

Kompletterande åtgärder till EU:s förordning om inrättande av Europeiska arbetsmyndigheten (ELA)

Ds 2021:4

Kompletterande åtgärder till EU:s förordning om inrättande av Europeiska arbetsmyndigheten (ELA)

Ds 2021:4

Regeringskansliet
Arbetsmarknadsdepartementet

SOU och Ds finns på regeringen.se under Rättsliga dokument.

Svara på remiss – hur och varför

Statsrådsberedningen, SB PM 2003:2 (reviderad 2009-05-02).

Information för dem som ska svara på remiss finns tillgänglig på regeringen.se/remisser.

Omslag: Regeringskansliets standard

Tryck och remisshantering: Elanders Sverige AB, Stockholm 2021

ISBN 978-91-525-0014-9

ISSN 0284-6012

Innehåll

1	Sammanfattning.....	5
2	Författningsförslag.....	7
3	En ny myndighet – Europeiska arbetsmyndigheten (ELA)	11
3.1	Stöd inom gränsöverskridande arbetskraftsrörlighet	11
3.2	Översiktligt om ELA-förordningen	12
4	ELA:s verksamhetsområde	19
4.1	Verksamhetsområdet är omfattande.....	19
4.2	Gränsöverskridande arbetskraftsrörlighet.....	20
4.2.1	EU:s förordning om arbetskraftens fria rörlighet inom unionen	20
4.2.2	EU:s direktiv om åtgärder i samband med fri rörlighet för arbetstagare	21
4.2.3	Euresförordningen	23
4.3	Utstationering av arbetstagare	26
4.3.1	Utstationeringsdirektivet.....	26
4.3.2	Tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet	29
4.3.3	Genomförandet av utstationeringsdirektivet och tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet	33
4.4	Samordning av sociala trygghetssystem	37
4.4.1	Förordning (EG) nr 883/2004 och dess tillämpningsförförordning	38

4.5	Vägtransportområdet	44
4.5.1	Kör- och vilotidsförordningen.....	44
4.5.2	Kontrolldirektivet	46
4.5.3	Trafiktillståndsförordningen.....	47
4.6	Samarbetet för bekämpning av odeklarerat arbete	49
5	Vilka berörs av ELA-förordningen?	51
5.1	Svenska aktörer berörs av ELA:s verksamhet.....	51
5.2	Information om arbetskraftens rörlighet.....	51
5.3	Samordning av Eures.....	54
5.4	Samarbete och utbyte av information	55
5.5	Inspektioner.....	57
5.6	Analyser och riskbedömning av arbetskraftens rörlighet....	59
5.7	Stöd till kapacitetsuppbyggnad.....	60
5.8	Samarbete för bekämpning av odeklarerat arbete.....	60
5.9	Medling	61
5.10	Nationella kontaktpersoner	61
6	Behovet av kompletterande bestämmelser	63
6.1	Det behövs kompletterande bestämmelser till ELA-förordningen.....	63
6.2	En ny kompletterande förordning till ELA-förordningen.....	69
7	Allmän behörighet att samverka med ELA	73
7.1	Det behövs en allmän behörighet för myndigheters samverkan med ELA	73
7.2	Kompletterande bestämmelse om en allmän behörighet att samverka	76
8	Samarbete och utbyte av information	77

8.1	Regleringen i ELA-förordningen.....	77
8.2	Kompletterande bestämmelser om samarbetskyldigheterna.....	78
9	Inspektion	85
9.1	Regleringen i ELA-förordningen.....	85
9.2	Kompletterande bestämmelser om medverkan i en inspektion	87
9.3	Kompletterande bestämmelser om samverkan med berörda myndigheter	91
9.4	Kompletterande bestämmelse om utländska befattningshavares roll.....	92
9.5	Arbetsmarknadens parter roll.....	95
9.6	Krav på konfidentialitet.....	97
9.7	Kompletterande bestämmelser om konfidentialitet behövs inte.....	101
9.8	Kompletterande bestämmelser till övriga delar i artiklarna 8 och 9 behövs inte	102
10	Medling.....	105
10.1	Regleringen i ELA-förordningen.....	105
10.2	Kompletterande bestämmelser om medverkan i en medling	106
10.3	Kompletterande bestämmelser till övriga delar i artikel 13 behövs inte.....	111
10.4	Arbetsmarknadens parter roll.....	112
11	Behövs andra åtgärder?	115
11.1	Samarbetet för att bekämpa odeklarerat arbete	115
11.1.1	Ett sammanhållande ansvar	115
11.2	Myndighetsövergripande samordning	117

11.2.1	Arbetsmiljöverket bör ha ett samordnande ansvar	117
12	Ikraftträdande	121
13	Konsekvenser	123
13.1	Konsekvenser för enskilda och företag	123
13.2	Konsekvenser för det allmänna.....	124
13.2.1	Förvaltningsmyndigheter under regeringen berörs	124
13.3	Konsekvenser för arbetsmarknadens parter	126
13.4	Konsekvenser i förhållande till EU-rätten och Sveriges internationella åtaganden	127
Bilaga	Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1149 av den 20 juni 2019 om inrättande av Europeiska arbetsmyndigheten	129

1 Sammanfattning

EU:s förordning om inrättande av Europeiska arbetsmyndigheten (ELA-förordningen) antogs den 20 juni 2019 och trädde i kraft den 31 juli samma år. Europeiska arbetsmyndigheten (ELA) ska enligt förordningen vara i drift med egen budget senast den 1 augusti 2021.

I denna promemoria övervägs behovet av kompletterande författningsbestämmelser till ELA-förordningen och andra åtgärder för att förordningen ska fungera tillfredsställande i Sverige. Arbetet med promemorian har genomförts i samråd med representanter för arbetsmarknadens parter och berörda myndigheter.

Eftersom det bedöms att det finns behov av kompletterande bestämmelser till ELA-förordningen föreslås att en ny kompletterande förordning ska införas som ska gälla för förvaltningsmyndigheter under regeringen. Förvaltningsmyndigheter under regeringen ska ges en allmän behörighet att samverka med ELA, till exempel att medverka i ömsesidiga granskningar mellan medlemsstater. Det föreslås också att endast vissa myndigheter ska kunna samverka med ELA i fråga om samarbete och utbyte av information och när det gäller samordnade och gemensamma inspektioner. En särskild reglering ska gälla för medling. Förordningen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2021.

När det gäller bekämpning av odeklarerat arbete görs bedömningen att en myndighet bör ha ett sammanhållande ansvar för samarbetet kring sådana frågor. Vidare bedöms att Arbetsmiljöverket bör ges ett samordnande ansvar i frågor som omfattas av ELA-förordningen och som är av betydelse för flera myndigheter.

2 Författningsförslag

Förslag till förordning med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om inrättande av Europeiska arbetsmyndigheten

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna förordning innehåller bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1149 av den 20 juni 2019 om inrättande av Europeiska arbetsmyndigheten, om ändring av förordningarna (EG) nr 883/2004, (EU) nr 492/2011 och (EU) 2016/589 och om upphävande av beslut (EU) 2016/344.

Förordningen gäller för förvaltningsmyndigheter under regeringen.

Förordningen är meddelad med stöd av 10 kap. 2 § regeringsformen i fråga om överenskommelser som avses i 4 § första stycket och med stöd av 8 kap. 7 § samma lag i fråga om övriga bestämmelser.

Allmän behörighet att samverka med Europeiska arbetsmyndigheten

2 § En myndighet får inom sitt verksamhetsområde vidta de åtgärder som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1149.

Åtgärder som följer av artikel 7.1 om samarbete och utbyte av information mellan medlemsstaterna och artiklarna 8 och 9 om samordnade och gemensamma inspektioner i förordningen, får

endast vidtas av de myndigheter som anges i 3 och 4 §§. För åtgärder som följer av artikel 13 om medling i samma förordning gäller vad som anges i 6 §.

Samarbete och utbyte av information

3 § De myndigheter som anges i 1–6 får inom de angivna uppdragen vidta de åtgärder som följer av artikel 7.1 om samarbete och utbyte av information mellan medlemsstaterna i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1149:

1. Arbetsförmedlingen, som nationellt samordningskontor enligt 7 § 2 förordningen (2007:1030) med instruktion för Arbetsförmedlingen,

2. Arbetsmiljöverket, som förbindelsekontor och behörig myndighet enligt 24 och 26 §§ lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare,

3. Kommerskollegium, som kontaktpunkt enligt 9 § 12 förordningen (2012:990) med instruktion för Kommerskollegium,

4. Kronofogdemyndigheten, som behörig myndighet enligt 2 § lagen (2016:1231) om ömsesidigt bistånd med indrivning av vissa sanktionsavgifter vid utstationering,

5. Regeringskansliet (Socialdepartementet), som behörig myndighet enligt artikel 1 m i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen, och

6. Transportstyrelsen, som

a) behörig myndighet enligt 1 kap. 6 § yrkestrafiklagen (2012:210) och 1 kap. 4 § yrkestrafikförordningen (2012:237),

b) samordnande organ enligt 7 kap. 6 § andra stycket förordningen (2004:865) om kör- och vilotider samt färdskrivare, m.m.,

c) behörig myndighet enligt 8 kap. 1 § förordningen om kör- och vilotider samt färdskrivare, m.m., och

d) nationell kontaktpunkt enligt 1 kap. 7 § tredje stycket 1 vägtrafikdataförordningen (2019:382).

Inspektioner

4 § De myndigheter som anges i 1 och 2 får inom de angivna uppdragen vidta de åtgärder och ingå de överenskommelser som följer av artiklarna 8 och 9 om samordnade och gemensamma inspektioner i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1149:

1. Arbetsmiljöverket, som behörig myndighet enligt 26 § lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare, och

2. Transportstyrelsen, som samordnande organ enligt 7 kap. 6 § andra stycket förordningen (2004:865) om kör- och vilotider samt färdskrivare, m.m.

Dessa myndigheter ska även fullgöra de skyldigheter som följer av artiklarna.

Behörigheten enligt första stycket omfattar inte internationella överenskommelser som kräver riksdagens eller Utrikesnämndens medverkan.

5 § Innan en myndighet ingår en inspektionsöverenskommelse ska den inhämta synpunkter från andra berörda myndigheter.

Myndigheten ska, i förekommande fall, samordna deltagandet av andra myndigheter vid en inspektion.

I det fall personal från en utländsk myndighet eller från Europeiska arbetsmyndigheten närvarar vid en inspektion gör de det som observatörer.

Medling

6 § En myndighet får inom sitt verksamhetsområde vidta de åtgärder som följer av artikel 13 om medling i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1149 och ska fullgöra de skyldigheter som följer av artikeln.

Endast Regeringskansliet (Socialdepartementet) får vidta åtgärder och ska fullgöra skyldigheter enligt första stycket i de delar ett ärende om medling rör unionsrättsakterna om samordning av de sociala trygghetssystemen i artikel 1.4 c i förordningen.

Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 2021.

3 En ny myndighet – Europeiska arbetsmyndigheten (ELA)

3.1 Stöd inom gränsöverskridande arbetskraftsrörlighet

Den 13 mars 2018 presenterade Europeiska kommissionen förslaget till förordning om inrättande av Europeiska arbetsmyndigheten (COM(2018) 131 final). För det närmare innehållet i kommissionens förslag, se COM(2018) 131 final s. 14–49.

Förslaget lades fram som en del i kommissionens arbete med att stärka rörligheten på den inre marknaden. Dessa åtgärder har även innefattat förslag om ändring av direktiv 96/71/EG om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster, förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen samt unionsrättsakter inom vägtransportområdet. Till detta arbete hör även den europeiska pelaren för sociala rättigheter (COM(2017) 250 final).

Efter beredning i Europeiska unionens råd och Europaparlamentet antogs den 20 juni 2019 förordning (EU) 2019/1149 om inrättande av Europeiska arbetsmyndigheten, om ändring av förordningarna (EG) nr 883/2004, (EU) nr 492/2011 och (EU) 2016/589 och om upphävande av beslut (EU) 2016/344 (*bilaga*). Förordningen trädde i kraft den 31 juli 2019. Den rättsliga grunden är artiklarna 46 och 48 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

Genom förordningen inrättas Europeiska arbetsmyndigheten, vanligtvis förkortad ELA efter den engelska benämningen European Labour Authority. I denna promemoria används denna förkortning för att benämna myndigheten, och ELA-förordningen används som en benämning av förordning (EU) 2019/1149.

ELA ska ha sitt säte i Bratislava, Slovakien och ska vara i drift med en egen budget senast den 1 augusti 2021. När myndigheten är i full drift 2024 avses personalen omfatta ca 140 personer (anställda och nationella experter).

ELA:s uppdrag är inriktat på att ge stöd inom den gränsöverskridande arbetskraftsrörligheten. Uppdraget är således mer begränsat än vad myndighetens namn kan ge intryck av.

3.2 Översiktligt om ELA-förordningen

Rättslig status

Enligt artikel 288 andra stycket i EUF-fördraget ska en EU-förordning ha allmän giltighet och vara till alla delar bindande och direkt tillämplig i varje medlemsstat. En upplysning om denna rättsverkan återfinns avslutningsvis i ELA-förordningen.

ELA-förordningens bestämmelser är således direkt tillämpliga i medlemsstaterna och något nationellt införlivande ska därmed inte ske. Det är dock möjligt att införa kompletterande bestämmelser om behov av sådana skulle finnas för att förordningen ska kunna tillämpas på ett effektivt sätt.

Allmänt

ELA-förordningen består av 49 artiklar och är indelad i 6 kapitel. De olika kapitlen handlar om: principer (kapitel I), myndighetens uppgifter (kapitel II), myndighetens organisation (kapitel III), myndighetens budget (kapitel IV), personal (kapitel V) och avslutningsvis, allmänna bestämmelser och slutbestämmelser (kapitel VI).

Syfte och uppdrag

I artikel 1.2 anges ELA:s huvudsyfte, uppdrag och centrala arbetsområde, nämligen att den ska bistå medlemsstaterna och kommissionen i deras effektiva tillämpning och efterlevnad av unionsrätten i fråga om arbetskraftens rörlighet i hela unionen och samordningen av de sociala trygghetssystemen inom unionen.

Tillämpnings- och verksamhetsområde

I artikel 1.2 fastställs att ELA ska agera inom ramen för tillämpningsområdet för ett antal specifikt angivna unionsrättsakter som anges i artikel 1.4. I artikeln anges att detta även gäller alla direktiv, förordningar och beslut som grundar sig på de rättsakterna och varje annan rättsligt bindande unionsrättsakt genom vilken myndigheten tilldelas uppgifter.

De rättsakter som enligt artikel 1.4 ingår i ELA:s verksamhetsområde är följande:

Utstationering av arbetstagare

- Direktiv 96/71/EG om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster (härefter utstationeringsdirektivet)
- Direktiv 2014/67/EU om tillämpning av direktiv 96/71/EG om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster (härefter tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet)

Samordning av sociala trygghetssystem

- Förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (härefter förordning (EG) nr 883/2004)
- Förordning (EG) nr 987/2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (härefter tillämpningsförordningen till förordning (EG) nr 883/2004)
- Förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen
- Förordning (EEG) nr 574/72 om tillämpningen av förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen
- Förordning (EU) nr 1231/2010 om utvidgning av förordning (EG) nr 883/2004 och förordning (EG) nr 987/2009 till att gälla

de tredjelandsmedborgare som enbart på grund av sitt medborgarskap inte omfattas av dessa förordningar

- Förordning (EG) nr 859/2003 om utvidgning av bestämmelserna i förordning (EEG) nr 1408/71 och förordning (EEG) nr 574/72 till att gälla de medborgare i tredje land som enbart på grund av sitt medborgarskap inte omfattas av dessa bestämmelser

Gränsöverskridande arbetskraftsrörlighet

- Förordning (EU) nr 492/2011 om arbetskraftens fria rörlighet inom unionen (härefter förordning (EU) nr 492/2011 om arbetskraftens fria rörlighet inom unionen)
- Direktiv 2014/54/EU om åtgärder som underlättar utövandet av arbetstagares rättigheter i samband med fri rörlighet för arbetstagare (härefter direktiv 2014/54/EU)
- Förordning (EU) 2016/589 om ett europeiskt nätverk för arbetsförmedlingar (Eures), om arbetstagares tillgång till rörlighetstjänster och om ytterligare integration av arbetsmarknaderna samt om ändring av förordningarna (EU) nr 492/2011 och (EU) nr 1296/2013 (härefter Euresförordningen)

Sociallagstiftning inom vägtransportområdet

- Förordning (EG) nr 561/2006 om harmonisering av viss sociallagstiftning på vägtransportområdet och om ändring av rådets förordningar (EEG) nr 3821/85 och (EG) nr 2135/98 samt om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 3820/85 (härefter kör- och vilotidsförordningen)
- Direktiv 2006/22/EG om minimivillkor för genomförande av rådets förordningar (EEG) nr 3820/85 och (EEG) nr 3821/85 om sociallagstiftning på vägtransportområdet samt om upphävande av rådets direktiv 88/599/EEG (härefter kontroldirektivet)
- Förordning (EG) nr 1071/2009 om gemensamma regler beträffande de villkor som ska uppfyllas av personer som bedriver yrkesmässig trafik och om upphävande av rådets direktiv 96/26/EG (härefter trafiktillståndsförordningen)

Innehållet i unionsrättsakterna inom ELA:s verksamhetsområde redovisas översiktligt i avsnitt 4.

Samarbete för att bekämpa odeklarerat arbete

I artikel 1.5 anges att ELA:s verksamhetsområde även omfattar de bestämmelser i förordningen som rör medlemsstaternas samarbete för att bekämpa odeklarerat arbete, se vidare artiklarna 12 och 16.2.

I samband med att myndigheten blir operationell senast den 1 augusti 2021 upphör enligt artikel 48 i ELA-förordningen Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2016/344 om inrättande av ett europeiskt forum för att förbättra samarbetet när det gäller att bekämpa odeklarerat arbete.

Medlemsstaternas behörighet

Det tydliggörs i artikel 1.6 att ELA-förordningen ska respektera medlemsstaternas behörighet vad gäller tillämpningen och efterlevnaden av de rättsakter som omfattas av ELA:s verksamhetsområde enligt artikel 1.4.

Ingen påverkan på utövandet av grundläggande rättigheter

I artikel 1.3 förtydligas även att ELA-förordningen inte på något sätt ska påverka utövandet av de grundläggande rättigheter som erkänns i medlemsstaterna och på unionsnivå. Det innefattar rätten att strejka eller att vidta annan åtgärd som omfattas av specifika arbetsmarknadsmodeller i medlemsstaterna, i enlighet med nationell rätt eller praxis. Inte heller ska förordningen påverka rätten att förhandla om, ingå och tillämpa kollektivavtal eller att vidta kollektiva åtgärder i enlighet med nationell rätt eller praxis.

Vidare, i artikel 1.6, anges att förordningen inte ska påverka enskildas eller arbetsgivares rättigheter eller skyldigheter enligt unionsrätten och nationell rätt eller praxis, de nationella myndigheternas rättigheter och skyldigheter som följer därav, och inte heller arbetsmarknadens parter självständighet, som uttryckligen erkänns i EUF-fördraget. Det klargörs också i artikel

1.6 att ELA-förordningen inte ska påverka befintliga bilaterala avtal och arrangemang för administrativt samarbete mellan medlemsstaterna, särskilt sådana som rör samordnade och gemensamma inspektioner.

ELA:s uppgifter

I artikel 4 sammanställs ELA:s uppgifter. Dessa specificeras och utvecklas därefter i artiklarna 5–13.

Utifrån uppdraget och det angivna verksamhetsområdet ska ELA arbeta med i huvudsak följande uppgifter:

- information om arbetskraftens rörlighet (artikel 5),
- samordning av Eures (artikel 6),
- samarbete och utbyte av information mellan medlemsstaterna (artikel 7),
- samordning av och stöd för samordnade och gemensamma inspektioner (artiklarna 8 och 9),
- analyser och riskbedömning av arbetskraftens rörlighet (artikel 10),
- stöd till kapacitetsuppbyggnad (artikel 11),
- europeiskt forum för att förbättra samarbetet när det gäller att bekämpa odeklarerat arbete (artikel 12), och
- medling mellan medlemsstaterna (artikel 13).

Dessa artiklar redovisas översiktligt i avsnitt 5. För det närmare innehållet i dessa artiklar hänvisas till den bilagda ELA-förordningen.

ELA:s organisation

ELA:s förvaltnings- och ledningsstruktur omfattar enligt artikel 16.1 en styrelse, en verkställande direktör och en intressentgrupp. Närmare bestämmelser om styrelsen återfinns i artiklarna 17–21, om

verkställande direktören i artiklarna 22 och 31 och om intressentgruppen i artikel 23.

I artikel 16.2 anges att ELA får inrätta arbetsgrupper eller expertpaneler. ELA ska inrätta ett europeiskt forum för att förbättra samarbetet när det gäller att bekämpa odeklarerat arbete som en permanent arbetsgrupp (jfr artikel 12) och även en medlingsnämnd (jfr artikel 13).

Nationella kontaktpersoner

I artikel 32 i ELA-förordningen finns bestämmelser om så kallade nationella kontaktpersoner (engelska versionen: National Liaison Officers). Dessa ska arbeta vid myndighetens säte och ska enligt artikel 32.2 bidra till att utföra myndighetens uppgifter, bland annat genom att underlätta samarbetet och informationsutbytet enligt artikel 7 och stöd och samordning för de inspektioner som avses i artikel 8. De ska också fungera som nationella kontaktpunkter för frågor från och om sina medlemsstater, antingen genom att svara direkt på frågorna eller genom att ta kontakt med sina nationella förvaltningar.

De nationella kontaktpersonerna ska enligt artikel 32.3 ha rätt att begära och ta emot all relevant information från sina medlemsstater i enlighet med ELA-förordningen, samtidigt som de fullt ut ska respektera nationell rätt och praxis i sina medlemsstater, särskilt när det gäller dataskydd och reglerna om konfidentiell behandling.

Övertagande av uppgifter

ELA kommer enligt ELA-förordningen att ta över förvaltningen av den europeiska samordningsbyrå för Eures från kommissionen (artikel 6 i förordningen). Vidare ska ELA fortsättningsvis sköta uppgiften gällande det europeiska forumet för att förbättra samarbetet när det gäller att bekämpa odeklarerat arbete (artikel 12).

Därutöver ska ELA ersätta och överta uppgifterna från den tekniska kommittén för fri rörlighet för arbetstagare. Detta följer av artikel 46 i ELA-förordningen, som innebär att artiklarna 29–34 förordning (EU) nr 492/2011 om arbetskraftens fria rörlighet inom

unionen upphävs när ELA blir operationell (senast den 1 augusti 2021).

I övrigt avses ELA enligt skäl 43 till förordningen ersätta och överta uppgifterna från expertkommittén för utstationering av arbetstagare, inrättad genom kommissionens beslut 2009/17/EG, inbegripet informationsutbytet om administrativt samarbete, assistans i frågor om genomförande och gränsöverskridande efterlevnad.

4 ELA:s verksamhetsområde

4.1 Verksamhetsområdet är omfattande

ELA:s uppdrag är att bistå medlemsstaterna och kommissionen i deras effektiva tillämpning och efterlevnad av unionsrätten inom områdena arbetskraftens rörlighet i hela unionen och samordning av de sociala trygghetssystemen inom unionen (artikel 1.2 i ELA-förordningen). Utifrån detta uppdrag har ELA:s verksamhetsområde preciserats att omfatta ett specifikt antal unionsrättsakter (se artikel 1.4 och nästkommande avsnitt 4.2–5). ELA:s verksamhetsområde är avgränsat men omfattande.

De nämnda unionsrättsakterna är införlivade i Sverige. Genom ELA-förordningen skapas det inga nya rättigheter och skyldigheter enligt de aktuella rättsakterna (se artikel 1.6 och skäl 14). För det närmare innehållet i rättsakterna hänvisas därför direkt till dem, med tillhörande rättspraxis, samt i förekommande fall de författningar som genomför eller kompletterar dessa rättsakter i svensk rätt.

I ELA:s verksamhetsområde ingår också, enligt artikel 1.5 i ELA-förordningen, de bestämmelser i förordningen som handlar om medlemsstaternas samarbete för att bekämpa odeclarerat arbete (se avsnitt 4.6). För denna del av verksamhetsområdet finns alltså ingen annan rättsakt än ELA-förordningen.

I det följande redovisas översiktligt innehållet i de nämnda rättsakterna. Redovisningen utgår i från de uppgifter som ELA huvudsakligen ska arbeta med.

4.2 Gränsöverskridande arbetskraftsrörlighet

4.2.1 EU:s förordning om arbetskraftens fria rörlighet inom unionen

Förordning (EU) nr 492/2011 om arbetskraftens fria rörlighet inom unionen kompletterar EUF-fördragets bestämmelser om säkerställande av fri rörlighet för arbetstagare inom unionen (artikel 45 i fördraget).

Rätten att ta anställning

Av artikel 1 i förordningen följer att unionsmedborgare, oavsett var denne har sin hemvist, ska ha rätt att ta anställning och att arbeta inom en annan medlemsstats territorium i enlighet med de villkor som, enligt lagar och andra författningar, gäller för anställning av medborgare i denna stat.

Artikel 3 fastställer att bestämmelser i lagar och andra författningar i en medlemsstat eller en medlemsstats administrativa praxis inte ska gälla när de inskränker rätten för medborgare i annan medlemsstat att ansöka om och erbjuda anställning, eller rätten för medborgaren att påbörja och fullfölja anställning, eller gör dessa till föremål för villkor som inte gäller för deras egna medborgare.

Detsamma gäller när reglernas uteslutande eller huvudsakliga syfte eller effekt, även om de gäller oavsett nationalitet, är att utestänga medborgare i andra medlemsstater från den erbjudna anställningen.

Likabehandling

Av artikel 7 i förordningen följer att unionsarbetstagare inte får behandlas annorlunda än landets egna medborgare i fråga om anställnings- och arbetsvillkor, speciellt vad avser lön, avskedande, återinsättande och återanställning.

Arbetstagaren ska vidare enligt artikeln åtnjuta samma sociala och skattemässiga förmåner som landets medborgare. Arbetstagaren ska enligt samma artikel även ha tillgång till utbildning i yrkesskolor och omskolningscentrum på samma villkor som landets medborgare.

Artikel 8 i förordningen anger att en arbetstagare, som är anställd inom en annan medlemsstats territorium, ska få lika behandling vad avser medlemskap i fackföreningar och utövande av därmed sammanhängande rättigheter.

Enligt artikel 9 ska en arbetstagare som är anställd åtnjuta alla rättigheter och förmåner som beviljas landets medborgare i bostadsfrågor.

I artikel 10 anges att barnen till en medborgare i en medlemsstat, som är eller har varit anställd i en annan medlemsstat, ska ha tillträde till denna stats allmänna skolor, lärlingsutbildning och yrkesskolekurser på samma villkor som medborgarna i denna stat, om barnen bor där.

Införlivandet i svensk rätt

Förordning (EU) nr 492/2011 om arbetskraftens fria rörlighet inom unionen är direkt tillämplig i Sverige.

4.2.2 EU:s direktiv om åtgärder i samband med fri rörlighet för arbetstagare

Direktiv 2014/54/EU om åtgärder som underlättar utövandet av arbetstagares rättigheter i samband med fri rörlighet för arbetstagare innehåller bestämmelser som ska underlätta en enhetlig tillämpning och efterlevnad i praktiken av de rättigheter som följer av artikel 45 i EUF-fördraget och artiklarna 1–10 i förordning (EU) nr 492/2011 om arbetskraftens fria rörlighet inom unionen (artikel 1.1 i direktivet).

Direktivet innehåller bestämmelser om tillvaratagande av rättigheter (artikel 3), om organ med uppgift att främja likabehandling och att stödja unionsmedborgare som utövar sin rätt till fri rörlighet (artikel 4), och om dialog och information (artiklarna 5 och 6).

Organ för att främja likabehandling

Enligt artikel 4.1 i direktivet ska varje medlemsstat utse en eller flera strukturer eller organ för att främja, analysera, övervaka och stödja likabehandling av unionsarbetstagare och deras familjemedlemmar.

Dialog med arbetsmarknadens parter

Medlemsstaterna ska vidare enligt artikel 5 i direktivet uppmuntra dialog med arbetsmarknadens parter och relevanta icke-statliga organisationer som, i enlighet med nationell rätt eller praxis, har ett berättigat intresse av att bidra till att motverka omotiverade begränsningar av och hinder för rätten till fri rörlighet och diskriminering på grund av nationalitet.

Informationsspridning

Av artikel 6.1 i direktivet framgår att medlemsstaterna, på alla lämpliga sätt, ska se till att berörda personer, särskilt arbetstagare och arbetsgivare i unionen, får kännedom om de åtgärder som antas enligt direktivet och enligt artiklarna 1–10 i förordning (EU) nr 492/2011 om arbetskraftens fria rörlighet inom unionen.

Medlemsstaterna ska vidare enligt artikel 6.2 på mer än ett av unionens institutioners officiella språk ge tydlig, kostnadsfri, lättillgänglig, heltäckande och aktuell information om de rättigheter som unionsrätten ger när det gäller fri rörlighet för arbetstagare. Denna information bör också vara lättillgänglig via Ditt Europa och Eures.

I ELA-förordningen (artikel 5 c) utpekas denna informationskyldighet som ett av de områden som ELA särskilt ska stödja medlemsstaterna i att fullgöra.

Införlivandet i svensk rätt

Genomförandet av direktiv 2014/54/EU analyserades och övervägdes i departementspromemorian Genomförande av EU:s direktiv om fri rörlighet för arbetstagare (Ds 2015:36).

Direktivet genomfördes i stora delar på det sätt som promemorian bedömt och föreslagit. Dock pekades inte Kommerskollegium särskilt ut som ett organ enligt artikel 4 i direktivet, såsom föreslagits i promemorian. Kommerskollegium har därmed denna funktion tillsammans med övriga förvaltningsmyndigheter i Sverige.

Det uppdrogs åt Kommerskollegium att ha en särskild funktion som kontaktpunkt för motsvarande kontaktpunkter i andra medlemsstater. Vidare har myndigheten till uppgift att samordna berörda myndigheters uppgifter i fråga om att främja likabehandling av unionsmedborgare och deras familjemedlemmar enligt artikel 4 i direktivet. Detta framgår av förordningen (2012:990) med instruktion för Kommerskollegium (9 § 12).

4.2.3 Euresförordningen

ELA:s roll i förhållande till Eures

Av ELA-förordningen följer att ELA kommer att ta över kommissionens roll i Eures-samarbetet. I artikel 5 b i ELA-förordningen anges att ELA ska stödja medlemsstaterna vid tillämpningen av Euresförordningen och myndigheten ska enligt artikel 6 i ELA-förordningen sköta förvaltningen av den europeiska samordningsbyrån för Eures (härefter europeiska samordningsbyrån). Den tekniska driften och utvecklingen av Euresportalen ska dock fortsatt förvaltas av kommissionen.

I artikel 6 i ELA-förordningen anges att europeiska samordningsbyrån, under ELA:s förvaltning, ska fullgöra sina åtaganden i enlighet med artikel 8 i Euresförordningen.

Mot bakgrund av ELA:s föreskrivna roll i förhållande till Eures har det gjorts en rad följdändringar i Euresförordningen, se vidare artikel 47 i ELA-förordningen.

Förordningen

Allmänt

Genom Euresförordningen inrättas det en ram för samarbete för att underlätta utövandet av den fria rörligheten för arbetstagare i enlighet med artikel 45 i EUF-fördraget. Detta sker bland annat genom

organisationen av Euresnätverket mellan kommissionen, ELA och medlemsstaterna för att utbyta relevanta tillgängliga uppgifter om lediga platser, platsansökningar och meritförteckningar.

Euresnätverket

Följande organisationer ingår i Euresnätverket:

- Europeiska samordningsbyrån.
- de nationella samordningskontoren.
- Euresmedlemmar.
- Euresamarbetspartner.

Arbetsmarknadens parter får delta i Euresnätverket som Euresmedlemmar eller Euresamarbetspartner.

Samordningsbyråns ansvarsområden

Europeiska samordningsbyråns uppgifter preciseras i artikel 8 i Euresförordningen. Där anges närmare hur samordningsbyrån ska biträda Euresnätverket. Vidare anges att samordningsbyrån ska ledas av ELA och att byrån ska upprätta en regelbunden dialog med företrädare för arbetsmarknadens parter på unionsnivå.

De nationella samordningskontoren

Euresförordningen förutsätter att medlemsstaterna ska utse nationella samordningskontor som ingår i Euresnätverket.

I förordningen (2007:1030) med instruktion för Arbetsförmedlingen anges att Arbetsförmedlingen för svensk del ska fungera som nationellt samordningskontor enligt artikel 9.1 i Euresförordningen (7 § 2).

Offentliga arbetsförmedlingar som Euresmedlemmar

I artikel 10.1 fastslås att medlemsstaterna ska utse de offentliga arbetsförmedlingar som är relevanta för verksamheten i Euresnät-

verket till Euresmedlemmar. Genom att de utses ska dessa offentliga arbetsförmedlingar få en särställning i Euresnätverket.

Arbetsförmedlingen har genom förordningen med instruktion för Arbetsförmedlingen utsetts att vara Euresmedlem (7 § 2).

Godkännande av andra organisationer som Euresmedlemmar och av Euressamarbetspartner

I artikel 11 finns bestämmelser om hur andra organisationer än offentliga arbetsgivare kan godkännas som Euresmedlemmar eller Euressamarbetspartner. Arbetsförmedlingen har genom förordningen (2018:154) om godkännande av Euresmedlemmar och Euressamarbetspartner fått i uppgift att ansvara för godkännanden av Euresmedlemmar eller Euressamarbetspartner i enligt med kriterierna i Euresförordningen. Arbetsförmedlingen har även utfärdat föreskrifter om verkställighet av denna förordning.

I Sverige har ett antal organisationer godkänts som Euresmedlemmar och Euressamarbetspartner.

Samarbete och andra åtgärder

I artikel 16 finns bestämmelser om samarbete och andra åtgärder. Bland annat ska europeiska samordningsbyrån underlätta samarbete mellan Euresnätverket och unionens övriga tjänster och nätverk för information och rådgivning. Detta gäller även de nationella samordningskontoren.

Kontoren ska vidare underlätta Euresnätverkets samarbete med arbetsmarknadens parter på nationell nivå genom att säkerställa en regelbunden dialog med arbetsmarknadens parter i enlighet med nationell rätt och praxis.

Grundläggande information till arbetstagare och arbetsgivare

Euresmedlemmarna, och i förekommande fall även Euressamarbetspartnerna, ska enligt artikel 22.1 på ett lättillgängligt och användarvänligt sätt tillhandahålla arbetstagare och arbetsgivare

grundläggande information om bland annat Euresportalen och Euresnätverket.

Europeiska samordningsbyrån ska enligt artikel 22.2 stödja utarbetandet av grundläggande information enligt artikel 22 och hjälpa medlemsstaterna att sörja för en lämplig språktäckning med hänsyn till behoven på medlemsstaternas arbetsmarknader.

I ELA-förordningen, artikel 5 c, anges att ELA ska stödja medlemsstaterna i fullgörandet av informationsskyldigheten enligt artikel 22 i Euresförordningen.

Införlivandet i svensk rätt

Euresförordningen är direkt tillämplig i Sverige. Kompletterande bestämmelser har, som redovisats ovan, införts i förordningen med instruktion för Arbetsförmedlingen, på så sätt att myndigheten för svensk del fullgör uppgiften som nationellt samordningskontor samt är Euresmedlem.

Vidare har som ovan nämnts Arbetsförmedlingen genom förordningen om godkännande av Euresmedlemmar och Euressamarbetspartner getts i uppgift att pröva och godkänna ansökningar om att bli Euresmedlemmar respektive Euressamarbetspartner.

4.3 Utstationering av arbetstagare

4.3.1 Utstationeringsdirektivet

Tillämpningsområdet

Utstationeringsdirektivet tillämpas på företag som är etablerade i en medlemsstat och som, i samband med tillhandahållande av tjänster över gränserna, utstationerar arbetstagare inom en medlemsstats territorium i vissa angivna fall. Dessa är entreprenad-, koncern- respektive uthyrningsfallen, se vidare artikel 1.3 a–c i direktivet.

En grundförutsättning för att en arbetstagare ska anses vara utstationerad är att utstationeringen sker under begränsad tid och att arbetet utförs inom en annan medlemsstats territorium än där han eller hon vanligtvis arbetar (artikel 2.1).

Villkor som ska garanteras vid utstationering

Om det är fråga om en utstationeringssituation ska enligt artikel 3.1 i direktivet vissa arbets- och anställningsvillkor (den hårda kärnan) tillämpas, oberoende av vilket lands lag som i grunden är tillämplig på anställningsförhållandet. Dessa villkor kan vara fastställda i författning, skiljedomar och/eller kollektivavtal.

Genom direktiv (EU) 2018/957 (ändringsdirektivet) infördes en ny artikel 3.1 a i utstationeringsdirektivet. Denna bestämmelse innebär att om en utstationering har pågått i mer än 12 månader ska medlemsstaterna säkerställa att utstationerande företag – utöver de arbets- och anställningsvillkor som anges i direktivets hårda kärna – på samma villkor, garanterar arbetstagare som är utstationerade inom deras territorium samtliga tillämpliga arbets- och anställningsvillkor som är fastställda i medlemsstaten. Även i dessa situationer gäller detta oavsett vilket lands lag som är tillämplig på anställningsförhållandet (artikel 3.1 a första stycket).

Om tjänsteleverantören lämnar en motiverad anmälan ska medlemsstaten utöka fristen till 18 månader.

Om kollektivavtal

I artikel 3.8 i utstationeringsdirektivet finns bestämmelser om kollektivavtal och skiljedomar. Genom artikel 3.8 andra stycket ges medlemsstaterna, under vissa förutsättningar, möjlighet att utgå från kollektivavtal som inte äger allmän giltighet, nämligen:

- kollektivavtal eller skiljedomar som gäller allmänt för alla likartade företag inom det aktuella geografiska området och inom den aktuella sektorn eller den aktuella branschen, och/eller
- kollektivavtal som har ingåtts av de mest representativa arbetsmarknadsorganisationerna på nationell nivå och som gäller inom hela det nationella territoriet.

Informationskyldigheter

Medlemsstaterna ska vidare enligt artikel 3 i utstationeringsdirektivet offentliggöra information om arbets- och anställningsvillkor, i

enlighet med nationell lagstiftning eller praxis, utan onödigt dröjsmål och på ett öppet sätt. Detta ska ske på den enda officiella nationella webbplatsen.

Samarbete mellan myndigheterna

Medlemsstaterna är genom artikel 4.1 i utstationeringsdirektivet skyldiga att utse ett eller flera förbindelsekontor eller en eller flera nationella behöriga instanser. För svensk del fullgörs denna uppgift av Arbetsmiljöverket (se vidare nedan).

I artikel 4.2 anges att medlemsstaterna ska möjliggöra samarbete mellan behöriga myndigheter eller organ, inbegripet offentliga myndigheter, vilka ansvarar för att övervaka de arbets- och anställningsvillkor som anges i utstationeringsdirektivets artikel 3, inbegripet på unionsnivå.

Samarbetet ska särskilt bestå i att besvara motiverade förfrågningar från andra offentliga myndigheter eller organ om information angående gränsöverskridande uthyrning av arbetstagare till andra medlemsstater och bekämpa uppenbart missbruk eller gränsöverskridande fall av odeklarerat arbete och falskt egenföretagande som rör utstationering av arbetstagare.

I artikel 4.3 anges vidare att medlemsstaterna ska vidta åtgärder för att information om arbets- och anställningsvillkor som avses i artikel 3 ska vara allmänt tillgänglig. Genom artikel 5 i tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet har det införts kompletterande och mer detaljerade bestämmelser om medlemsstaternas informationsskyldighet gällande villkoren i hårda kärnan.

Särskilt om vägtransportsektorn

I artikel 3.3 i ändringsdirektivet till utstationeringsdirektivet anges att direktivet ska vara tillämpligt på vägtransportsektorn från och med den dag då en lagstiftningsakt om ändring av direktiv 2006/22/EG vad gäller tillsynskrav och om fastställande av särskilda bestämmelser med avseende på direktiv 96/71/EG (utstationeringsdirektivet) och direktiv 2014/67/EU (tillämpningsdirektivet till

utstationeringsdirektivet) för utstationering av förare inom vägtransportsektorn börjar tillämpas.

En sådan lagstiftningsakt har antagits genom direktiv (EU) 2020/1057 om fastställande av särskilda regler med avseende på direktiv 96/71/EG och direktiv 2014/67/EU för utstationering av förare inom vägtransportsektorn och om ändring av direktiv 2006/22/EG vad gäller tillsynskrav och förordning (EU) nr 1024/2012. Direktivet ska vara genomfört i nationell rätt senast den 2 februari 2022. Genom direktivet införs särskilda bestämmelser om utstationering av förare inom vägtransportsektorn (artikel 1 i direktiv 2020/1057).

Direktiv 2020/1057 innehåller detaljerade bestämmelser om när utstationering ska anses vara för handen och vilka arbets- och anställningsvillkor som ska anses gälla. Det fastslås bland annat att medlemsstaternas behöriga myndigheter ska samarbeta nära och ge varandra ömsesidigt bistånd och all relevant information på de villkor som fastställs i tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet och i trafiktillståndsförordningen (artikel 1.16 i detta direktiv).

4.3.2 Tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet

Syfte

Tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet fastställer en gemensam ram med en uppsättning bestämmelser, åtgärder och kontrollmekanismer som syftar till att förbättra och öka enhetligheten, genomförandet, tillämpningen och efterlevnaden av utstationeringsdirektivet.

Behöriga myndigheter

Medlemsstaterna ska enligt artikel 3 i direktivet utse en eller flera behöriga myndigheter. För svensk del har Arbetsmiljöverket och Kronofogdemyndigheten utsetts att vara behöriga myndigheter enligt direktivet (se vidare nedan).

Fastställande av faktisk utstationering

I artikel 4 i direktivet finns bestämmelser som syftar till att klargöra när det vid en gränsöverskridande situation är fråga om utstationering. De behöriga myndigheterna ska göra en helhetsbedömning av alla faktiska omständigheter som anses nödvändiga för att avgöra om det är fråga om utstationering.

Artikeln anger vidare ett antal icke uttömmande omständigheter som en behörig myndighet ska beakta i sin prövning av om utstationeringen uppfyller kraven dels på att arbetsgivaren ska vara etablerad i den medlemsstat från vilken utstationeringen sker, dels på att arbetstagaren endast under en begränsad tid ska utföra arbete i det land till vilken han eller hon utstationerats.

Tillgång till information

I artikel 5 i direktivet finns bestämmelser som kompletterar artikel 4.3 i utstationeringsdirektivet. Enligt artikel 5 ska medlemsstaterna vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att information om tillämpliga arbets- och anställningsvillkor enligt artikel 3 i utstationeringsdirektivet finns allmänt tillgänglig. I artikeln anges vad medlemsstaterna i detalj ska göra för att förbättra tillgången till information. Artikel 5 i tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet omnämns särskilt i ELA-förordningen som en av de informationsskyldigheter som ELA särskilt ska stödja medlemsstaterna i att fullgöra (artikel 5 c i förordningen).

Ömsesidigt bistånd – allmänna principer

Artikel 6 innehåller ett antal allmänna principer och skyldigheter som medlemsstaterna ska iaktta. Enligt artikel 6.1 ska medlemsstaterna ha ett nära samarbete och utan onödigt dröjsmål bistå varandra för att underlätta genomförandet, tillämpningen och efterlevnaden av tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet och utstationeringsdirektivet.

Samarbetet mellan medlemsstaterna ska enligt artikel 6.2 särskilt bestå i att svara på motiverade begäranden om information från behöriga myndigheter och att genomföra kontroller, inspektioner

och utredningar när det gäller utstationering av arbetstagare, inklusive utredning av bristande efterlevnad eller missbruk av tillämpliga bestämmelser om utstationering av arbetstagare. Förfrågningar om information inbegriper information om en eventuell indrivning av administrativa sanktionsavgifter, eller delgivning av ett beslut om att påföra sådana sanktionsavgifter som avses i kapitel VI i direktivet.

I artikel 6.6 finns detaljbestämmelser om tidsfrister för när information ska lämnas, efter att sådan information begärts från en annan medlemsstat.

Medlemsstaternas roll inom ramen för administrativt samarbete

Av artikel 7.1 i direktivet följer att värdstatens myndigheter är skyldiga att under den period som en arbetstagare är utstationerad på dess territorium inspektera efterlevnaden av arbets- och anställningsvillkor som enligt utstationeringsdirektivet ska följas. Detta ska vid behov ske i samarbete med myndigheterna i etableringsstaten.

Inspektioner

I artikel 10 direktivet finns bestämmelser om inspektioner. Enligt artikel 10.1 ska medlemsstaterna se till att det införs lämpliga och effektiva kontrollsystem i enlighet med nationell rätt och praxis och att de myndigheter som utsetts enligt nationell rätt genomför effektiva och lämpliga inspektioner på deras territorier, för att kontrollera och följa upp efterlevnaden av de bestämmelser som fastställs i utstationeringsdirektivet. Detta ska ske med beaktande av de relevanta bestämmelserna i direktivet, för att därigenom garantera att direktiven tillämpas och efterlevs korrekt.

Om det behövs information medan inspektionerna pågår, och mot bakgrund av artikel 4 i direktivet, ska värdstaten och etableringsstaten i enlighet med artikel 10.3 agera enligt reglerna om administrativt samarbete. Framför allt ska de behöriga myndigheterna samarbeta i enlighet med reglerna och principerna i artiklarna 6 och 7 i direktivet.

I de medlemsstater där det är arbetsmarknadens parter som fastställer de arbets- och anställningsvillkor för utstationerade arbetstagare får enligt artikel 10.4 i direktivet arbetsmarknadens parter också övervaka tillämpningen av de relevanta villkoren. Förutsättningen är att en lämplig skyddsnivå garanteras, motsvarande den som föreskrivs i utstationeringsdirektivet och tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet.

Verkställighet av sanktionsavgifter

Tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet innehåller i kapitel VI (artiklarna 13–19) bestämmelser om gränsöverskridande verkställighet av ekonomiska administrativa sanktionsavgifter. Direktivet föreskriver ett gemensamt instrument för ömsesidigt erkännande och verkställighet av sådana administrativa sanktionsavgifter som har ålagts en tjänsteleverantör som är etablerad i en medlemsstat för bristande efterlevnad av gällande bestämmelser om utstationering av arbetstagare i en annan medlemsstat.

Kronofogdemyndigheten fullgör i denna del uppgiften som behörig myndighet (se vidare nedan).

Informationssystemet för den inre marknaden (IMI)

Av artikel 21 i direktivet följer att det administrativa samarbetet och det ömsesidiga biståndet mellan behöriga myndigheter i medlemsstaterna (artiklarna 6, 7, 10.3 och 14–18) ska genomföras genom informationssystemet för den inre marknaden (IMI), som regleras genom förordning (EU) nr 1024/2012 om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden och om upphävande av kommissionens beslut 2008/49/EG (IMI-förordningen).

Kommerskollegium har utsetts till nationell IMI-samordnare i Sverige. Behörig myndighet är enligt artikel 5 f i IMI-förordningen varje organ som är inrättat på nationell, regional eller lokal nivå och som har registrerats i IMI med specifikt ansvar när det gäller att tillämpa nationella lagar eller unionsakter som förtecknats i bilagan till förordningen.

4.3.3 Genomförandet av utstationeringsdirektivet och tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet

Utstationeringsdirektivet

Utstationeringsdirektivet har genomförts i Sverige bland annat genom lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare (härefter utstationeringslagen). Lagen har ändrats vid flera tillfällen, bland annat i samband med genomförandet av tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet år 2017 och senast med anledning av ändringarna i utstationeringsdirektivet (se prop. 2019/20:150).

Bestämmelser om den hårda kärnan finns i 6 § utstationeringslagen. Paragrafen innehåller hänvisningar till olika lagregler på områden som ligger inom utstationeringsdirektivets hårda kärna, bland annat arbetsmiljölagen (1977:1160), arbetstidslagen (1982:673) och vissa angivna bestämmelser i föräldraledighetslagen (1995:584), semesterlagen (1977:480) och diskrimineringslagen (2008:567).

Eftersom det saknas lagregler om lön i Sverige finns ingen hänvisning till lagstiftning om sådana villkor i utstationeringslagen ("minimilön" enligt det ursprungliga utstationeringsdirektivet och "lön" enligt ändringsdirektivet). I stället förutsätts att arbetstagarorganisationer genom krav på kollektivavtal, ytterst med stöd av stridsåtgärder, ser till att utstationerade arbetstagare tillförsäkras en viss lön under utstationeringen. Särskilda bestämmelser om genomdrivande av villkor, ytterst genom stridsåtgärder, finns i utstationeringslagen. Med genomförandet av ändringsdirektivet till utstationeringsdirektivet har även tillförts bestämmelser om ersättning för resa, kost och logi samt inkvartering.

Genomförandet av utstationeringsdirektivet i Sverige bygger på den svenska arbetsmarknadsmodellen. Det innebär bland annat att det är de svenska arbetstagarorganisationerna som bevakar att de utstationerande arbetsgivare som finns här följer villkor i sedvanliga svenska kollektivavtal.

Vid 2020 års ändringar av utstationeringslagen genomfördes de nya särskilda bestämmelserna i utstationeringsdirektivet om långvariga utstationeringar. När en utstationering har pågått i mer än 12 månader ska utstationerade arbetstagare garanteras samtliga tillämpliga arbets- och anställningsvillkor i värdlandet, med vissa

undantag. Tidsperioden om 12 månader kan i vissa fall förlängas till 18 månader.

Tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet

Tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet är i huvudsak genomfört genom ändringar i utstationeringslagen och genom förordningen (2017:319) om utstationering av arbetstagare (härefter utstationeringsförordningen). Vidare har det införts en särskild lag gällande indrivning av vissa sanktionsavgifter vid utstationering – lagen om (2016:1231) om ömsesidigt bistånd med indrivning av vissa sanktionsavgifter vid utstationering. Denna lag kompletteras av förordningen (2016:1232) om ömsesidigt bistånd med indrivning av vissa sanktionsavgifter vid utstationering.

Arbetsmiljöverkets roll

Förbindelsekontor

Arbetsmiljöverket är enligt 24 § utstationeringslagen förbindelsekontor och ska samarbeta med motsvarande förbindelsekontor i andra länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och Schweiz och tillhandahålla information om de arbets- och anställningsvillkor som kan bli tillämpliga vid en utstationering i Sverige. Arbetsmiljöverket ska också hjälpa till med information om kontaktfunktioner hos arbetstagar- och arbetsgivarorganisationer samt information om sådana kollektivavtalsvillkor som avses i 15, 16 och 19 §§ utstationeringslagen eller som annars kan bli tillämpliga.

Informationskyldigheten

I utstationeringsförordningen finns kompletterande bestämmelser om Arbetsmiljöverkets informationskyldighet (se 3 och 4 §§).

Krav att inge vissa kollektivavtal och att anmäla kontaktfunktion

För att Arbetsmiljöverket kunna fullgöra sin informationsskyldighet är arbetstagarorganisationerna enligt 25 § utstationeringslagen skyldiga att ge in till Arbetsmiljöverket sådana kollektivavtalsvillkor som avses i 15, 16 och 19 §§ samma lag. Berörda arbetstagar- och arbetsgivarorganisationer ska vidare anmäla var sin kontaktfunktion till Arbetsmiljöverket.

Behörig myndighet

Genom 26 § utstationeringslagen fastställs att Arbetsmiljöverket och de ytterligare myndigheter som regeringen utser är behörig myndighet vid biståndsförfrågningar från andra EES-länder och att de ska samarbeta med behöriga myndigheter i dessa länder. Regeringen har för närvarande inte utsett någon ytterligare myndighet att vara en behörig myndighet för att fullgöra uppgifter enligt utstationeringslagen.

I 27 § utstationeringslagen anges att en behörig myndighet i Sverige, det vill säga Arbetsmiljöverket, på begäran av en behörig myndighet i ett annat land inom EES ska lämna bistånd till den myndigheten. Omvänt får Arbetsmiljöverket i egenskap av behörig myndighet begära att en behörig myndighet i ett annat land inom EES lämnar bistånd när det kan underlätta handläggningen av ett ärende. Begäran om bistånd får särskilt avse information samt utförande av kontroller, inspektioner och utredningar när det gäller utstationering av arbetstagare.

Anmälan om utstationering och tillsyn

Enligt 29 § utstationeringslagen gäller att en arbetsgivare ska anmäla en utstationering till Arbetsmiljöverket senast när en utstationerad arbetstagare påbörjar arbete i Sverige.

Arbetsmiljöverket utövar tillsyn över frågor om bland annat anmälningsskyldigheten (35 §). Myndigheten har rätt att efter begäran få de upplysningar och handlingar samt påkalla de undersökningar som behövs för tillsynen. Vidare ska den ges tillträde till arbetsstället och utföra undersökningar (36 §).

Det kan tas ut en sanktionsavgift för överträdelse av anmälningsskyldigheten med mera (37 §).

Arbetsmiljöverkets instruktion

I förordningen (2007:913) med instruktion för Arbetsmiljöverket finns ytterligare sammanfattande bestämmelser om verkets uppdrag inom utstationeringsområdet. Utstationeringsfrågorna anges i 1 § som ett av verkets ansvarsområden. I 2 § 2 föreskrivs att verket särskilt har till uppgift att vara förbindelsekontor för utstationering, ha tillsyn över att bestämmelserna om anmälningsskyldighet vid utstationering följs och ha hand om ett register för företag som utstationerar arbetstagare i Sverige.

I 5 § anges vidare att Arbetsmiljöverket ska samråda med bland annat arbetsmarknadens parter.

Kontroll av avtalslutande arbetstagarorganisation

Vid genomförandet av tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet infördes en skyldighet för en kollektivavtalsbunden arbetsgivare att på begäran från fackliga motparten tillhandahålla olika handlingar till organisationen, exempelvis anställningsavtal och lönespecifikationer. Handlingarna ska tillhandahållas i den utsträckning det behövs för att arbetstagarorganisationen ska kunna bedöma om kollektivavtalet har följts i fråga om om sådana kollektivavtalsvillkor som avses i 15, 16 eller 19 § utstationeringslagen (22 § samma lag).

Vidare infördes en skyldighet för en arbetsgivare att på begäran av en arbetstagarorganisation utse en företrädare som har behörighet att för arbetsgivarens räkning förhandla om och sluta kollektivavtal (45 § samma lag).

Särskilt om inspektion

När det gäller artikel 10 i tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet, som behandlar frågor om inspektion, har det bedömts att det inte är nödvändigt med några särskilda författningsändringar

eller andra åtgärder, utöver införande av kontrollbefogenheter för den avtalsslutande arbetstagarorganisationen (22 § utstationeringslagen) samt skyldighet att utse förhandlingsberörig företrädare (45 § samma lag), jfr prop. 2016/17:107 s. 118–124.

Ömsesidigt bistånd med indrivning av vissa sanktionsavgifter

Genom lagen om ömsesidigt bistånd med indrivning av vissa sanktionsavgifter vid utstationering genomförs kapitel IV, artiklarna 13–19 i tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet. Av 2 § denna lag framgår att Kronofogdemyndigheten fullgör uppgiften som behörig myndighet vid bistånd enligt lagen. Det innebär bland annat att Kronofogdemyndigheten på begäran av en behörig myndighet i ett annat land inom EES ska lämna upplysningar som kan antas vara relevanta för den andra myndigheten vid delgivning av handlingar som rör administrativa sanktionsavgifter eller indrivning av sådana avgifter.

I förordningen om ömsesidigt bistånd med indrivning av vissa sanktionsavgifter vid utstationering finns ytterligare detaljföreskrifter om Kronofogdemyndighetens uppgifter inom detta område.

4.4 Samordning av sociala trygghetssystem

Ett av ELA:s uppdrag är att stödja medlemsstaterna i samordningen av de sociala trygghetssystemen. Till ELA:s verksamhetsområde hör därför som ovan nämnts sex förordningar som på olika sätt reglerar denna samordning. De förordningar som är av särskilt intresse är förordning (EG) nr 883/2004 och tillämpningsförordningen till den förordningen.

De sociala trygghetssystemen inom unionen är inte harmoniserade. För att stödja den fria rörligheten har EU valt att samordna de sociala trygghetssystemen i unionen genom nämnda förordningar. En bärande princip i samordningen av trygghetssystemen är att enbart en medlemsstats lagstiftning ska tillämpas på personer som omfattas av förordning (EG) nr 883/2004. Utifrån denna princip har det skapats olika lagvalsregler i denna förordning.

För att understödja detta system har det också skapats ett administrativt samarbete dels mellan medlemsstaterna, dels mellan medlemsstaterna och kommissionen i form av ett särskilt organ inom kommissionen som kallas administrativa kommissionen för samordningen av de sociala trygghetssystemen (härefter administrativa kommissionen). Det är detta samarbete som särskilt kommer att lyftas fram nedan.

4.4.1 Förordning (EG) nr 883/2004 och dess tillämpningsförordning

Definitioner – behörig myndighet och andra organ

I artikel 1 i förordningen fastställs olika definitioner (se punkt a-z). Där anges bland annat vad som avses med behörig myndighet (punkt m), behörig institution (punkt q) och behörig medlemsstat (punkt s). I artikel 71 anges vad som avses med den administrativa kommissionen. I artikel 1 i tillämpningsförordningen finns en definition av begreppet förbindelseorgan (artikel 1.2 b).

De organ som fullgör funktionen som behörig myndighet, behörig institution eller förbindelseorgan framgår av den digitala plattformen EESSI (Electronic Exchange of Social Security Information).

Behörig myndighet

Behörig myndighet är varje medlemsstats minister, ministrar eller motsvarande myndighet med ansvar för de sociala trygghetssystemen inom hela eller någon del av medlemsstaten.

I Sverige fullgörs uppgiften som behörig myndighet av Regeringskansliet genom Socialdepartementet.

Behörig institution

Behörig institution är

- den institution hos vilken den berörda personen är försäkrad vid den tidpunkt då en ansökan om förmåner görs,

- den institution från vilken den berörda personen har eller skulle ha rätt till förmåner, om denne eller en eller flera medlemmar av hans familj var bosatta i den medlemsstat där institutionen finns,
- den institution som har utsetts av den berörda medlemsstatens behöriga myndighet, eller
- när det gäller ett system som gäller arbetsgivarens ansvar för de förmåner som avses i artikel 3.1, antingen arbetsgivaren eller försäkringsgivaren i fråga, eller, om sådan saknas, ett organ eller en myndighet som har utsetts av den berörda medlemsstatens behöriga myndighet.

I Sverige finns det flera behöriga institutioner. Dessa är Arbetsförmedlingen, arbetslöshetskassorna, Försäkringskassan, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkring, Kronofogdemyndigheten och Pensionsmyndigheten.

Försäkringskassan är ansvarig institution för de flesta förmånerna. För arbetslöshetsförmånerna är dock Inspektionen för arbetslöshetsförsäkring, Arbetsförmedlingen och arbetslöshetskassorna ansvariga och för pension och efterlevandestöd är Pensionsmyndigheten ansvarig. Kronofogdemyndigheten berörs av frågor om uppbörd av avgifter och återkrav av förmåner.

Förbindelseorgan

Förbindelseorgan är ett organ som utsetts av en medlemsstats behöriga myndighet för en eller flera av grenarna av social trygghet enligt artikel 3 i förordning (EG) nr 883/2004 för att reagera på ansökningar om upplysningar och bistånd när det gäller tillämpningen av den förordningen och tillämpningsförordningen och som ska fullgöra de uppgifter som det har tilldelats enligt avdelning IV i tillämpningsförordningen.

I Sverige är Försäkringskassan, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkring och Pensionsmyndigheten förbindelseorgan.

Sakområden

Förordning (EG) nr 883/2004 ska tillämpas på all lagstiftning som rör grenar av den sociala tryggheten inom förordningens sakområden. I artikel 3 i förordningen görs en uppräknning av vilka sakområden inom social trygghet som ska samordnas. Dessa är bland annat förmåner vid sjukdom, moderskap och likvärdiga förmåner vid faderskap, invaliditet, ålderdom och vid arbetslöshet. Regleringen om sakområdena finns i avdelning III, artiklarna 17–70.

Administrativa kommissionen

Allmänt

Artiklarna 71–74 i förordning (EG) nr 883/2004 reglerar administrativa kommissionens uppgifter och sammansättning. Dessa bestämmelser kompletteras av bland annat administrativa kommissionens arbetsordning (Arbetsordning för Europeiska kommissionens administrativa kommission för samordning av de sociala trygghetssystemen av den 16 juni 2010 [2010/C 213/11]) samt kommissionens beslut om inrättande av ett samråds- och förlikningsförfarande (beslut nr A1 av den 12 juni 2009).

Administrativa kommissionen är ett specialiserat organ inom kommissionen och har en rådgivande roll. Kommissionen består av regeringsföreträdare för varje medlemsstat, som vid behov biträds av sakkunniga rådgivare (artikel 71.1).

Uppgifter

De huvudsakliga uppgifterna för administrativa kommissionen är att behandla administrativa frågor och tolkningsfrågor inom ramen för förordning (EG) nr 883/2004 och dess tillämpningsförordning (artikel 72 a). Vidare ska den underlätta enhetlig tillämpning av gemenskapslagstiftningen samt främja och utveckla samarbetet mellan medlemsstaterna (artikel 72 b–c). Därutöver ska den lämna förslag till regeländringar till kommissionen i syfte att modernisera och förbättra gällande regelverk (artikel 72 f).

Vidare ska den fullgöra alla andra uppgifter inom sitt behörighetsområde enligt denna förordning och tillämpningsförordningen

(artikel 72 e). Bland annat ska kommissionen på förfrågan av berörda myndigheter, förlika mellan skilda uppfattningar om tolkning och tillämpning av gällande regelverk (se artikel 76.6 i förordning (EG) nr 883/2004 och artiklarna 5.4 och 6.3 i tillämpningsförordningen till förordning (EG) nr 883/2004).

Därutöver kan administrativa kommissionen även ta specifika beslut gällande vissa områden i förordningarna 883/2004 och 987/2009.

Administrativa kommissionens samråds- och förlikningsförfarande

Administrativa kommissionen har utifrån sitt uppdrag att lösa problem vid tolkningen och tillämpningen av förordning (EG) nr 883/2004 och dess tillämpningsförordning antagit regler för ett särskilt samråds- och förlikningsförfarande och det har inrättats en särskild förlikningsnämnd.

Samråds- och förlikningsförfarandet ska genomföras innan ärendet får överlämnas till administrativa kommissionen. Om ärendet har överklagats vid domstol eller förvaltningsmyndighet i berörd medlemsstat ska samråds- och förlikningsförfarandet avbrytas. Samrådsförfarandet genomförs i två stadier. I första stadiet har berörda institutioner – begärande och anmodade – direktkontakt med varandra. Efter att en institution har begärt nödvändiga förklaringar ska den andra, den anmodade, institutionen svara senast inom tre månader från mottagandet av begäran. Fristen kan förlängas i ytterligare tre månader.

I det andra stadiet involveras behörig myndighet (det vill säga Regeringskansliet genom Socialdepartementet för svensk del). Om institutionerna inte kan nå en överenskommelse under det första stadiet i samrådsförfarandet eller om den anmodade institutionen inte har kunnat slutföra sin utredning inom sex månader efter mottagandet av begäran ska institutionerna underrätta sina behöriga myndigheter. De berörda medlemsstaternas behöriga myndigheter beslutar herefter om att inleda det andra stadiet i samrådsförfarandet eller att överlämna ärendet direkt till administrativa kommissionen.

Om det andra stadiet av ett samrådsförfarande inleds ska de behöriga myndigheterna utse kontaktpersoner. Kontaktpersoner ska sträva efter att nå en överenskommelse inom sex månader från

utnämningen av dessa. Kontaktpersonerna ska utarbeta varsin sammanställning av sina åtgärder samt underrätta institutionerna om resultatet av det andra stadiet i samrådsförfarandet.

Om en överenskommelse inte kan nås under samrådsförfarandet får de behöriga myndigheterna överlämna ärendet till administrativa kommissionen. De behöriga myndigheterna ska utarbeta var sitt utlåtande till administrativa kommissionen med uppgift om de huvudsakliga tvistepunkterna.

Administrativa kommissionen ska försöka jämka samman ståndpunkterna inom sex månader efter det att ärendet hänsköts till den. Den får besluta att lämna ärendet till förlikningskommittén.

Förlikningskommittén antar ett yttrande som överlämnas till administrativa kommissionen. Involverade parter rapporterar löpande till administrativa kommissionen om vidtagna åtgärder med anledning av yttrandet.

ELA och den administrativa kommissionen

Genom artikel 74a har det införts en ny bestämmelse i förordning (EG) nr 883/2004 som rör ELA:s förhållande till administrativa kommissionen. I denna artikel anges att, utan att det påverkar administrativa kommissionens uppgifter och verksamhet, ska ELA stödja tillämpningen av förordningen i enlighet med dess uppgifter i ELA-förordningen. Administrativa kommissionen ska samarbeta med ELA för att samordna verksamheten i samförstånd och undvika allt slags dubbelarbete. Administrativa kommissionen ska i detta syfte ingå ett samarbetsavtal med ELA. Motsvarande bestämmelse finns i artikel 13.11 i ELA-förordningen.

Av artikel 74a framgår vidare att administrativa kommissionen får begära att ELA till kommissionen hänskjuter en fråga om social trygghet som är föremål för medling i enlighet med artikel 13.11 tredje stycket i ELA-förordningen.

Samarbete och utbyte av information

Allmänt

EU-systemet bygger på samordning av de nationella trygghetssystemen. De ansvariga departementen, myndigheterna och institutionerna i respektive medlemsstat har en central roll i arbetet att säkerställa ett effektivt och rättssäkert system.

Det europeiska administrativa samordningsarbetet berör i huvudsak strukturella och övergripande frågor medan de faktiska besluten om individuella rättigheter och skyldigheter – det vill säga gällande vem som är försäkrad enligt statens lagstiftning samt vem som har rätt till förmåner och på vilka villkor – är en nationell angelägenhet.

Regleringen om samarbete och informationsutbyte

De grundläggande bestämmelserna om samarbetet mellan medlemsstaterna och deras behöriga institutioner finns i artikel 76 i förordning (EG) nr 883/2004. I tillämpningsförordningen till förordning (EG) nr 883/2004, artiklarna 2–7, finns kompletterande bestämmelser om samarbete och informationsutbyte.

Av artikel 76.1 i förordning (EG) nr 883/2004 framgår att medlemsstaternas behöriga myndigheter ska lämna alla uppgifter till varandra om nationella åtgärder som vidtas för att tillämpa gällande regelverk, samt lagstiftningsändringar som kan påverka tillämpningen av förordningen. För svensk del fullgör Regeringskansliet genom Socialdepartementet uppgiften som behörig myndighet (se ovan).

I artikel 76.2 fastslås att vid tillämpningen av förordningen ska medlemsstaternas myndigheter och institutioner bistå varandra som om de tillämpade sin egen lagstiftning.

Enligt artikel 76.4 första stycket är de institutioner och personer som omfattas av förordningen skyldiga att informera varandra och samarbeta för att säkerställa en korrekt tillämpning av förordningen. Om den informationsskyldighet som avses i punkt 4 tredje stycket inte respekteras, får enligt artikel 76.5 proportionerliga åtgärder vidtas i enlighet med nationell lagstiftning.

ELA-förordningen, artikel 5 c, hänvisar specifikt till artikel 76.4 och 76.5 som en av de informationsskyldigheter ELA ska stödja medlemsstaterna i att fullgöra.

Vid problem med tolkningen eller tillämpningen av förordning (EG) nr 883/2004 ska enligt artikel 76.6 institutionen i den behöriga medlemsstaten eller institutionen i bosättningsmedlemsstaten kontakta den eller de institutioner i den eller de medlemsstater som berörs.

Om ingen lösning kan hittas inom rimlig tid får de berörda myndigheterna begära att administrativa kommissionen ingriper. I artiklarna 5 och 6 i tillämpningsförförordningen till förordning (EG) nr 883/2004 finns ytterligare bestämmelser om möjlighet för behörig myndighet att hänskjuta ärenden till administrativa kommissionen i vissa situationer.

Införlivandet i svensk rätt

Förordningarna inom samordningen av de sociala trygghetssystemen (se artikel 1.4 c i ELA-förordningen) är direkt tillämpliga i Sverige.

Förslaget om att ändra förordning (EG) nr 883/2004

I december 2016 lade kommissionen fram ett förslag med omfattande ändringar av förordning (EG) nr 883/2004 och dess tillämpningsförförordning (COM(2016) 815). Förhandlingarna om detta förslag är inte avslutade.

4.5 Vägtransportområdet

4.5.1 Kör- och vilotidsförordningen

Kör- och vilotidsförordningen har nyligen ändrats genom förordning (EU) 2020/1054.

Förordningen är som utgångspunkt tillämplig på vägtransporter av gods med fordon över en viss vikt eller av passagerare i fordon som kan ta över nio personer. Det finns dock en rad undantag. Förordningen innehåller bestämmelser om bland annat lägsta ålder

för förare, förarbiträden och konduktörer (artikel 5) och gränser för oavbruten och daglig körtid. (artiklarna 6 och 7), kortaste tid och andra villkor för raster, dygns- och veckovila (artiklarna 8 och 9). I förordningen finns bestämmelser om transportföretagens ansvar (artikel 10). Medlemsstaterna kan införa vissa undantag från förordningen (artiklarna 11–15).

Förordningen innehåller även bestämmelser om kontrollförfaranden och påföljder. Dessa innebär bland annat att medlemsstaterna ska utarbeta rapporter till kommissionen (artikel 17) och att medlemsstaterna ska fastställa sanktioner för överträdelserna av bestämmelserna i förordningen (artikel 19). Behöriga myndigheten i medlemsstaten ska vidare ges rätt att hindra fortsatt färd (artikel 21).

Bistånd mellan medlemsstaterna

I förordningen finns vidare särskilda bestämmelser om att medlemsstaterna ska bistå varandra vid förordningens tillämpning och vid kontrollen av efterlevnaden (artikel 22). Denna artikel har ändrats genom förordning (EU) 2020/1054.

I artikeln fastslås att medlemsstaterna ska ha ett nära samarbete och utan onödigt dröjsmål bistå varandra för att underlätta en enhetlig tillämpning av denna förordning samt en effektiv kontroll av att den efterlevs, i enlighet med de krav som anges i artikel 8 i kontrolldirektivet (se vidare nedan).

ELA omnämns i skäl 23 till förordning (EU) 2020/1054. Där sägs att det är viktigt att säkerställa att yrkesutövare lätt kan få tillgång till information om vilka sanktioner som tillämpas i varje medlemsstat. I skälen anges vidare att ELA skulle kunna underlätta denna tillgång genom att göra informationen tillgänglig på den gemensamma unionsomfattande webbplats som fungerar som en gemensam portal för tillgång till informationskällor och tjänster på unionsnivå och nationell nivå på samtliga officiella unionsspråk, inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724.

Införlivandet i svensk rätt

Kör- och vilotidsförordningen är direkt tillämplig. I förordningen (2004:865) om kör- och vilotider samt färdskrivare, m.m. finns kompletterande bestämmelser till EU-förordningen. Där anges att Transportstyrelsen är behörig myndighet enligt artikel 22.2 och 22.3 i kör- och viloförordningen (8 kap. 1 § förordningen om kör- och vilotider samt färdskrivare, m.m.).

4.5.2 Kontroldirektivet

Kör- och vilotidsförordningen kompletteras av det så kallade kontroldirektivet som fastställer minimivillkor för genomförandet av förordningen samt även förordning (EU) nr 165/2014 om färdskrivare vid vägtransporter.

Även kontroldirektivet har ändrats genom direktiv (EU) 2020/1057. Dessa ändringar ska vara genomförda i nationell lagstiftning senast den 2 februari 2022. Genom ändringen kommer kontroldirektivet även att fastställa minimivillkor för direktiv 2002/15/EG om arbetstidens förläggning för personer som utför mobilt arbete avseende vägtransporter.

I kontroldirektivet finns bestämmelser som föreskriver att medlemsstaterna ska lägga upp ett system för regelbundna kontroller av ett korrekt och enhetligt genomförande av kör- och vilotidsförordningen och det finns detaljföreskrifter kring detta (artikel 2). Medlemsstaterna ska insamla och utforma statistik samt genomföra vägkontroller på visst sätt (artiklarna 3 och 4). Behöriga myndigheter ska bistå varandra i enskilda utredningar i samband med vägkontroller (artikel 4.6).

Medlemsstaterna ska vidta samordnade åtgärder (minst sex gånger om året) för vägkontroller av förare och fordon som omfattas av berörda förordningar. Åtgärderna ska genomföras samtidigt av tillsynsmyndigheterna i minst två medlemsstater, varvid var och en agerar på sitt eget territorium (artikel 5). Kontroldirektivet ändras i denna del så att de samordnade åtgärder även omfattar kontroller i företagens lokaler.

Medlemsstaterna ska enligt direktivet utse ett organ som bland annat ska sörja för samordning med motsvarande organ i de andra berörda medlemsstaterna när det gäller samordnade åtgärder för

vägkontroller enligt artikel 5. Detta organ ska vidare ha huvudansvaret för att bistå de behöriga myndigheterna i andra medlemsstater vid utredningar i samband med vägkontroller enligt artikel 4.6 (artikel 7).

Det finns även reglering om informationsutbyte mellan de utsedda organen (artikel 8). Denna artikel ändras genom direktivet 2020/1057 på så sätt att det införs detaljbestämmelser om hur de utsedda samordningsorganen ska samarbeta med varandra och tidsfrister för när förfrågningar ska besvaras. Det läggs även till en bestämmelse om att IMI-systemet ska användas i detta samarbete.

ELA omnämns i skäl 29 till direktiv (EU) 2020/1057. Det sägs att myndigheten skulle kunna fylla en viktig funktion när det gäller att bistå medlemsstater som utför samordnade kontroller och skulle kunna stödja insatser för utbildning och praktik.

Införlivandet i svensk rätt

Det gällande kontroldirektivet har genomförts genom förordningen om kör- och vilotider samt färdskrivare, m.m. Av förordningen framgår att Polismyndigheten är behörig kontrollmyndighet i fråga om kontroller på väg och att Transportstyrelsen är behörig kontrollmyndighet i fråga om kontroller av företags lokaler (7 kap. 1 §).

I förordningen föreskrivs att det ska genomföras vägkontroller av förare och fordon, som omfattas av förordningarna (EG) nr 561/2006 och (EU) nr 165/2014, minst sex gånger om året samtidigt i Sverige och minst en annan stat inom EES, varvid respektive kontrollmyndighet arbetar på sitt eget territorium (7 kap. 6 § första stycket, jfr artikel 5 i kontroldirektivet). Vidare anges att Transportstyrelsen ska ansvara för samordning med behöriga myndigheter i andra stater inom EES och med Polismyndigheten i fråga om genomförande av sådana kontroller (7 kap. 6 § andra stycket, jfr artikel 7 i kontroldirektivet).

4.5.3 Trafiktillståndsförordningen

Trafiktillståndsförordningen reglerar rätten att bedriva yrkesmässig trafik. Trafiktillståndsförordningen har ändrats genom förordning

(EU) 2020/1055. De nya bestämmelserna ska börja tillämpas den 21 februari 2022. Förordningen ska tillämpas på alla företag som är etablerade inom unionen och som yrkesmässigt bedriver godstransporter på väg med fordon eller fordonskombination över en viss vikt eller yrkesmässigt bedriver persontransporter på väg med ett fordon som kan ta över nio personer. Det finns dock möjlighet att både utöka och undanta företag som bedriver vissa typer av transportverksamhet från förordningens tillämpningsområde (artikel 1).

I förordningen anges de krav som ett företag ska uppfylla för att få bedriva yrkesmässig trafik. Företagen måste vara faktiskt och fast etablerade i en medlemsstat samt ha gott anseende, tillräckliga ekonomiska resurser och erforderligt yrkeskunnande (artikel 3).

I artiklarna 5–9 regleras närmare vad dessa olika krav innebär. Medlemsstaterna ska utse en eller flera behöriga myndigheter att bland annat granska ansökningar, utfärda och återkalla tillstånd (jfr artikel 13) samt utföra kontroller som krävs för att fastställa att företagen uppfyller uppställda krav (artikel 10).

Administrativt samarbete och ömsesidigt bistånd

I trafiktillståndsförordningen finns även bestämmelser om administrativt samarbete och om ömsesidigt bistånd (artikel 18). Denna artikel har ändrats genom förordning (EU) 2020/1055. Enligt den gällande lydelsen ska medlemsstaterna utse en nationell kontaktpunkt med ansvar för utbytet av information med övriga medlemsstater när det gäller tillämpningen av trafiktillståndsförordningen.

Denna bestämmelse finns med även i den nya lydelsen men det läggs till detaljerade bestämmelser om ömsesidigt bistånd. Dessa innebär bland annat att medlemsstaterna ska svara på begäranden om information från alla behöriga myndigheter i andra medlemsstater samt på begäran genomföra kontroller, inspektioner och utredningar av huruvida transportföretag som är etablerade på deras territorium uppfyller det krav som anges i artikel 3.1 a, det vill säga att transportföretaget/tillståndshavaren är faktiskt och fast etablerat i medlemsstaten. I det nya regelverket finns detaljerade förfaranderegler om bland annat tidsfrister för när olika åtgärder ska

vidtas. Det anges även att utbytet av information ska ske genom ERRU (European Registers of Road Transport Undertakings) och genom IMI-systemet i det administrativa samarbetet. Denna bestämmelse ska som framgått ovan börja tillämpas den 21 februari 2022.

ELA omnämns i skäl 25 till förordning (EU) 2020/1055. Där sägs att myndigheten kommer att spela en viktig roll när det gäller att hjälpa medlemsstaterna att på ett adekvat sätt tillämpa reglerna i trafiktillståndsförordningen. Enligt skälen kommer denna roll särskilt att gälla samordnade kontroller, underlättande av samarbete och informationsutbyte mellan medlemsstaterna, främjande och utbyte av bästa praxis samt stöd till kapacitetsuppbyggnad, utbildning och informationskampanjer.

Införlivandet i svensk rätt

Trafiktillståndsförordningen, som är direkt tillämplig, kompletteras av bestämmelser i huvudsak i yrkestrafiklagen (2012:210), yrkestrafikförordningen (2012:237) och vägdatatrafikförordningen (2019:382).

I yrkestrafiklagen samt yrkestrafikförordningen finns kompletterande bestämmelser om de krav som ställs på företagen enligt trafiktillståndsförordningen samt om återkallande av tillstånd med mera. I lagen framgår att en polisman eller tulltjänsteman får hindra fortsatt färd om ett fordon framförs i strid med trafiktillståndsförordningen (5 kap. 5 §).

Av yrkestrafikförordningen (1 kap. 4 §) följer att Transportstyrelsen fullgör uppgiften som behörig myndighet enligt trafiktillståndsförordningen (jfr 1 kap. 6 § yrkestrafiklagen).

Transportstyrelsen fullgör vidare uppgiften som kontaktpunkt enligt artikel 18.1 i trafiktillståndsförordningen. Detta framgår av vägtrafikdataförordningen (1 kap. 7 § tredje stycket 1).

4.6 Samarbetet för bekämpning av odeklarerat arbete

Till ELA:s verksamhetsområde hör även medlemsstaternas samarbete för att bekämpa odeklarerat arbete. Bestämmelser om

detta samarbete finns i artikel 12 i ELA-förordningen. Detta samarbete ska ske genom europeiska forumet för att förbättra samarbete när det gäller att bekämpa odeklarerat arbete. Enligt artikel 16.2 ska forumet inrättas som en arbetsgrupp inom ELA.

Forumet ska enligt artikel 12.1 bland annat

- stärka samarbetet mellan medlemsstaternas berörda myndigheter och andra involverade aktörer för att på ett mer ändamålsenligt och effektivt sätt bekämpa odeklarerat arbete i dess olika former och därtill kopplat falskdeklarerat arbete, inklusive falskt egenföretagande, och
- genomföra den verksamhet som anges i bilagan till förordningen, exempelvis ta fram riktlinjer om inspektioner.

I artikel 12.2 anges att forumet ska uppmuntra samarbete mellan medlemsstaterna, bland annat genom att utbyta bästa praxis och information, och uppmuntra och underlätta innovativa tillvägagångssätt för effektivt och ändamålsenligt gränsöverskridande samarbete och utvärdera erfarenheter.

I artiklarna 12.3 och 12.4 finns närmare bestämmelser om forumets organisation.

Bestämmelsen börjar tillämpas senast den 1 augusti 2021 när ELA blir operationell (jfr artikel 44.1). Fram till dess gäller beslutet (EU) 2016/344 om inrättande av ett europeiskt forum för att förbättra samarbetet när det gäller att bekämpa odeklarerat arbete.

Arbetsmiljöverket representerar Sverige i samarbetet som bygger på nämnda beslut. I Arbetsmiljöverkets regleringsbrev för budgetåret 2015 uppdrogs till verket att vara kontaktpunkt och Sveriges representant i forumet. I uppdraget ingår att delta på forumets möten och på nationell nivå samordna arbetet med relevanta myndigheter, bland annat Arbetsförmedlingen, Skatteverket, Försäkringskassan och Migrationsverket. Arbetsmiljöverket ska dessutom samverka med arbetsmarknadens parter. Arbetsmiljöverket ska i årsredovisningen åiterrapportera om sitt uppdrag.

5 Vilka berörs av ELA-förordningen?

5.1 Svenska aktörer berörs av ELA:s verksamhet

I detta avsnitt redovisas översiktligt vilka myndigheter och andra aktörer som berörs av ELA:s verksamhet (artiklarna 5–13) samt bestämmelsen om de nationella kontaktpersonerna (artikel 32). Det är dessa bestämmelser som olika svenska aktörer i första hand kommer att beröras av.

5.2 Information om arbetskraftens rörlighet

Artikel 5 i ELA-förordningen riktar sig huvudsakligen till ELA. Myndigheten ska dels själv bidra till ökad informationsspridning om enskildas rättigheter och skyldigheter i gränsöverskridande situationer, dels stödja medlemsstaterna vid tillämpningen och fullgörandet av informationsskyldigheter i den angivna unionsrättsrätten. ELA ska också underlätta samarbetet mellan behöriga organ enligt direktiv 2014/54/EU.

Artikel 5 a

ELA ska enligt artikel 5 a bidra till tillhandahållandet av relevant information om rättigheter och skyldigheter för enskilda i gränsöverskridande situationer, bland annat genom en enda unionsomfattande webbplats som fungerar som en gemensam portal för tillgång till informationskällor och tjänster på unionsnivå och nationell nivå på alla unionens officiella språk och som inrättats genom förordning (EU) 2018/1724.

Arbetsmiljöverket ansvarar för svensk del för den nationella webbplatsen enligt tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet (4 § förordningen om utstationering av arbetstagare) och Kommerskollegium har det samordnande ansvaret för frågor enligt direktiv 2014/54/EU (3 §, 9 § 12 och 10 § 1 förordningen med instruktion för Kommerskollegium). Dessa myndigheter kan således komma att beröras av ELA:s uppdrag i denna del.

Myndigheten för digitalförvaltning kan också komma att beröras då myndigheten genom ett regeringsuppdrag har ett nationellt samordningsansvar för arbetet med den gemensamma digitala ingången som ska utarbetas inom EU i enlighet med förordning (EU) 2018/1724.

Artikel 5 b

ELA ska enligt artikel 5 b stödja medlemsstaterna vid tillämpningen av Euresförordningen.

Arbetsförmedlingen berörs av artikel 5 b i egenskap av nationellt samordningskontor enligt Euresförordningen. Svenska Euresmedlemmar och Eurespartner i Euresnätverket berörs också.

Artikel 5 c

ELA ska enligt artikel 5 c stödja medlemsstaterna i fullgörandet av informationsskyldigheter enligt olika rättsakter. I artikeln pekas ett antal bestämmelser ut. Av bestämmelsens ordalydelse verkar följa att ELA kan komma att stödja även vid andra informationsskyldigheter inom sitt verksamhetsområde.

ELA ska stödja vid fullgörande av informationsskyldigheter som fastställs i artikel 6 i direktiv 2014/54/EU om åtgärder som underlättar utövandet av arbetstagares rättigheter i samband med fri rörlighet för arbetstagare. Beroende på det sätt på vilket genomförandet av detta direktiv har gjorts i Sverige omfattas i princip alla förvaltningsmyndigheter av informationsskyldigheten enligt artikel 6 i detta direktiv. Mot bakgrund av Kommerskollegiums särskilda uppdrag i arbetskraftsrörlighetsfrågor torde i praktiken främst denna myndighet komma att beröras av ELA:s uppdrag i denna del. Myndigheten för digitalförvaltning och Arbetsförmedlingen kan

också komma att beröras mer än andra myndigheter i och med att portalen Ditt Europa samt Eures omnämns i artikel 6 i direktiv 2014/54/EU.

ELA ska vidare stödja vid fullgörande av skyldigheter som fastställs i artikel 22 i Euresförordningen. Artikel 22.1 anger ett informationsansvar för Euresmedlemmar och i förekommande fall Eurespartner. Eftersom den europeiska samordningsbyrån ska förvaltas av ELA torde ELA:s stödjande verksamhet enligt artikel 5 c i ELA-förordningen inte innebära något nytt i förhållande till Eures.

ELA ska även stödja i fullgörande av skyldigheter som fastställs i artikel 76.4 och artikel 76.5 i förordning (EG) nr 883/2004. Dessa bestämmelser riktar sig till behöriga institutioner enligt förordningen, det vill säga Arbetsförmedlingen, arbetslöshetskassorna, Försäkringskassan, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, Kronofogdemyndigheten och Pensionsmyndigheten.

ELA ska vidare stödja i fullgörandet av skyldigheter som fastställs i artikel 5 i tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet. Arbetsmiljöverket är den myndighet som ansvarar för fullgörandet av informationsskyldigheten enligt den artikeln (se 4 § förordningen om utstationering av arbetstagare) och kan således komma att få stöd av ELA.

Artikel 5 d

Enligt artikel 5 d ska ELA stödja medlemsstaterna att på olika sätt förbättra kvalitén i relevanta nationella informationskällor och informationstjänster i enlighet med de fastställda kriterierna i förordning 2018/1724. Samtliga myndigheter och organ som ger information inom ramen för rättsakterna inom ELA:s verksamhetsområde berörs formellt sett av ELA:s uppdrag i denna del. Myndigheten för digitalförvaltning kan komma att beröras särskilt då myndigheten som nämnts har ett samordningsansvar enligt förordning 2018/1724.

Artikel 5 e

Enligt artikel 5 e ska ELA ”stödja medlemsstaterna när det gäller att effektivisera tillhandahållandet av information och tjänster till

enskilda och arbetsgivare avseende gränsöverskridande rörlighet på frivillig basis.”. Bestämmelsen kan läsas som att ELA ska stödja medlemsstaterna i de informationsinsatser som görs på frivillig väg till enskilda och arbetsgivare om gränsöverskridande rörlighet. Bestämmelsen riktar sig i så fall till de myndigheter och organisationer som tillhandahåller information utöver de av EU reglerade informationsskyldigheterna.

Artikel 5 f

ELA ska enligt artikel 5 f underlätta samarbetet mellan de behöriga organ som utsetts i enlighet med direktiv 2014/54/EU för att tillhandahålla information, vägledning och assistans till enskilda och arbetsgivare när det gäller arbetskraftens rörlighet inom den inre marknaden.

Kommerskollegium är utsedd som kontaktpunkt gentemot motsvarande kontaktpunkter i andra medlemsstater samt som samordnare av berörda svenska myndigheters uppgifter i fråga om att främja likabehandling av unionsmedborgare och deras familjemedlemmar enligt artikel 4 i nämnda direktiv. Kommerskollegium är därmed den myndighet som är närmast berörd men även andra myndigheter kan bli berörda i och med att i princip alla förvaltningsmyndigheter i Sverige fullgör uppgiften som organ enligt artikel 4 i direktivet.

5.3 Samordning av Eures

Av artikel 6 i ELA-förordningen följer att ELA ska ta över förvaltningen av den europeiska samordningsbyrån för Eures från kommissionen och att samordningsbyrån, under ELA:s förvaltning, ska fullgöra de uppgifter som framgår av artikel 8 i Euresförordningen. Den tekniska driften och utveckling av Euresportalen och relaterade it-tjänster ska dock även fortsättningsvis förvaltas av kommissionen.

För svensk del berörs framför allt Arbetsförmedlingen. Myndigheten fullgör uppgiften både som nationellt samordningskontor i enlighet med artikel 9 i Euresförordningen och som obligatorisk Euresmedlem i enlighet med artikel 10 i samma förordning (7 § 2

förordningen med instruktion för Arbetsförmedlingen). Vidare berörs även svenska Euresmedlemmar samt Eurespartner.

5.4 Samarbete och utbyte av information

I artikel 7 i ELA-förordningen regleras ELA uppgift att underlätta samarbete och påskyndat utbyte av information mellan medlemsstaterna och stödja deras faktiska fullgörande av samarbetskyldigheterna i unionsrätten som omfattas av ELA-förordningens tillämpningsområde, det vill säga området enligt artikel 1 i förordningen.

I artikel 7.1 a–e samt punkterna 2–4 specificeras ELA:s uppdrag.

Artikel 7.1

Flera myndigheter och även arbetslöshetskassorna berörs av ELA:s stödjande uppdrag enligt artikel 7.1 i ELA-förordningen. Det gäller de myndigheter och andra aktörer som har utsetts att fullgöra uppgifter som behöriga myndigheter, behöriga institutioner, förbindelseorgan/-kontor, kontaktpunkt eller liknande i enlighet med de unionsrättsakter som utgör ELA:s verksamhetsområde. Det är dessa organ som har getts i uppdrag att fullgöra olika samarbetskyldigheter mellan medlemsstaterna enligt rättsakterna, till exempel i fråga om ömsesidigt bistånd och informationsutbyte.

De som bedöms beröras är följande.

Arbetsförmedlingen fullgör uppgiften som nationellt samordningskontor i enlighet med bestämmelserna i Euresförordningen. Det framgår av 7 § 2 förordningen med instruktion för Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen fullgör vidare uppgiften som behörig institution i enlighet med förordning (EG) nr 883/2004 och dess tillämpningsförordning. Detta framgår av EESSI-databasen.

Arbetslöshetskassorna fullgör uppgiften som behörig institution i enlighet med bestämmelserna i förordning (EG) nr 883/2004 och dess tillämpningsförordning. Detta framgår av EESSI-databasen.

Arbetsmiljöverket fullgör uppgifterna som förbindelsekontor och behörig myndighet enligt bestämmelserna i utstationeringsdi-

rektivet och tillämpningsdirektivet till det direktivet. Detta följer av 24 och 26 §§ utstationeringslagen.

Försäkringskassan fullgör uppgifterna som behörig institution och förbindelseorgan i enlighet med bestämmelserna i förordning (EG) nr 883/2004 och dess tillämpningsförordning. Detta framgår av EESSI-databasen.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen fullgör uppgifterna som behörig institution och förbindelseorgan i enlighet med bestämmelserna i förordning (EG) nr 883/2004 och dess tillämpningsförordning. Detta framgår av EESSI-databasen.

Kommerskollegium fullgör uppgiften som kontaktpunkt i enlighet med bestämmelserna i direktiv 2014/54/EU. Det framgår av 9 § 12 förordningen med instruktion för Kommerskollegium.

Kronofogdemyndigheten fullgör uppgiften som behörig myndighet enligt bestämmelserna i tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet i frågor som gäller gränsöverskridande verkställighet av administrativa sanktionsavgifter. Detta följer av 2 § lagen om ömsesidigt bistånd med indrivning av vissa sanktionsavgifter vid utstationering. Kronofogdemyndigheten fullgör vidare uppgiften som behörig institution grundat på bestämmelserna i förordning (EG) nr 883/2004 och dess tillämpningsförordning. Detta framgår av EESSI-databasen.

Pensionsmyndigheten fullgör uppgifterna som behörig institution och förbindelseorgan i enlighet med bestämmelserna i förordning (EG) nr 883/2004 och dess tillämpningsförordning. Detta framgår av EESSI-databasen.

Regeringskansliet (Socialdepartementet) fullgör uppgiften som behörig myndighet i enlighet med bestämmelserna i förordning (EG) nr 883/2004. Detta följer av förordningen (artikel 1 m) och framgår av EESSI-databasen.

Transportstyrelsen fullgör uppgiften som behörig myndighet i enlighet med bestämmelserna i kör- och vilotidsförordningen. Det framgår av 8 kap. 1 § förordningen om kör- och vilotider samt färdskrivare, m.m. Vidare är Transportstyrelsen behörig myndighet och nationell kontaktpunkt i enlighet med bestämmelserna i trafiktillståndsförordningen. Det framgår av 1 kap. 6 § yrkestrafiklagen och 1 kap. 4 § yrkestrafikförordningen respektive 1 kap. 7 § tredje stycket 1 vägtrafikdataförordningen. Transportstyrelsen fullgör vidare uppgifterna som behörig kontrollmyndighet i fråga om

företags lokaler och samordnande organ i enlighet med bestämmelserna i kontrolldirektivet. Det framgår av 7 kap. 1 § respektive 7 kap. 6 § andra stycket förordningen om kör- och vilotider samt färdskrivare, m.m.

Polismyndigheten fullgör uppgiften som behörig kontrollmyndighet i frågor om kontroller på väg i enlighet med bestämmelserna i kontrolldirektivet. Detta framgår av 7 kap. 1 § förordningen om kör- och vilotider samt färdskrivare, m.m. Polismyndigheten fullgör dock inte några samarbetskyldigheter enligt kontrolldirektivet i förhållande till andra medlemsstater; denna uppgift utförs som nämnts av Transportstyrelsen. Polismyndigheten berörs således inte primärt av artikel 7.

Artikel 7.2

ELA ska enligt artikel 7.2 i ELA-förordningen på begäran av en medlemsstat, tillhandahålla information till stöd för den medlemsstaten i fråga om effektiv tillämpning av de aktuella unionsrättsakterna.

Det är i första hand de ovan nämnda myndigheterna och arbetslöshetskassorna som berörs av artikel 7.2. Bestämmelsen är dock enligt sin ordalydelse inte begränsad till samarbetskyldigheter. Fler myndigheter än de som fullgör uppdrag som behörig myndighet eller liknande kan således komma att beröras av informationsstödet. Även de myndigheter som fullgör uppgifter som organ enligt artikel 4.1 i direktiv 2014/54/EU berörs.

Därmed torde alla förvaltningsmyndigheter i Sverige samt arbetslöshetskassorna formellt sett beröras av möjligheten att begära informationsstöd av ELA.

5.5 Inspektioner

ELA kan enligt artiklarna 8 och 9 i ELA-förordningen bistå vid gemensamma eller samordnade inspektioner. Inspektioner med stöd av ELA kan enligt artikel 8 i ELA-förordningen initieras antingen på begäran av en medlemsstat eller efter förslag från ELA. Frågan är dock i vilka situationer sådana inspektioner kan komma att aktualiseras. I artikel 8.1 i ELA-förordningen anges att ELA kan

samordna och stödjande inspektioner ”på de områden som omfattas av ELA:s behörighet”. ELA:s behörighet måste vara liktydigt med den unionsrätt som reglerar ELA:s verksamhetsområde, det vill säga de unionsrättsakter som framgår av artiklarna 1.4 samt vidare av bestämmelserna enligt artiklarna 1.5 och 12 i ELA-förordningen.

ELA:s verksamhetsområde är som tidigare redovisats mycket omfattande. Det kan konstateras att det i flera av rättsakterna inom ELA:s verksamhetsområde finns bestämmelser om samarbete och om ömsesidigt bistånd mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter (motsvarande). Bestämmelser om ömsesidigt bistånd som innefattar inspektion finns dock bara i tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet (artiklarna 6, 7 och 10). Inom vägtransportområdet, närmare bestämt det så kallade kontroldirektivet, finns också bestämmelser om inspektion i form av vägkontroll och kontroll av företags lokaler (artiklarna 4–8).

Det införs också en reglering i trafiktillståndsförordningen (artikel 18) om att en inspektion ska genomföras på begäran av en behörig myndighet i en annan medlemsstat. Denna bestämmelse ska börja tillämpas den 21 februari 2022.

Utifrån dessa förutsättningar är det framför allt två myndigheter som kan anses bli berörda av artiklarna 8 och 9 i ELA-förordningen, nämligen Arbetsmiljöverket och Transportstyrelsen. Dessa myndigheter har utpekats som behörig myndighet och samordnande organ i utstationeringslagen respektive förordningen om kör- och vilotider samt färdskrivare, m.m. och fullgör samarbetsuppgifter med behöriga myndigheter i andra medlemsstater, vilket bland annat innefattar utförande av inspektioner och vägkontroller (26 och 27 §§ utstationeringslagen respektive 7 kap. 6 § förordningen om kör- och vilotider samt färdskrivare, m.m.). Dessa uppgifter grundas på de ovan nämnda bestämmelserna i tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet och kontroldirektivet.

Även andra myndigheter kan dock komma att beröras av bestämmelserna om samordnade och gemensamma inspektioner i ELA-förordningen. Närmare överväganden om berörda myndigheter görs i avsnitt 9.

Arbetsmarknadens parter i Sverige berörs på olika sätt av artiklarna 8 och 9 i ELA-förordningen. Enligt artikel 8.1 tredje stycket får arbetsmarknadens parter på nationell nivå anmäla ärenden till ELA. Arbetsmarknadens parter har genom det svenska

genomförandet av utstationeringsdirektivet och tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet en viktig roll inom området för utstationering av arbetstagare. Genomförandet av nämnda direktiv bygger på den svenska arbetsmarknadsmodellen.

5.6 Analyser och riskbedömning av arbetskraftens rörlighet

Genom artikel 10 i ELA-förordningen ges ELA ett uppdrag att utföra analyser och riskbedömningar av arbetskraftens rörlighet och av samordningen av de sociala trygghetssystemen i unionen. Detta ska ske i samarbete med medlemsstaterna och när så är lämpligt med arbetsmarknadens parter.

Artikeln rör i hög grad arbetsmarknadsfrågor. Arbetsförmedlingen kommer därför att beröras, både utifrån sitt allmänna uppdrag men också såsom nationellt samordningskontor inom Euresnätverket.

Även Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten kan beröras då analyserna omfattar samordningen av de sociala trygghetssystemen.

Statistiska centralbyrån, SCB, kan också komma att beröras utifrån sitt uppdrag som nationell statistikbyrå enligt förordningen (EG) nr 223/2009 om europeisk statistik.

Vidare kan Arbetsmiljöverket bli berört utifrån sitt allmänna uppdrag inom arbetsmiljöområdet men också i sin funktion inom området för utstationering av arbetstagare.

Kommerskollegium kan beröras utifrån sitt allmänna uppdrag i inre marknadsfrågor, särskilt i frågor om fri rörlighet av arbetstagare.

Transportstyrelsen kan bli berörd i den mån analyser och riskbedömningar rör vägtransportområdet.

Det torde vara de ovannämnda myndigheterna som i första hand berörs.

Även arbetsmarknadens parter berörs. Av artikel 10.1 framgår att analyser och riskbedömningar ska göras i samarbete med parterna när så är lämpligt. Det framgår inte om det är parterna på europeisk nivå eller nationell nivå som avses. Det är möjligt att det är båda nivåerna som avses.

5.7 Stöd till kapacitetsuppbyggnad

ELA har enligt artikel 11 i ELA-förordningen fått i uppgift att stödja medlemsstaternas kapacitetsuppbyggnad för att främja en enhetlig efterlevnad av unionsrätten på alla områden som anges i artikel 1.

I och med att ELA kommer att arbeta med kapacitetsstöd inom hela sitt verksamhetsområde kan stödet formellt komma att ges till samtliga myndigheter som har uppdrag inom detta område. Även arbetslöshetskassorna berörs såsom behörig institution enligt förordning (EG) nr 883/2004. Av artikel 11 och skälen till denna bestämmelse kan utläsas att det kan komma att vara ett särskilt fokus på utstationeringsområdet och inspektionsfrågor i ELA:s kapacitetsstödande arbete. Arbetsmiljöverket och möjligen även Transportstyrelsen kan därför genom sina uppdrag komma att beröras i högre grad.

I artikeln omnämns också att de icke-bindande riktlinjer som avses tas fram, i förekommande fall ska utarbetas i samarbete med arbetsmarknadens parter, utöver de nationella myndigheterna. Arbetsmarknadens parter i Sverige berörs därför också av denna bestämmelse.

5.8 Samarbete för bekämpning av odeclarerat arbete

Av artikel 16.2 i ELA-förordningen följer att ELA ska skapa en permanent arbetsgrupp inom myndigheten, ett europeiskt forum för att förbättra samarbetet när det gäller att bekämpa odeclarerat arbete. Artikel 12 i ELA-förordningen reglerar forumets uppdrag och organisation.

Inom detta område finns ingen reglering om behöriga myndigheter med mera på det sätt som finns i de unionsrättsakter som anges i artikel 1.4 i ELA-förordningen. En utgångspunkt för bedömningen av vilka myndigheter som berörs finns dock i Arbetsmiljöverkets regleringsbrev för år 2015. I regleringsbrevet uppdrogs åt Arbetsmiljöverket att vara kontaktpunkt och Sveriges representant i forumet. I uppdraget ingår att samarbeta med relevanta myndigheter, bland annat Arbetsförmedlingen, Skatteverket, Försäkringskassan och Migrationsverket. Arbetsmiljöverket ska dessutom samverka med arbetsmarknadens parter.

Samtliga ovan nämnda myndigheter torde beröras av regleringen av forumet när den nu överförs till ELA-förordningen. Även Polismyndigheten och Ekobrottsmyndigheten samt andra myndigheter torde beröras då dessa ingår i samordnade aktiviteter inom detta område. Arbetsmarknadens parter berörs också och är exempel på sådana aktörer som omnämns artikel 12.1 a i förordningen.

5.9 Medling

Enligt artikel 13 i ELA-förordningen har ELA i uppgift att, genom ett särskilt medlingsförfarande, underlätta lösning av tvister mellan medlemsstater i enskilda ärenden om tillämpningen av unionsrätten inom de områden som omfattas av ELA-förordningen.

Tillämpningsområdet för medlingsbestämmelsen är med andra ord mycket vidsträckt. Formellt sett torde samtliga myndigheter och andra organ i Sverige som har en funktion i enlighet med någon av unionsrättsakterna enligt artikel 1.4. beröras av artikel 13. Promemorian återkommer till denna bestämmelse i avsnitt 10. Där kommer framgå att kretsen av berörda myndigheter i praktiken torde vara begränsad.

5.10 Nationella kontaktpersoner

De nationella kontaktpersonerna ska enligt artikel 32 i ELA-förordningen bidra till att utföra myndighetens uppgifter, bland annat genom att underlätta samarbetet och informationsutbytet enligt artikel 7 och stöd och samordning för de inspektioner som avses i artikel 8. De ska också fungera som nationella kontaktpunkter för frågor från och om sina medlemsstater, antingen genom att svara direkt på frågorna eller genom att ta kontakt med sina nationella förvaltningar.

De nationella kontaktpersonerna ska vidare ha rätt att begära och ta emot all relevant information från sina medlemsstater i enlighet med ELA-förordningen, samtidigt som de fullt ut ska respektera nationell rätt och praxis i sina medlemsstater, särskilt när det gäller dataskydd och reglerna om konfidentiell behandling.

Alla myndigheter och andra aktörer som ska utföra en uppgift enligt någondera av unionsrättsakterna som ingår i ELA:s verksamhetsområde berörs av den nationella kontaktpersonens rätt att begära och att ta emot information från sin medlemsstat enligt artikel 32.

6 Behovet av kompletterande bestämmelser

6.1 Det behövs kompletterande bestämmelser till ELA-förordningen

Bedömning: För flertalet artiklar i ELA-förordningen behövs inga kompletterande bestämmelser. Det behövs kompletterande bestämmelser till ELA-förordningens artiklar 7.1 och 7.2 om samarbete och utbyte av information, artiklarna 8 och 9 om samordnade och gemensamma inspektioner, artikel 10.2 om ömsesidiga granskningar, och artikel 13 om medling.

Skälen för bedömningen

Utgångspunkter

Enligt artikel 1 i ELA-förordningen ska ELA stödja medlemsstaterna i tillämpningen av ett antal specifikt uppräknade unionsrättsakter. Dessa rättsakter utgör ELA:s verksamhetsområde och de ramar tydligt in ELA:s mandat. Vidare framgår av artikeln att ELA-förordningen inte ska påverka

- utövande av grundläggande rättigheter som erkänns i medlemsstaterna och på unionsnivå,
- rättigheter eller skyldigheter för enskilda, arbetsgivare eller nationella myndigheter enligt unionsrätt eller nationell rätt,
- arbetsmarknadens parter självständighet som uttryckligen erkänns i EUF-fördraget, och

- befintliga bilaterala avtal och arrangemang för administrativt samarbete mellan medlemsstaterna, särskilt sådana som rör samordnade och gemensamma inspektioner.

I ELA-förordningen anges oftast att det är ”medlemsstaterna” som ska eller kan agera i förhållande till ELA. Medlemsstaterna ges genom förordningen både en rätt att begära olika åtgärder av ELA och i vissa fall också en skyldighet att fullgöra olika uppgifter.

Av detta följer att medlemsstaterna har att bedöma och ange vilket eller vilka organ inom medlemsstaten som ska fullgöra uppgifter enligt respektive bestämmelse i förordningen. Som framkommit i avsnitt 4 är det flera olika myndigheter under regeringen samt även arbetslöshetskassorna som har fått i uppdrag att fullgöra olika uppgifter i enlighet med de rättsakter som utgör ELA:s verksamhetsområde, som behörig myndighet, förbindelseorgan, kontaktpunkt, organ, behörig institution eller liknande funktion.

Den naturliga utgångspunkten torde vara att det i de flesta fall är dessa myndigheter som också bör fullgöra uppgifter i förhållande till ELA. Myndigheterna har det formella och operativa ansvaret för de olika frågorna som ingår i ELA:s verksamhetsområde samt har även det praktiska kunnandet om relevanta rättsakter och förekommande nationella regleringar.

En annan sak är i vad mån dessa myndigheter redan kan anses ha rättslig kompetens att fullgöra uppgifter i förhållande till ELA eller om det behövs kompletterande författningsbestämmelser för att ge sådan behörighet. En grundläggande förutsättning är den så kallade legalitetsprincipen. Denna princip kommer bland annat till uttryck i regeringsformen, som anger att den offentliga makten utövas under lagarna (1 kap. 1 §), och numera även i förvaltningslagen (2017:900) där det anges att en myndighet endast får vidta åtgärder som har stöd i rättsordningen (5 §). I förarbetena till förvaltningslagen (prop. 2016/17:180 s. 59) uttalades att kravet enligt förvaltningslagen på legalitet – i likhet med 1 kap. 1 § regeringsformen – bör innebära ett krav på att myndighetens agerande ska ha stöd i någon av de källor som tillsammans bildar rättsordningen i vidsträckt mening. Vad som bör krävas är alltså att det ska finnas någon form av normmässig förankring för all typ av verksamhet som en myndighet bedriver. Däremot bör det inte ställas krav på att varje enskild åtgärd som en

myndighet vidtar kan kopplas till ett specifikt bemyndigande. Kravet på legalitet bör inte heller uppfattas så att en myndighets åtgärd måste ha uttryckligt stöd i en viss lagbestämmelse eller i andra föreskrifter som har meddelats i enlighet med 8 kap. regeringsformen.

ELA-förordningen är till alla delar bindande och direkt tillämplig i Sverige, det vill säga den kan direkt åberopas och tillämpas på samma sätt som nationell rätt. ELA-förordningen är således en del av rättsordningen i Sverige och bedöms i sig i flera fall kunna ge rättsligt stöd för myndigheterna och andra berörda organ att agera i relation till ELA.

Vidare anses myndigheternas allmänna utredningsskyldighet (23 § förvaltningslagen) ge en utpekad behörig myndighet befogenhet att kunna begära bistånd från en behörig myndighet i en annan medlemsstat. Det har dock ansetts att det är lämpligt för tydlighetens skull att införa en reglering när frågan har aktualiserats (jfr. prop. 2008/09:187 s. 142 och prop. 2016/17:107 s. 179). Förvaltningslagens bestämmelser ger inte stöd för svenska myndigheter att på begäran från utländska myndigheter fullgöra biståndsuppgifter, exempelvis kontroll- och inspektion, enligt unionsrättsakter. I dessa fall krävs det ett uttryckligt författningsstöd (jfr ovan nämnda förarbetsuttalanden). Även myndighetsförordningen (2007:515) torde i visst avseende ge stöd för myndigheterna att agera (jfr 6 och 7 §§).

För flertalet bestämmelser behövs inga kompletteringar ...

Det kan konstateras att det för ett stort antal av ELA-förordningens bestämmelser inte behövs några kompletteringar. Det gäller till att börja med artiklarna 1 och 2 om förordningens syfte och målen för ELA:s verksamhet. Vidare finns det ett stort antal bestämmelser som endast eller i allt väsentligt riktar sig till ELA och som inte bedöms kräva några svenska nationella bestämmelser. Artikel 3 reglerar ELA:s rättsliga ställning. Artikel 4 redovisar och sammanställer ELA:s uppgifter enligt artiklarna 5–13. Den artikeln innehåller inte i sig materiella bestämmelser om ELA:s uppgifter utan hänvisar till nämnda artiklar där uppgifterna regleras.

Artiklarna 14 och 15, som reglerar att ELA ska samarbeta med andra europeiska organ samt samordna och utveckla så kallade interoperabilitetsramar för att garantera informationsutbyte mellan medlemsstaterna och ELA, riktar sig till ELA.

De därefter följande artiklarna i förordningen, artiklarna 16–49, innehåller bestämmelser som i huvudsak reglerar ELA:s interna arbete. Här återfinns regleringen om ELA:s organisation (artiklarna 16–23), ELA:s budget (artiklarna 24–29), ELA:s personal (artiklarna 30–33) samt allmänna bestämmelser och slutbestämmelser (artiklarna 34–49). Dessa artiklar innehåller bestämmelser som, i allt väsentligt, riktar sig till ELA.

När det gäller artikel 34, som föreskriver att protokollet (nr 7) om immunitet och privilegier ska gälla för myndigheten och dess anställda, kan konstateras att detta protokoll är fogat till EUF-fördraget och därmed direkt tillämpligt som en del av primärrätten inom EU.

De aktuella artiklarna om ändringar av förordning (EG) nr 883/2004, förordning (EU) nr 492/2011 om arbetskraftens fria rörlighet inom unionen och Euresförordningen kräver heller inga kompletteringar.

... och detsamma gäller för merparten av bestämmelserna om ELA:s uppgifter

När det gäller artiklarna 5–13 reglerar dessa ELA:s uppgifter i detalj. Här finns de bestämmelser som ger medlemsstaterna rätt att begära stöd av ELA i olika avseenden. Likaså innehåller dessa artiklar bestämmelser som innebär att medlemsstaterna måste göra olika ställningstaganden i förhållande till ELA. Till denna artikelkategori hör även artikel 32 om de nationella kontaktpersonerna. Flera av dessa artiklar kräver inte några kompletterande författningsbestämmelser av de skäl som behandlas i det följande.

För artikel 5, om information om arbetskraftens rörlighet, bedöms det att ELA-förordningen i sig ger en fullgod rättslig grund för berörda aktörer, främst myndigheter och arbetslöshetskassorna i egenskap av behörig institution enligt förordning (EG) nr 883/2004 men även Euresmedlemmar och Eurespartner, att kunna samverka med ELA.

Artikel 6, om samordning av Eures, reglerar att ELA ska ta över förvaltningen av europeiska samordningsbyrån. Berörda aktörer i Sverige, det vill säga Arbetsförmedlingen samt övriga Euresmedlemmar och Eurespartner, kommer i enlighet med bestämmelserna i Euresförordningen att arbeta med samordningsbyrån med den enda skillnaden att byrån förvaltas av ELA i stället för kommissionen. Artikel 6 kräver därför inte några kompletterande författningsbestämmelser.

Artikel 7.3 och 7.4, om främjande av elektroniska verktyg och innovativa metoder, riktar sig i huvudsak till ELA och kräver därför inte några kompletterande författningsbestämmelser.

Artikel 10.1, 10.3 och 10.4, om analyser och riskbedömningar av arbetskraftens rörlighet, bedöms liksom artikel 5 ge fullgod rättslig grund för samverkan med ELA. Detsamma gäller för artikel 11, om stöd till kapacitetsuppbyggnad.

Artikel 12, om ett europeiskt forum för att förbättra samarbetet när det gäller att bekämpa odeklarerat arbete, är en reglering som riktar sig till forumet som ska inrättas inom ELA.

För flera av artiklarna i ELA-förordningen ger alltså förordningen i sig rättsligt stöd för förvaltningsmyndigheterna och arbetslöshetskassorna att samverka med ELA och det är heller inte otydligt vilka som har möjlighet att samverka med ELA. I dessa delar bedöms ELA-förordningen inte kräva några kompletterande författningsbestämmelser.

Särskilt om bestämmelserna om nationella kontaktpersoner

Enligt artikel 32.3 i ELA-förordningen ska de nationella kontaktpersonerna ha rätt att begära och ta emot all relevant information från sina medlemsstater i enlighet med ELA-förordningen, samtidigt som de fullt ut ska respektera nationell rätt och praxis i sina medlemsstater, särskilt när det gäller dataskydd och reglerna om konfidentiell behandling. Artikel 32.3 bedöms inte ha en sekretessbrytande verkan.

Med stöd av denna bestämmelse kan således den nationella kontaktpersonen vända sig till de myndigheter och andra organ som utför uppgifter enligt någon av de unionsrättsakter som ingår i ELA:s verksamhetsområde. Som framkommit berörs formellt sett

samtliga förvaltningsmyndigheter under regeringen samt även arbetslöshetskassorna (se avsnitt 5.10). Dessa har att ta ställning till om det är möjligt att lämna ut information i enlighet med offentlighets- och sekretesslagen, vilken även gäller för arbetslöshetskassorna (jfr 2 kap. 4 § denna lag och dess bilaga).

Ett utlämnande av uppgifter till den nationella kontaktpersonen är att anse som ett utlämnande till ELA, det vill säga en utländsk myndighet. Den nationella kontaktpersonen har enligt artikel 32.1 en ställning som nationell expert vid ELA och har därigenom en stark anknytning till myndigheten genom det särskilda regelverk som gäller för nationella experter vid ELA (Decision No 3/2019 of 17 October 2019 of the Management Board). Enligt regelverket ska nationella experter bland annat fullgöra uppgifter och uppträda helt och hållet i Europeiska unionens intresse (artikel 7). När den nationella kontaktpersonen använder sin befogenhet att begära och ta emot relevant information agerar den i denna kapacitet, det vill säga som representant för en utländsk myndighet.

Artikel 32.3 ställer i övrigt inga krav på att det antas nationella bestämmelser som gör det möjligt att utlämna personuppgifter i högre grad än vad gällande föreskrifter om dataskydd medger. I skäl 36 till ELA-förordningen anges att behandling av personuppgifter enligt ELA-förordningen bör utföras i överensstämmelse med tillämplig förordning om dataskydd, EU:s dataskyddsförordning eller den särskilt gällande förordningen för EU-institutioner m.m.

Det bedöms därför inte finnas behov av kompletterande bestämmelser till artikel 32 i ELA-förordningen. Berörda aktörer, myndigheterna och arbetslöshetskassorna, kan med stöd av gällande bestämmelser om offentlighet- och sekretess samt dataskydd samverka med den nationella kontaktpersonen enligt de förutsättningar som anges i artikeln.

Det behövs kompletterande bestämmelser till vissa artiklar när det gäller ELA:s uppgifter

För ett antal bestämmelser om ELA:s uppgifter behöver det dock i författning fastslås vilket eller vilka organ som har behörighet att företräda staten i förhållande till ELA för att ELA-förordningen ska fungera tillfredsställande i Sverige. Det gäller artiklarna 7.1 om samarbete och utbyte av information, 7.2 om informationsstöd,

8 och 9 om samordnade och gemensamma inspektioner, 10.2 om ömsesidiga granskningar och 13 om medling. Det bör således införas kompletterande författningsbestämmelser till dessa artiklar i ELA-förordningen. I avsnitt 7–10 utvecklas vilka kompletterande bestämmelser som behövs och skälen för dessa.

6.2 En ny kompletterande förordning till ELA-förordningen

Förslag: Det ska införas en kompletterande förordning till ELA-förordningen som ska gälla för förvaltningsmyndigheter under regeringen.

Skälen för förslaget

För vilka bör de kompletterande bestämmelserna gälla?

Det behövs som framkommit kompletterande bestämmelser som fastslår vilket eller vilka organ som har behörighet att företräda staten i förhållande till ELA. Som redovisats ovan i avsnitt 6.1 berörs framför allt de förvaltningsmyndigheter under regeringen som fullgör funktioner som behöriga myndigheter eller liknande, baserade på de unionsrättsakter som ingår i ELA:s verksamhetsområde.

Genomgången visar dock att det inte enbart är de myndigheter som uttryckligen utpekats som ansvariga för olika uppgifter enligt den nämnda unionsrätten som är berörda. Även andra myndigheter kan beröras. Ett exempel är genomförandet av direktiv 2014/54/EU. Direktivet, som ingår i ELA:s verksamhetsområde, har genomförts på ett sådant sätt att i princip samtliga förvaltningsmyndigheter har i uppgift att fullgöra funktionen som ett organ enligt direktivets artikel 4. ELA-förordningen kan även på andra områden komma att beröra myndigheter som inte uttryckligen utpekats såsom ansvariga för uppgifter enligt den aktuella unionsrätten. Exempel på detta är Myndigheten för digitalförvaltning. Det är svårt att helt och hållet förutse alla beröringspunkter och all samverkan som kan aktualiseras för svenska myndigheter.

Eftersom i princip alla förvaltningsmyndigheter berörs av flertalet artiklar i ELA-förordningen bör de kompletterande bestämmelserna gälla för alla förvaltningsmyndigheter under regeringen.

Även arbetslöshetskassorna berörs av ELA-förordningen i sin egenskap av behörig institution enligt förordning (EG) nr 883/2004. Som framkommit ovan i avsnitt 6.1 bedöms arbetslöshetskassorna liksom förvaltningsmyndigheterna under regeringen ha möjlighet att samverka med ELA direkt med stöd av ELA-förordningens bestämmelser. När det gäller artikel 7.2 om informationsstöd bedöms arbetslöshetskassorna kunna samverka med ELA genom sin funktion som behörig institution enligt förordning (EG) nr 883/2004.

För artikel 7.1 om samarbete och utbyte av information, artiklarna 8 och 9 om samordnade och gemensamma inspektioner, artikel 10.2 om ömsesidiga granskningar samt artikel 13 om medling är bedömningen att behörigheten att samverka med ELA i olika avseenden endast bör gälla vissa förvaltningsmyndigheter under regeringen. I avsnitt 8–10 redovisas de närmare övervägandena i dessa frågor. Arbetslöshetskassorna bör därmed inte omfattas av de kompletterande bestämmelserna.

Kompletterande bestämmelser i förordning

De kompletterande bestämmelserna bör således gälla för förvaltningsmyndigheter under regeringen. Dessa bestämmelser avser att reglera vilken eller vilka av statens organisatoriska delar som ska företräda staten i förhållande till i ELA och fullgöra de uppgifter som följer av förordningen. Det handlar om att föreskriva en rättslig behörighet och att peka ut uppgifter för berörda myndigheter. Detta är frågor som faller inom regeringens normgivningsområde genom den så kallade restkompetensen enligt 8 kap. 7 § första stycket 2 regeringsformen.

Kompletterande författningsbestämmelser till ELA-förordningen bör därför kunna meddelas av regeringen genom förordning. Detta gäller även i de fall vissa myndigheter, det vill säga Arbetsmiljöverket, Kronofogdemyndigheten och Transportstyrelsen, i lag har utpekats att fullgöra uppgifter som

behörig myndighet i enlighet med olika unionsrättsakter inom ELA:s verksamhetsområde. ELA-förordningen är ett nytt regelverk och kompletterande författningsbestämmelser till ELA-förordningen behövs för att peka ut vilka myndigheter som ska ges rätt att samverka med ELA i enlighet med förordningens bestämmelser. Möjligheten att agera i förhållande till ELA regleras inte i de lagar som pekar ut de ovan nämnda myndigheterna som behöriga myndigheter.

I ett avseende kan en förordningsreglering inte grundas på regeringens normgivningskompetens enligt 8 kap. 7 § regeringsformen. I artiklarna 8 och 9 i ELA-förordningen regleras att det ska slutas inspektionsöverenskommelser mellan berörda medlemsstater och ELA inför varje samordnad eller gemensam inspektion. Enligt artikel 9.1 ska en överenskommelse om att utföra en samordnad eller gemensam inspektion mellan de deltagande medlemsstaterna och ELA fastställa villkoren för att utföra inspektionen. Av villkoren ska framgå bland annat inspektionens omfattning och syfte samt, i förekommande fall, eventuella arrangemang när det gäller deltagande av myndighetens personal i inspektionen. En sådan överenskommelse om inspektion bedöms kunna vara en internationell överenskommelse i 10 kap. regeringsformens mening. Enligt 10 kap. 1 § regeringsformen ingås en internationell överenskommelse som huvudregel av regeringen (jfr Ds 2016:38 s. 17–18). Av regeringsformen följer dock att regeringen får uppdra åt en förvaltningsmyndighet att ingå en internationell överenskommelse som inte kräver riksdagens eller Utrikesnämndens medverkan (10 kap. 2 §).

Inspektionsöverenskommelserna kommer att grunda sig på bestämmelserna i ELA-förordningen. Överenskommelserna kommer inte att innebära någon överlåtelse av förvaltningsuppgift eller några särskilda befogenheter för de utländska befattningshavarna (se avsnitt 9.4). Inspektionsöverenskommelser kommer i stället att i hög grad reglera olika operativa frågor (se artikel 9). Bedömningen görs därför att en sådan internationell överenskommelse inte kommer kunna ha ett innehåll som förutsätter att en lag ändras eller upphävs eller att en ny lag stiftas, eller i övrigt gälla ett ämne som riksdagen ska besluta om. Regeringen kan således enligt 10 kap. 2 § regeringsformen genom

förordning bemyndiga berörda myndigheter att sluta inspektionsöverenskommelser.

Det bör anges i förordningen med vilket stöd denna är meddelad.

Hänvisningsteknik

I de fall hänvisningar görs till ELA-förordningen och förordning (EG) nr 883/2004 i författningsförslaget i denna promemoria bör dessa vara dynamiska till sin karaktär. Bestämmelserna rör vilka myndigheter som ska vara behöriga att vidta åtgärder och ingå överenskommelser samt fullgöra skyldigheter som följer av ELA-förordningen. Det är därför ändamålsenligt att hänvisningen till de aktuella EU-förordningarna i dessa fall är dynamisk, det vill säga avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Hänvisningen kommer således att omfatta även eventuella ändringar i EU-förordningarna efter dess ikraftträdande. Detta hindrar dock inte att nationell författning kan komma att behöva ändras om förordningarnas innehåll förändras.

7 Allmän behörighet att samverka med ELA

7.1 Det behövs en allmän behörighet för myndigheters samverkan med ELA

Bedömning: Förvaltningsmyndigheterna bör ha en allmän behörighet att samverka med ELA.

Den allmänna behörigheten att samverka med ELA bör dock inte omfatta ELA-förordningens artikel 7.1 om samarbete och utbyte av information och artiklarna 8 och 9 om samordnade och gemensamma inspektioner. För samverkan med ELA enligt förordningens artikel 13 om medling behövs en särskild reglering.

Skälen för bedömningen

Tillhandhållande av information

ELA ska enligt artikel 7.2 i ELA-förordningen, på begäran av en medlemsstat, tillhandahålla information till stöd för medlemsstatens tillämpning av de unionsrättsakter som omfattas av ELA:s mandat. Bestämmelsen berör formellt sett samtliga myndigheter och andra organ som ska utföra uppgifter enligt unionsrätten inom ELA:s verksamhetsområde.

Det finns inget skäl att göra någon avgränsning beträffande vilka myndigheter som ska kunna begära sådant informationsstöd. Tvärtom finns det ett värde i att myndigheter som är i behov av informationsstöd också kan begära det.

Myndigheter har, grundat på bestämmelserna om utredningsskyldigheten enligt 23 § förvaltningslagen, rättsligt stöd för att inhämta den information som behövs för ett ärendes

utredning. Detta får i och för sig anses gälla även i förhållande till ELA. I artikeln anges dock att det är medlemsstaten som kan begära stöd. För att det inte ska råda någon oklarhet om att alla berörda förvaltningsmyndigheter har behörighet att begära stöd av ELA enligt artikel 7.2 bör det införas en kompletterande bestämmelse som tydliggör detta (jfr avsnitt 6.1 och prop. 2008/09:187 s. 142 och prop. 2016/17:107 s. 179).

Ömsesidiga granskningar

Artikel 10.2 i ELA-förordningen reglerar bland annat ELA:s uppgift att anordna ömsesidiga granskningar i syfte att utreda frågor och problem som har att göra med genomförandet, tillämpningen och efterlevnaden av sådan EU-rätt som omfattas av ELA:s mandat.

Det är inte helt tydligt vilka myndigheter i Sverige som skulle vara aktuella att medverka i sådana granskningar även om det är troligt att Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Arbetsmiljöverket är särskilt berörda utifrån sina ansvarsområden. Det är dock möjligt att även andra myndigheter kan beröras, vilka som kan komma i fråga är beroende av vilka frågeområden som granskas.

Deltagande i dessa granskningar kan i och för sig anses rymmas inom en myndighets allmänna kompetens för det berörda verksamhetsområdet, såsom det är reglerat i bland annat respektive myndighetsinstruktion och i 6 och 7 §§ myndighetsförordningen.

Eftersom artikel 10.2 anger att det är medlemsstaterna som ska samtycka till ömsesidiga granskningar bör det dock tydliggöras att alla berörda förvaltningsmyndigheter ska ha behörighet att samtycka till deltagande i sådana granskningar (jfr ovan nämnda förarbetsuttalanden). Det finns således behov av en kompletterande bestämmelse även till artikel 10.2.

En allmän behörighet att samverka med ELA

ELA-förordningen innebär att ELA kommer att agera inom ett mycket vidsträckt verksamhetsområde. I avsnitt 5 har översiktligt beskrivits vilka förvaltningsmyndigheter som främst berörs inom de olika grenarna av detta område.

Som framgått kan i princip samtliga myndigheter under regeringen komma att beröras av åtminstone några av ELA-förordningens bestämmelser. Utöver samverkan med ELA utifrån artiklarna 7.2 och 10.2 i ELA-förordningen kan det finnas behov av samverkan även i andra avseenden. Det är svårt att i nuläget, innan ELA har påbörjat sin egentliga verksamhet, förutse exakt enligt vilka ytterligare bestämmelser i ELA-förordningen samverkan kan aktualiseras.

Det är därför lämpligt med en kompletterande bestämmelse till ELA-förordningen i form av en allmän behörighet för myndigheterna att samverka med ELA.

Begränsningar i den allmänna behörigheten och behov av en särskild reglering

Den allmänna behörigheten att samverka med ELA bör dock inte omfatta alla bestämmelser i ELA-förordningen. Genomgången av den unionsrätt som utgör ELA:s verksamhetsområde visar att inte alla förvaltningsmyndigheter berörs av artiklarna 7.1 om samarbete och utbyte av information samt 8 och 9 om samordnade och gemensamma inspektioner. Beträffande dessa artiklar bör behörigheten att samverka med ELA begränsas till endast vissa myndigheter.

Vidare finns för artikel 13 om medling behov av en särskild reglering. Artikel 13 omfattar hela ELA:s verksamhetsområde, tillämpningsområdet för artikel 13 är alltså mycket vidsträckt. Även om artikel 13 främst torde komma att aktualiseras för de myndigheter som berörs av artikel 7.1 kan den formellt sett ha en inverkan på alla myndigheter (se avsnitt 4.2, 5.9 och 10.2). Mot den bakgrunden, och eftersom det i artikel 13 anges att det är medlemsstaten som ska ta ställning till medverkan i medling, skulle man kunna tänka sig att samverkan med ELA i fråga om medling också kan omfattas av en kompletterande bestämmelse som ger en allmän behörighet att samverka med ELA. Eftersom artikel 13 även medför en skyldighet att fullgöra de åtgärder som följer av artikel 13 och aktualiserar för medlingsförfarandet särskilda frågor inom området för samordningen av de sociala trygghetssystemen, bör dock artikel 13 kompletteras med en särskild bestämmelse.

7.2 Kompletterande bestämmelse om en allmän behörighet att samverka

Förslag: I förordningen ska det anges att en myndighet inom sitt verksamhetsområde får vidta de åtgärder som följer av ELA-förordningen. Det ska även anges att åtgärder som följer av artikel 7.1 om samarbete och utbyte av information mellan medlemsstaterna och artiklarna 8 och 9 om samordnade och gemensamma inspektioner endast får vidtas av vissa myndigheter samt att det för åtgärder som följer av artikel 13 om medling gäller särskilda bestämmelser.

Skälen för förslaget: Den allmänna behörigheten för förvaltningsmyndigheter att samverka med ELA bör regleras på så sätt att det i en bestämmelse, i den kompletterande förordningen, anges att förvaltningsmyndigheter inom sina verksamhetsområden får vidta de åtgärder som följer av ELA-förordningen. Bestämmelsen tar i första hand sikte på att tydliggöra behörigheten att samverka med ELA för de myndigheter som kommer att beröras av artiklarna 7.2 och 10.2. i ELA-förordningen. Eftersom det för berörda myndigheter kan bli fråga om att samverka med ELA även utifrån andra bestämmelser i ELA-förordningen är det lämpligt att bestämmelsen i den kompletterande förordningen utformas så att den ger en allmän behörighet för myndigheterna att samverka med ELA.

För ELA-förordningens artiklar 7.1 om samarbete och utbyte av information, 8 och 9 om samordnade och gemensamma inspektioner, och 13 om medling, bör dock gälla särskilda regler om behörigheten att samverka med ELA. Detta bör framgå av den allmänna behörighetsbestämmelsen.

8 Samarbete och utbyte av information

8.1 Regleringen i ELA-förordningen

ELA ska enligt artikel 7.1 i ELA-förordningen underlätta samarbete och påskyndat utbyte av information mellan medlemsstaterna och stödja deras faktiska fullgörande av samarbetskyldigheterna såsom fastställs i unionsrätt som omfattas av ELA-förordningens tillämpningsområde.

Mer specifikt ska ELA

- på begäran av en eller flera medlemsstater stödja de nationella myndigheterna i att fastställa vilka de berörda kontaktpunkterna är för de nationella myndigheterna i andra medlemsstater (artikel 7.1 a),
- på begäran av en eller flera medlemsstater underlätta uppföljningen av begäranden och informationsutbyte mellan de nationella myndigheterna genom att tillhandahålla logistiskt och tekniskt stöd, inbegripet översättnings- och tolkningstjänster, och genom att utbyta information om statusen för olika ärenden (artikel 7.1 b),
- främja, utbyta och bidra till spridning av bästa praxis mellan medlemsstaterna (artikel 7.1 c),
- på begäran av en eller flera medlemsstater underlätta och stödja gränsöverskridande verkställighetsförfaranden när det gäller sanktioner och sanktionsavgifter, inom förordningens tillämpningsområde (artikel 7.1 d), och

- rapportera till kommissionen två gånger per år om olösta begäranden mellan medlemsstaterna och bedöma huruvida dessa begäranden ska hänvisas till medling (artikel 7.1 e).

8.2 Kompletterande bestämmelser om samarbetskyldigheterna

Förslag: I förordningen ska det anges att myndigheterna i 1–6, inom de där angivna uppdragen, får vidta de åtgärder som följer av artikel 7.1 om samarbete och utbyte av information mellan medlemsstaterna i ELA-förordningen. Dessa myndigheter är:

1. Arbetsförmedlingen, som nationellt samordningskontor enligt förordningen med instruktion för Arbetsförmedlingen,
2. Arbetsmiljöverket, som förbindelsekontor och behörig myndighet enligt lagen om utstationering av arbetstagare,
3. Kommerskollegium, som kontaktpunkt enligt förordningen med instruktion för Kommerskollegium,
4. Kronofogdemyndigheten, som behörig myndighet enligt lagen om ömsesidigt bistånd med indrivning av vissa sanktionsavgifter vid utstationering,
5. Regeringskansliet (Socialdepartementet), som behörig myndighet enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen, och
6. Transportstyrelsen, som
 - behörig myndighet enligt yrkestrafiklagen och yrkestrafikförordningen,
 - samordnande organ enligt förordningen om kör- och vilotider samt färdskrivare, m.m.,
 - behörig myndighet enligt förordningen om kör- och vilotider samt färdskrivare, m.m., och
 - nationell kontaktpunkt enligt vägtrafikdataförordningen.

Skälen för förslaget

Aktuella samarbetskyldigheter och berörda nationella myndigheter

De unionsrättsliga samarbetskyldigheter som ELA enligt artikel 7.1 ska stödja medlemsstaterna att fullgöra bedöms bland annat gälla skyldigheterna enligt

- artikel 4 i utstationeringsdirektivet (samarbete i fråga om information),
- artiklarna 6, 7 och 13–19 i tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet (administrativt samarbete inklusive ömsesidigt bistånd mellan nationella behöriga myndigheter),
- artiklarna 9.2 b, 9.5 och 16.2 i Euresförordningen (samarbete och utbyte av information),
- artikel 4.2 b i direktiv 2014/54/EU (samarbete mellan utsedda kontaktpunkter),
- artikel 76 i förordning (EG) nr 883/2004 (samarbete mellan nationella behöriga myndigheter och behöriga institutioner),
- artiklarna 2–7 och 75–86 i tillämpningsförordningen till förordning (EG) nr 883/2004 (samarbete och informationsutbyte),
- artikel 22 i kör- och vilotidsförordningen (informationsutbyte mellan nationella behöriga myndigheter), och
- artiklarna 18 och 24 i trafiktillståndsförordningen (informationsutbyte mellan nationella kontaktpunkter samt ömsesidigt bistånd mellan nationella behöriga myndigheter).

I artikel 7.1 i ELA-förordningen regleras att det är nationella myndigheter som kan få stöd av ELA. Nationella myndigheter i detta sammanhang är de organ som fullgör samarbetskyldigheter enligt de unionsrättsakter som ingår i ELA:s verksamhetsområde. Detta är som framgått av redovisningen i avsnitt 4 utsedda behöriga myndigheter eller dylikt.

Vilka myndigheter och andra organ som utsetts att fullgöra sådana samarbetskyldigheter i enlighet med de aktuella rättsakterna framgår av gällande rätt enligt redovisningen i avsnitt 5.4. Detta är tydligt och det behövs alltså inga ytterligare kompletterande

bestämmelser om vilka myndigheter som kan få stöd av ELA. En annan sak är vilket organ som bör kunna begära stödet enligt artikel 7.1. Detta utvecklas nedan.

Berörda myndigheter bör kunna begära stöd

Av artikel 7.1 a, b och d i ELA-förordningen framgår att det är medlemsstaterna som kan begära att ELA ska stödja de nationella myndigheterna. Medlemsstaten behöver därför avgöra vilket eller vilka organ som ska kunna begära sådant stöd. Frågan är vilket eller vilka organ som för svensk räkning bör ha sådan behörighet. Den naturliga utgångspunkten är att det är de myndigheter som har i uppdrag att utföra uppgifter enligt de aktuella rättsakterna som också bör kunna begära stöd av ELA. Dessa myndigheter har det formella och operativa ansvaret för det berörda verksamhetsområdet samt även det praktiska kunnandet om relevanta rättsakter och förekommande nationella regleringar.

Det är naturligt att dessa myndigheter fullt ut hanterar ställningstaganden om stöd ska inhämtas från ELA. Givet den ansvarsfördelning som råder på området för samordningen av de sociala trygghetssystemen behöver dock särskilda överväganden göras där.

Det behövs kompletterande behörighetsbestämmelser

Frågan är om det behövs kompletterande författningsbestämmelser till artikel 7.1 för att klargöra de berörda myndigheternas rättsliga kompetens i förhållande till ELA. En utgångspunkt i en sådan bedömning är vilken behörighet dessa myndigheter kan anses ha enligt gällande rätt.

Överväganden om de svenska myndigheternas rättsliga kompetens i förhållande till behöriga myndigheter i andra medlemsstater gjordes i samband med genomförandet av tjänstedirektivet (direktiv 2006/123/EG) samt även tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet. Sammanfattningsvis ansågs de utsedda behöriga myndigheterna ha befogenhet att begära bistånd från utländska myndigheter grundat på den föreskrivna utredningsskyldigheten

enligt 23 § förvaltningslagen (jfr prop. 2008/09:107 s. 142 och prop. 2016/17:107 s. 179).

Frågan är om saken bör ses på ett liknande sätt i förhållande till ELA; kan det anses ligga inom en behörig myndighets befogenhet att begära stöd av ELA enligt bestämmelserna i artikel 7.1? Involverandet av ELA kan aktualiseras i situationer när den svenska behöriga myndigheten exempelvis har begärt bistånd av en utländsk myndighet, baserat på någon av de aktuella rättsakterna, men samarbetet av någon anledning inte har fungerat. ELA:s roll blir att träda in som en form av stödorgan för att underlätta samarbetet mellan de aktuella myndigheterna, på de olika sätt som anges i artikel 7.1. Att involvera ELA på detta sätt torde ligga väl inom ärendehandläggningen för den berörda myndigheten.

Det föreligger dock en skillnad mellan regleringen i ELA-förordningen och de ovan nämnda förarbetsuttalandena. Vid genomförandet av tjänstedirektivet och tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet var det helt tydligt att regleringen gällde de behöriga myndigheterna; vad frågan där handlade om var om de behöriga myndigheterna hade befogenhet att begära bistånd. I ELA-förordningen föreskrivs som ovan angetts att medlemsstaten kan begära stöd och frågan är därmed också vilken eller vilka myndigheter som för svensk räkning kan begära stöd av ELA. Detta behöver klargöras.

Det behöver därför införas kompletterande bestämmelser till artikel 7.1 i ELA-förordningen som fastslår vilka myndigheter som ska kunna begära stöd av ELA. I den kompletterande förordningen bör föreskrivas att de myndigheter som anges i bestämmelsen, det vill säga de som fullgör uppgifter som behöriga myndigheter eller liknande enligt unionsrättsakterna inom ELA:s verksamhetsområde, får vidta de åtgärder som följer av artikeln. Det innebär att dessa myndigheter får begära stöd av ELA på det sätt som framgår av artikel 7.1 a, b och d.

Vilka som anses vara berörda nationella myndigheter enligt denna artikel är som ovan angetts de organ som fullgör samarbetskyldigheter enligt de unionsrättsakter som ingår i ELA:s verksamhetsområde. Som promemorian återkommer till nedan bedöms det finnas behov av särreglering inom området för samordningen av de sociala trygghetssystemen. Detta medför att behöriga institutioner och förbindelseorgan enligt förordning (EG)

nr 883/2004 inte bör omfattas av den föreslagna kompletterande bestämmelsen till artikel 7.1.

Utifrån de unionsrättsliga samarbetskyldigheter som bedöms ingå i artikel 7.1 är det därmed dessa myndigheter som, inom ramen för uppdraget som behörig myndighet eller liknande, bör omfattas av de kompletterande bestämmelserna:

- Arbetsförmedlingen, som nationellt samordningskontor enligt förordningen med instruktion för Arbetsförmedlingen,
- Arbetsmiljöverket, som förbindelsekontor och behörig myndighet enligt utstationeringslagen,
- Kommerskollegium, som kontaktpunkt enligt förordningen med instruktion för Kommerskollegium,
- Kronofogdemyndigheten, som behörig myndighet enligt lagen om ömsesidigt bistånd med indrivning av vissa sanktionsavgifter vid utstationering,
- Regeringskansliet (Socialdepartementet), som behörig myndighet enligt förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen, och
- Transportstyrelsen, som
 - behörig myndighet enligt yrkestrafiklagen och yrkestrafikförordningen,
 - samordnande organ enligt förordningen om kör- och vilotider samt färdskrivare, m.m.,
 - behörig myndighet enligt förordningen om kör- och vilotider samt färdskrivare, m.m., och
 - nationell kontaktpunkt enligt vägtrafikdataförordningen.

Området för samordningen av de sociala trygghetssystemen

Utmärkande för reglerna om samordningen av de sociala trygghetssystemen är att det är de utsedda behöriga institutionerna och förbindelseorganen i medlemsstaterna som sköter det löpande samarbetet. Om det uppstår problem mellan behöriga institutioner och förbindelseorganen i olika stater lyfts frågan upp till respektive

stats behöriga myndighet, vilken för svensk del är Regeringskansliet (Socialdepartementet). De behöriga myndigheterna har då fortsatta kontakter med varandra eller så överlämnas frågan direkt till den administrativa kommissionen (se avsnitt 4.4). Frågan kan också komma att överlämnas till den administrativa kommissionen i ett senare skede om de behöriga myndigheterna först har haft kontakter med varandra men inte lyckats lösa frågan och sluta en överenskommelse. Den administrativa kommissionen hanterar den tvistiga frågan mellan medlemsstaterna och frågan kan slutligen överlämnas till den så kallade förlikningskommittén om den inte kan lösas av kommissionen.

Frågan är här hur ELA:s inrättande påverkar detta system vad gäller hanteringen hos berörda svenska myndigheter. ELA:s roll påminner till viss del om den administrativa kommissionens. Som framgått är det de behöriga myndigheterna som avgör om frågor ska hänskjutas till den administrativa kommissionen. Saken bör ses på samma sätt i förhållande till om ELA ska involveras. På detta sätt ges den behöriga myndigheten möjlighet att avgöra om samråds- och tvistlösningsmekanismen inom ramen för samordningen av de sociala trygghetssystemen ska användas eller om stödet ska sökas hos ELA.

Det bör alltså vara Regeringskansliet (Socialdepartementet) som avgör om stöd ska begäras av ELA i frågor som rör samordningen av de sociala trygghetssystemen.

De myndigheter och organ som fullgör uppgifter som behöriga institutioner och förbindelseorgan inom detta område – Arbetsförmedlingen, arbetslöshetskassorna, Försäkringskassan, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, Kronofogdemyndigheten och Pensionsmyndigheten – bör således inte omfattas av de kompletterande bestämmelserna. Däremot har dessa, på samma sätt som gäller enligt nuvarande system, möjlighet att hänskjuta frågor till Regeringskansliet (Socialdepartementet), som i sin tur kan begära stöd av ELA eller använda systemet inom ramen för samordningen av social trygghet.

9 Inspektion

9.1 Regleringen i ELA-förordningen

Allmänna förutsättningar

I artiklarna 8 och 9 i ELA-förordningen finns bestämmelser om att ELA, på begäran från en enskild medlemsstat eller på förslag av myndigheten, kan samordna och stödja inspektioner. Arbetsmarknadens parter på nationell nivå får också anmäla ärenden till myndigheten.

Stödet från ELA kan gälla både samordnade och gemensamma inspektioner. Samordnade inspektioner utförs samtidigt i två eller flera medlemsstater där varje nationell myndighet är verksam på sitt eget territorium. Gemensamma inspektioner utförs i en medlemsstat med deltagande av de nationella myndigheterna i en eller flera andra medlemsstater (se vidare definitionen i artikel 8.2 a och b).

ELA kan samordna och stödja dessa former av inspektioner ”på de områden som omfattas av ELA:s behörighet” (artikel 8.1 första stycket).

Det fastslås i artikel 8.1 att inspektionerna ska ske enligt överenskommelse mellan de berörda medlemsstaterna. I artikel 8.3 anges vidare att alla deltagande medlemsstater på förhand ska komma överens om en inspektion, och att sådana överenskommelser ska anmälas via deras nationella kontaktpersoner (som utsetts i enlighet med artikel 32).

I artikel 8.3 anges att, i enlighet med ”principen om lojalt samarbete” ska medlemsstaterna sträva efter att delta i inspektionerna. Detta syftar på den så kallade lojalitetsprincipen enligt artikel 4.3 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget).

Av artikel 8.3 framgår att om en eller flera medlemsstater beslutar att inte delta i den samordnade eller gemensamma inspektionen ska de övriga medlemsstaternas nationella myndigheter utföra en inspektion endast i de deltagande medlemsstaterna.

Enligt artikel 8.3 ska de medlemsstater som beslutar att inte delta behandla uppgifter om en sådan inspektion konfidentiellt. Den berörda medlemsstaten ska vidare enligt artikel 8.4 i sådana fall informera myndigheten och de övriga berörda medlemsstaterna om skälen till sitt beslut att inte delta, och eventuellt om vilka åtgärder den planerar att vidta för att lösa ärendet samt, när det är känt, om resultatet av sådana åtgärder.

Enligt artikel 8.5 ska medlemsstaterna och ELA behandla uppgifter om planerade inspektioner konfidentiellt med avseende på tredje part.

Arrangemang för samordnade och gemensamma inspektioner

Enligt artikel 9.1 i ELA-förordningen ska villkoren för att utföra inspektionen fastställas i en överenskommelse mellan de deltagande medlemsstaterna och ELA. Av villkoren ska bland annat framgå inspektionens omfattning och syfte samt, när det är aktuellt, eventuella arrangemang om deltagande av ELA:s personal i inspektionen.

Enligt artikel 9.2 ska inspektionerna utföras i enlighet med lagstiftning eller praxis i de medlemsstater där inspektionerna sker. Även eventuell uppföljning av sådana inspektioner ska ske i enlighet med lagstiftning eller praxis i de berörda medlemsstaterna.

Vidare anges i artikel 9.3 att inspektionerna ska utföras på ett operativt effektivt sätt. I detta syfte ska medlemsstaterna i inspektionsöverenskommelsen ge tjänstemän från en annan medlemsstat som deltar i sådana inspektioner en lämplig roll och ställning i enlighet med lagstiftning eller praxis i den medlemsstat där inspektionen utförs.

I artiklarna 9.4 och 9.5 regleras att ELA ska tillhandahålla olika slags stöd och att dess personal får närvara vid inspektionen som observatörer, tillhandahålla logistiskt stöd, och delta i en inspektion, om detta på förhand godkänts av den medlemsstat på vars territorium de kommer att biträda inspektionen, i enlighet med lagstiftning eller praxis i den medlemsstaten.

Av artikel 9.6 framgår att en medlemsstats myndighet, som utför en inspektion, ska rapportera till ELA om genomförandet av resultatet av inspektionen i den medlemsstaten.

I artikel 9.7 fastslås att det ska vara möjligt att använda den information som samlats in vid inspektioner som bevisning i rättsliga förfaranden i den berörda medlemsstaten, i enlighet med lagstiftning eller praxis i den medlemsstaten.

Om ELA under inspektioner, eller under någon del av sin verksamhet, får kännedom om misstänkta oegentligheter när det gäller tillämpningen av unionsrätten får myndigheten, om det är lämpligt, enligt artikel 9.9 rapportera om dessa misstänkta oegentligheter till den berörda medlemsstaten och till kommissionen.

9.2 Kompletterande bestämmelser om medverkan i en inspektion

Förslag: I förordningen ska det anges att myndigheterna i 1 och 2 inom de angivna uppdragen får vidta de åtgärder och ingå de överenskommelser som följer av artiklarna 8 och 9 om samordnade och gemensamma inspektioner i ELA-förordningen:

1. Arbetsmiljöverket, som behörig myndighet enligt 26 § lagen om utstationering av arbetstagare, och
2. Transportstyrelsen, som samordnande organ enligt 7 kap. 6 § andra stycket förordningen om kör- och vilotider samt färdskrivare, m.m.

I förordningen ska det även anges att dessa myndigheter ska fullgöra de skyldigheter som följer av artiklarna.

Det ska därtill i förordningen anges att behörigheten inte omfattar internationella överenskommelser som kräver riksdagens eller Utrikesnämndens medverkan.

Skälen för förslaget

Utgångspunkter

ELA-förordningen reglerar inte i sig grunderna för att kunna genomföra en inspektion utan dessa återfinns i rättsakterna som anger ELA:s verksamhetsområde. Förordningen avser inte att skapa några nya rättigheter och skyldigheter. Bestämmelserna i artiklarna

8 och 9 i förordningen blir därmed rättsligt sett aktuella att tillämpa i de fall det finns bestämmelser om inspektion i en rättsakt inom ELA:s verksamhetsområde. Sådana bestämmelser finns i tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet (direktiv 2014/67/EU) och i kontrolldirektivet (direktiv 2006/22/EG).

I svensk lagstiftning klargörs att Arbetsmiljöverket fullgör funktionen som behörig myndighet gällande bistånd i form av inspektion (26 och 27 §§ utstationeringslagen) och att Transportstyrelsen ansvarar för samordningen med andra behöriga myndigheter vid samordnade vägkontroller (7 kap. 6 § förordningen om kör- och vilotider samt färdskrivare, m.m.). Som nämnts har nya EU-bestämmelser med bäring på inspektionsverksamhet beslutats avseende vägtransportområdet. Dessa bestämmelser har ännu inte införlivats i svensk rätt (se avsnitt 4.5).

Även andra myndigheter berörs av ELA-förordningens inspektionsbestämmelser, exempelvis som utförare av en inspektion. Enligt förordningen om kör- och vilotider samt färdskrivare, m.m. är det Polismyndigheten som är behörig kontrollmyndighet ifråga om kontroller på väg (7 kap. 1 § första stycket).

Vidare berörs de myndigheter som har ett tillsynsansvar för de frågor som ingår i den så kallade hårda kärnan enligt artikel 3.1 i utstationeringsdirektivet och som i svensk rätt återfinns i 6 § utstationeringslagen.

Olika myndigheter kan också behöva samverka med och stödja Arbetsmiljöverket. Verket är såsom behörig myndighet kontaktingången i Sverige för motsvarande myndigheter i andra medlemsstater. Arbetsmiljöverkets eget ansvar för utredningar och inspektioner sträcker sig dock inte längre än de befogenheter som myndigheten har (se avsnitt 4.3 om Arbetsmiljöverkets tillsynsansvar samt förordningen med instruktion för Arbetsmiljöverket). I den mån förfrågningar från andra medlemsstater ligger utanför verkets ansvarsområde kan myndigheten behöva söka information och stöd från andra myndigheter.

Härigenom kan flera olika myndigheter komma att beröras. Exempel är Transportstyrelsen (om frågan exempelvis rör arbetstid för vägtransportarbete eller civil flygtrafik), Försäkringskassan (om frågan rör så kallade A1-intyg om försäkringstillhörighet) och Skatteverket (om frågan rör olika skatteförhållanden).

Arbetsmiljöverkets och Transportstyrelsens särskilda roll

Frågan är vilken myndighet som för svenska statens räkning bör kunna begära inspektionsstöd hos ELA, ta ställning till förfrågningar, samtycka till att delta i inspektioner samt ha i uppdrag att sluta överenskommelser om inspektioner.

Som framkommit finns det i de svenska genomförandebestämmelserna inom områdena utstationering av arbetstagare och kontroller av kör- och vilotider tydligt utpekat vilka som är behöriga myndigheter (motsvarande) inom respektive område.

Den givna utgångspunkten bör vara att det är de myndigheter som utsetts till behöriga myndigheter eller liknande enligt de berörda rättsakterna som också ska fullgöra uppgifter i förhållande till ELA. Arbetsmiljöverket och Transportstyrelsen har det formella och operativa ansvaret inom de berörda verksamhetsområdena. De har även det praktiska kunnandet om det relevanta rättsområdet och de kan därmed förväntas vara bäst insatta i sakfrågorna. Vidare ska dessa myndigheter redan nu sköta de löpande kontakterna med motsvarande behöriga myndigheter i andra medlemsstater om bland annat bistånd i form av inspektioner.

Det innebär att det är Arbetsmiljöverket och Transportstyrelsen som inom sina respektive ansvarsområden bör ta ställning till och besluta dels huruvida stöd ska begäras av ELA, dels samtycka till att medverka i en inspektion när initiativet kommer från ELA och/eller andra medlemsstater.

Dessa myndigheter bör som en naturlig följd av behörigheten att kunna agera i enlighet med artikel 8.1 i ELA-förordningen även ges i uppgift att för statens räkning sluta inspektionsöverenskommelser med medverkande medlemsstater och ELA i enlighet med artikel 9.1.

Det behövs kompletterande behörighetsbestämmelser

Arbetsmiljöverket och Transportstyrelsen är utsedda behöriga myndigheter (motsvarande) och de har inom ramen för respektive regelverk behörigheten i frågor om inspektionsbistånd i förhållande till motsvarande myndigheter i andra medlemsstater. Detta kan dock inte anses innebära att de har behörigheten att agera enligt bestämmelserna i ELA-förordningen. Förordningen reglerar att det

görs inspektionsöverenskommelser mellan medlemsstater samt ELA inför en gemensam eller samordnad inspektion (jfr artikel 8.1 och 9.1). Slutandet av sådana överenskommelser bedöms vara internationella överenskommelser som kräver bemyndigande av regeringen i enlighet med 10 kap. 2 § regeringsformen, se ovan avsnitt 6.2.

Det är därför nödvändigt med kompletterande bestämmelser till artiklarna 8 och 9 i ELA-förordningen för att ge Arbetsmiljöverket och Transportstyrelsen behörighet att sluta inspektionsöverenskommelser. Kompletterande bestämmelser behövs dessutom för att tydliggöra och fastslå att det endast är dessa myndigheter som får agera i enlighet med de aktuella artiklarna.

De kompletterande bestämmelserna bör utformas så att det i den kompletterande förordningen föreskrivs att Arbetsmiljöverket, som behörig myndighet enligt 26 § utstationeringslagen och Transportstyrelsen, som samordnande organ enligt 7 kap. 6 § andra stycket förordningen om kör- och vilotider samt färdskrivare, m.m., inom dessa uppdrag får vidta de åtgärder och ingå de överenskommelser som följer av artiklarna 8 och 9 i ELA-förordningen.

För att det inte ska råda några oklarheter om den behörighet som myndigheterna ges att ingå inspektionsöverenskommelser, bör det anges att behörigheten inte omfattar internationella överenskommelser som kräver riksdagens eller Utrikesnämndens medverkan.

Det behövs kompletterande bestämmelser om fullgörande av skyldigheter

I artiklarna 8 och 9 i ELA-förordningen finns bestämmelser om olika procedurer och villkor för inspektionerna. Exempelvis ska enligt artikel 8.3 andra stycket alla deltagande medlemsstater på förhand komma överens om en samordnad eller gemensam inspektion, och sådana överenskommelser ska anmälas via deras nationella kontaktpersoner som utsetts i enlighet med artikel 32. Vidare ska en medlemsstat som beslutar sig för att inte delta i en inspektion informera ELA och övriga medlemsstater om detta på sätt som framgår av artikel 8.4. Enligt artikel 9.6 ska en medlemsstats myndighet som utför en samordnad eller gemensam inspektion rapportera till ELA om genomförandet och resultatet av inspektionen i den medlemsstaten.

Fullgörande av skyldigheter som följer av artiklarna 8 och 9 bör utföras av de myndigheter som har i uppgift att avgöra om svenska staten bör medverka i en inspektion eller inte. Detta är en naturlig följd av uppdraget. Det bör således i den kompletterande förordningen föreskrivas att dessa myndigheter ska fullgöra de skyldigheter som följer av artiklarna.

9.3 Kompletterande bestämmelser om samverkan med berörda myndigheter

Förslag: I förordningen ska det anges att en myndighet, det vill säga Arbetsmiljöverket eller Transportstyrelsen, ska inhämta synpunkter från andra berörda myndigheter innan den ingår en inspektionsöverenskommelse.

Det ska i förordningen även anges att myndigheten, i förekommande fall, ska samordna deltagandet av andra myndigheter vid en inspektion.

Skälen för förslaget: Som framkommit ovan kan fler myndigheter än Arbetsmiljöverket och Transportstyrelsen komma att beröras om en inspektion enligt ELA-förordningen aktualiseras. Frågeområden som är aktuella inom en inspektion kan i vissa fall ligga utanför de behöriga myndigheternas ansvarsområden. I sådana situationer blir det aktuellt att involvera den eller de myndigheter som ansvarar för den specifika frågan. Det bör kunna ske inom ramen för förvaltningslagens bestämmelser om samverkan mellan myndigheterna (8 §). Arbetsmiljöverket respektive Transportstyrelsen behöver dock i sådana situationer vara den sammanhållande kontaktpunkten gentemot ELA och behöriga myndigheter i andra medlemsstater. Det är enbart dessa myndigheter som är undertecknande parter i inspektionsöverenskommelsen. Om andra myndigheter är berörda behöver dock synpunkter inhämtas från dessa innan en inspektionsöverenskommelse sluts. Detta bör anges i en kompletterande bestämmelse till ELA-förordningen.

Vidare bör Arbetsmiljöverket och Transportstyrelsen i förekommande fall samordna deltagandet av andra myndigheter vid en inspektion. Även detta bör anges i en kompletterande bestämmelse till ELA-förordningen.

Modellen blir således sådan att Arbetsmiljöverket respektive Transportstyrelsen har en samordnande roll och vid behov kan ytterligare myndigheter involveras. Samtliga myndigheter agerar, på sedvanligt sätt, självständigt inom sina respektive ansvarsområden.

9.4 Kompletterande bestämmelse om utländska befattningshavares roll

Förslag: I förordningen ska upplysas om att i det fall personal från en utländsk myndighet eller från ELA närvarar vid en inspektion gör de det som observatörer.

Bedömning: Utländsk myndighetspersonal och personal från ELA bör inte ges befogenhet att utföra myndighetsutövande uppgifter i Sverige.

De ansvariga myndigheterna, Arbetsmiljöverket och Transportstyrelsen, har i det enskilda fallet möjlighet att besluta om personal från ELA ska närvara vid en inspektion i Sverige.

Det bör inte införas några kompletterande författningsbestämmelser som ger personal från ELA eller från en utländsk myndighet rätt att vid en inspektion få ta del av uppgifter som kan vara föremål för sekretess.

Skälen för förslaget och bedömningen

En observatörsroll vid deltagande i inspektioner

Det finns inga bestämmelser i ELA-förordningen som närmare anger formerna för den utländska personalens medverkan vid inspektioner. Det anges endast att inspektioner ska ske i enlighet med lagstiftning eller praxis i de medlemsstater där inspektionerna sker. Vidare ska medlemsstaterna i inspektionsöverenskommelsen ge de tjänstemän som deltar från en annan medlemsstat en lämplig roll och ställning i enlighet med lagstiftning eller praxis i den medlemsstat där inspektionen utförs. Det finns heller inga särskilda bestämmelser om formerna för ELA-personalens deltagande vid inspektioner.

ELA-förordningen förutsätter således inte att det införs någon ny nationell lagstiftning som ger utländsk myndighetspersonal eller personal från ELA särskilda befogenheter, med anledning av att sådan personal medverkar vid inspektioner i en annan medlemsstat. Starka skäl talar emot att ge sådan personal befogenheter. Det handlar både om grundläggande principiella utgångspunkter att förvaltningsuppgifter ombesörjs av svenska myndigheter och skäl som har att göra med den svenska arbetsmarknadsmodellens särprägel.

Personal från utländska myndigheter och ELA har möjlighet att medverka som observatörer i samband med att svenska myndigheter utför förvaltningsuppgifter, inklusive myndighetsutövning. Det finns inte rättsliga hinder mot det, jfr bland annat JO 2005/06 s. 101. Detta gäller även vid inspektioner som utförs inom ramen för ELA-förordningen. Det behövs därför i och för sig inte införas några kompletterande bestämmelser för att ge utländsk myndighetspersonal eller personal från ELA möjlighet att medverka som observatörer vid inspektioner.

Det kan dock finnas anledning att i författning förtydliga de utländska befattningshavarnas roll vid inspektioner. Detta bör ske genom att det i den kompletterande förordningen upplyses om att i det fall personal från en utländsk myndighet eller från ELA närvarar vid en inspektion gör de det som observatörer.

Vilka särskilda åtgärder behöver vidtas?

Utländsk myndighetspersonal förutsätts kunna medverka vid inspektioner som utförs enligt ELA-förordningen. Om en svensk myndighet väljer att medverka i en inspektion inom ramen för förordningen blir följden att utländsk personal kan komma att delta i inspektioner i Sverige. Det är så att säga en grundförutsättning och kräver i sig inget särskilt beslut från berörd myndighets sida.

ELA-personalens medverkan vid en inspektion förutsätter dock att denna har godkänts på förhand av den berörda medlemsstaten (jfr artikel 9.5 i ELA-förordningen). Detta är något som det tas ställning till i det enskilda fallet av den ansvariga myndigheten, det vill säga Arbetsmiljöverket eller Transportstyrelsen.

Uppgifter som kan vara föremål för sekretess

För Arbetsmiljöverkets och Transportstyrelsens verksamhet finns särskilda sekretessbestämmelser i 28 kap. 14 och 15 §§ samt 30 kap. 23 § offentlighet- och sekretesslagen (2009:400, OSL) och 9 § offentlighet- och sekretessförordningen (2009:641, OSF). I det fall andra myndigheter deltar i en inspektion kan även andra myndigheters särskilda sekretessregleringar aktualiseras.

Det finns vidare en särskild reglering av vad sekretess innebär i förhållande till utländska myndigheter. Enligt 8 kap. 3 § OSL får en uppgift för vilken sekretess gäller enligt OSL inte röjas för en utländsk myndighet eller mellanfolklig organisation, om inte utlämnande sker i enlighet med särskild föreskrift i lag eller förordning (punkt 1), eller uppgiften i motsvarande situation skulle få lämnas ut till en svensk myndighet och det enligt den utlämnande myndighetens prövning står klart att det är förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas till den utländska myndigheten eller den mellanfolkliga organisationen (punkt 2).

ELA-förordningen innehåller inte några bestämmelser om att den utländska myndighetspersonalen som närvarar vid en inspektion ska få ta del av uppgifter som omfattas av sekretess. I artikel 9.2 i förordningen anges att samordnade och gemensamma inspektioner ska utföras i enlighet med lagstiftning eller praxis i de medlemsstater där inspektionerna sker.

Det är inte tydligt i vilken omfattning uppgifter som kan vara föremål för sekretess förekommer vid inspektioner och inte heller vilket behov som det finns för personal från utländsk myndighet och från ELA att få ta del av sådana uppgifter.

Det kan konstateras att det med stöd av 8 kap. 3 § 2 OSL finns vissa möjligheter att lämna ut uppgifter. Denna möjligt kan övervägas i den mån det uppkommer behov för den utländska myndighetspersonalen eller personal från ELA att få ta del av sekretessuppgifter.

Det bedöms därför inte finnas behov av kompletterande bestämmelser till ELA-förordningen i denna del.

9.5 Arbetsmarknadens parter roll

Utgångspunkten – den svenska arbetsmarknadsmodellen

Genomförandet av utstationeringsdirektivet och tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet bygger på den svenska arbetsmarknadsmodellen. Regeringen bedömde vid genomförandet av tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet att de svenska arbetstagarorganisationernas övervakning kan vara central även för uppfyllandet av artikel 10 i tillämpningsdirektivet angående kontrollsystem och inspektion (prop. 2016/17:107 s. 123).

Samtidigt infördes vid genomförandet av detta direktiv även utökade möjligheter att få till stånd kollektivavtal vid utstationering (15 och 45 §§ utstationeringslagen) och utökade kontrollbefogenheter för arbetstagarorganisationer gentemot utstationerande arbetsgivare som ingår kollektivavtal (22 § utstationeringslagen).

Rollen för arbetsmarknadens parter förändras inte i och med ELA-förordningen

Enligt artikel 1.6 i ELA-förordningen ska förordningen inte påverka arbetsmarknadens parter självständiga ställning som uttryckligen erkänns i EUF-fördraget (jfr artikel 152 i fördraget). Enligt artikel 9.2 i förordningen ska samordnande och gemensamma inspektioner utföras i enlighet med lagstiftning eller praxis i de medlemsstater där inspektioner sker.

Skulle frågan om inspektion aktualiseras i Sverige och det gäller anställnings- och arbetsvillkor som regleras genom kollektivavtal, exempelvis lönefrågor, är det därmed en fråga som hanteras självständigt av parterna utifrån förutsättningarna i svensk rätt. Enligt utstationeringslagen har som nämnts arbetstagarorganisationerna vissa kontrollbefogenheter i förhållande till kollektivavtalsbundna utstationerande arbetsgivare (22 §).

Det är dessa organisationer som avgör om kontroller bör göras utifrån förutsättningarna i svensk rätt och det är organisationerna som på egen hand utför sådana kontroller. Det skulle inte vara förenligt med den svenska arbetsmarknadsmodellen att arbetstagarorganisationernas kontroll utförs tillsammans med en

utländsk myndighet och ELA. Svenska myndigheter har inte motsvarande möjligheter.

I övrigt kan konstateras att arbetstagarorganisationerna inte är behöriga myndigheter enligt utstationeringslagen och bedöms därmed inte kunna medverka i en inspektionsöverenskommelse.

Behovet av ett väl fungerande samarbete med arbetsmarknadens parter

Om en inspektion planeras som rör kollektivavtalsreglerade arbets- och anställningsvillkor behöver parterna, särskilt arbetstagarorganisationerna, involveras. Frågan är på vilket sätt detta lämpligen sker. Eftersom arbetsmarknadens parter inte har utsetts som behöriga myndigheter ingår de inte i kommunikeringen enligt IMI-systemet.

Vid genomförandet av tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet uppmärksammandes behovet av ett väl fungerande samarbete mellan Arbetsmiljöverket och arbetsmarknadens parter. Regeringen ansåg i likhet med den underliggande utredningen (SOU 2015:13) att det rimligen bör ligga i samtliga aktörers att se till att ett välfungerande samarbete och ömsesidigt informationsutbyte kommer till stånd (prop. 2016/17:107 s. 175-176).

Involverandet av arbetsmarknadens parter till följd av ELA-förordningen bör bygga vidare på dessa principer. En inspektionsbegäran kan redan nu aktualiseras från en behörig myndighet i en annan medlemsstat inom ramen för reglerna om ömsesidigt bistånd i utstationeringslagen (27 §). Det som tillkommer enligt ELA-förordningen är att ELA samordnar inspektionen och att inspektionen kan ske samordnat eller gemensamt med andra medlemsstaters myndigheter. ELA-förordningen aktualiserar åter, och ger förnyad styrka åt, behovet av en väl fungerande kommunikation mellan berörda svenska myndigheter och arbetsmarknadens parter för att säkerställa skyddet för utländska arbetstagare och en effektiv efterlevnad av utstationeringsreglerna. Denna fråga kommer även att aktualiseras beträffande de tidigare nämnda särskilda reglerna avseende utstationering av förare inom vägtransportsektorn (jfr artikel 1.13 andra stycket i direktiv (EU) 2020/1057).

9.6 Krav på konfidentialitet

Frågan är om ELA-förordningens reglering om konfidentialitet i artiklarna 8.3 och 8.5 – att medlemsstater som beslutar att inte delta ska behandla uppgifter om en sådan inspektion konfidentiellt respektive att medlemsstaterna och ELA ska behandla uppgifter om planerade inspektioner konfidentiellt med avseende på tredje part – kräver någon form av kompletterande författningsbestämmelser.

Den svenska offentlighetsprincipen

En grundläggande utgångspunkt i det svenska statsskicket är den så kallade offentlighetsprincipen som bland annat kommer till uttryck genom handlingsoffentligheten som regleras i 2 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen (TF). Den innebär att allmänheten och massmedierna ska ha insyn i statens och kommunernas verksamhet genom en rätt att ta del av allmänna handlingar.

Enligt 2 kap. 2 § första stycket TF får rätten att ta del av allmänna handlingar begränsas endast om det är påkallat med hänsyn till vissa angivna intressen, till exempel skyddet för enskilds personliga och ekonomiska förhållanden eller rikets förhållande till annan stat eller mellanfolklig organisation. En sådan begränsning ska enligt 2 kap. 2 § andra stycket TF anges noga i en bestämmelse i en särskild lag eller, om det i visst fall är lämpligare, i en annan lag som den särskilda lagen hänvisar till. Efter bemyndigande i en sådan bestämmelse får regeringen genom förordning meddela närmare föreskrifter om bestämmelsens tillämplighet. Den särskilda lagen är OSL, och regeringen har meddelat föreskrifter om bestämmelsernas tillämplighet i OSF.

Sekretess gäller som huvudregel inte bara i förhållande till enskilda utan också mellan myndigheter samt inom en myndighet, om där finns olika verksamhetsgrenar som är att betrakta som självständiga i förhållande till varandra (8 kap. 1 och 2 §§ OSL). I vissa fall måste dock myndigheter kunna utbyta information för att kunna utföra sina uppgifter. Sekretessregleringen innehåller därför särskilda sekretessbrytande bestämmelser. Dessa har utformats efter en intresseavvägning mellan myndigheternas behov av att utbyta uppgifter och det intresse som den aktuella sekretessbestämmelsen avser att skydda.

Offentlighetsprincipen och internationella förpliktelser

Även i de fall en begränsning av offentlighetsprincipen har sitt ursprung i en internationell överenskommelse måste den motsvaras av en tillämplig bestämmelse eller hänvisning i OSL för att kraven i tryckfrihetsförordningen ska vara uppfyllda (jfr prop. 2012/13:192 s. 12).

Detta innebär att det behöver finnas en tillämplig bestämmelse eller hänvisning i OSL som motsvarar ELA-förordningens krav på konfidentiell behandling av uppgifter om planerade inspektioner för att kraven i tryckfrihetsförordningen ska vara uppfyllda.

I det följande görs en översiktlig genomgång av olika sekretessbestämmelser som kan vara relevanta att tillämpa i förhållande till den aktuella sekretessregleringen i ELA-förordningen. Därefter görs en bedömning av om någon eller några av dessa bestämmelser kan anses motsvara kraven i förordningsregleringen eller om det finns behov av kompletterande bestämmelser.

Relevanta sekretessbestämmelser

Utrikessekretess – 15 kap. 1 § OSL

Enligt 15 kap. 1 § OSL gäller så kallade utrikessekretess för en uppgift som angår Sveriges förbindelser med annan stat eller i övrigt rör annan stat, mellanfolklig organisation, myndighet, medborgare eller juridisk person i annan stat eller statslös, om det kan antas att det stör Sveriges mellanfolkliga förbindelser eller på annat sätt skadar landet om uppgiften röjs.

Det råder således en presumtion för offentlighet enligt 15 kap. 1 § OSL. Regleringen fick sin utformning i samband med det svenska EU-inträdet. Innan dess gällde ett omvänt skaderekvisit, det vill säga presumtionen var sekretess. I förarbetena (prop. 1994/95:112 s. 27 f.) framhålls att på de områden som omfattas av EU-samarbetet kommer sådant som hittills har varit ren svensk inrikespolitik också att bli utrikespolitik. Från sekretessynpunkt medförde det enligt regeringen att bestämmelsen om utrikessekretess skulle komma att vara tillämplig på betydligt fler

uppgifter än tidigare och att utgångspunkten måste vara att en sådan utveckling inte begränsar offentlighetsprincipen mer än nödvändigt.

Det finns ingen begränsning av utrikessekretessens räckvidd. Bestämmelsen är tillämplig i all offentlig verksamhet, oberoende av vilken myndighet eller vilket annat offentligt organ som förfogar över de aktuella uppgifterna.

Sekretess i det internationella samarbetet – 15 kap. 1 a § OSL

Sedan 2014 finns en sekretessbestämmelse som kompletterar den allmänna bestämmelsen om utrikessekretess, nämligen 15 kap. 1 a § OSL. Den reglerar konkret vad som gäller för uppgifter som en myndighet har fått från ett utländskt organ eller som inhämtats i syfte att lämnas till ett sådant organ, grundat på en EU-rättsakt eller en internationell överenskommelse.

Bestämmelsen infördes då den allmänna utrikessekretessregleringen inte ansågs alltid fullt ut kunna reglera de olika krav på sekretess som EU-rättsakter och andra internationella avtal innehöll regler om (se vidare prop. 2012/13:192 s. 22–27).

Bestämmelsen i 15 kap. 1 a § första stycket innebär att sekretess under vissa förutsättningar gäller för en uppgift som en myndighet har fått på grund av Sveriges samarbete med en annan stat eller mellanfolklig organisation. Uppgifterna kan ha mottagits från såväl utländska myndigheter som andra utländska organ, även privaträttsliga sådana (jfr prop. 2012/13:192 s. 30).

En förutsättning för att sekretess ska gälla är att ett röjande av uppgiften kan antas försämra Sveriges möjlighet att delta i det internationella samarbete som avses i EU-rättsakten eller avtalet. Termen ”försämras” indikerar att det är en viss typ av skada som ska kunna antas uppstå för att skaderekvisitet ska vara uppfyllt (samma prop. s. 44).

Med formuleringen ”möjlighet att delta i” avses främst möjligheten att få del av information i enlighet med EU-rättsakten eller avtalet, det vill säga dra nytta av samarbetet. I förarbetena framhålls att myndigheten i det enskilda fallet är skyldig att göra en självständig bedömning av vilka konsekvenser ett röjande kan antas få för det fortsatta samarbetet. Myndigheten måste då beakta om och i så fall på vilket sätt frågan om sekretess regleras i rättsakten eller

avtalet (samma prop. s. 44). Vidare sägs i förarbetena att om till exempel ett avtal föreskriver absolut sekretess för en uppgift som myndigheten har fått enligt avtalet kan det typiskt sett antas att ett röjande av uppgiften skulle försämra möjligheterna att delta i samarbetet. (samma prop. s. 44).

Enligt 15 kap. 1 a § andra stycket gäller motsvarande sekretess som första stycket även för uppgifter som myndigheten har samlat in på annat sätt, till exempel inom landet eller direkt från enskilda, om uppgiften inhämtats i syfte att överlämnas till ett utländskt organ i enlighet med en bindande EU-rättsakt. Det framhålls att bestämmelsen inte är tillämplig på uppgifter som samlats in av myndigheten av något annat skäl, till exempel inom ramen för handläggningen av ett eget tillsynsärende (samma prop. s. 45).

I 15 kap. 1 a § tredje stycket anges att vissa sekretessbrytande bestämmelser – 10 kap. 15–27 §§ och 28 § första stycket – inte ska tillämpas om sekretess enligt första eller andra stycket gäller.

Förberedelser för inspektion, revision eller annan granskning – 17 kap. 1 § OSL

I 17 kap. 1 § OSL finns en särskild bestämmelse om förberedelse för inspektioner, revision eller annan granskning. Där anges att sekretess gäller för uppgift om planläggning eller andra förberedelser för sådan inspektion, revision eller annan granskning som en myndighet ska göra, om det kan antas att syftet med granskningsverksamheten motverkas om uppgiften röjs.

Bestämmelsen är bland annat tillämplig på den inspektionsverksamhet på skilda områden som statliga (och kommunala) myndigheter bedriver i fråga om andra myndigheter och enskilda. Den gäller inte bara hos granskningsmyndigheterna, utan även hos myndigheter som biträder exempelvis en inspektionsmyndighet.

Paragrafen innehåller ett rakt skaderekvisit enligt vilket sekretess gäller endast om det kan antas att syftet med granskningsverksamheten motverkas om uppgiften röjs.

9.7 Kompletterande bestämmelser om konfidentialitet behövs inte

Bedömning: De svenska bestämmelserna om offentlighet och sekretess är förenliga med ELA-förordningens bestämmelser om konfidentialitet i artiklarna 8.3 och 8.5. Det behövs inga kompletterande bestämmelser till dessa artiklar i förordningen.

Skälen för bedömningen: Det kan konstateras att uppgifter som rör samordnade eller gemensamma inspektioner kan gälla både uppgifter som kommer från ELA och/eller medlemsstater och uppgifter som lämnas av den berörda svenska myndigheten till ELA och/eller andra medlemsstater. Det kan exempelvis gälla att ELA har vänt sig till den berörda svenska myndigheten med en förfrågan om att delta i en inspektion, samordnad eller gemensam. Den svenska myndigheten kan också ha vänt sig till ELA med en begäran om att ELA ska samordna och stödja en inspektion.

I den förstnämnda situationen har den svenska myndigheten fått uppgiften från ELA och därmed är grundkriterierna i 15 kap. 1 a § första stycket OSL uppfyllda. Myndigheten har fått uppgifterna från ett utländskt organ på grund av en bindande EU-rättsakt. Därmed bör 15 kap. 1 a § kunna vara tillämplig i det fall ELA och/eller andra medlemsstater har lämnat en uppgift till den svenska myndigheten, både i förhållande till artikel 8.3 tredje stycket och till artikel 8.5 i ELA-förordningen. Det gäller alla situationer där myndigheten har fått uppgifter enligt artiklarna 8 och 9 i förordningen.

När det gäller bedömningen av skaderekvisitet hänvisas till de ovan redovisade förarbetsuttalandena (prop. 2012/13:192 s. 44). 15 kap. 1 a § får anses uppfylla kraven på konfidentiell behandling som anges i artiklarna 8.3 och 8.5 i ELA-förordningen.

15 kap. 1 a § synes dock inte omfatta de fall där den berörda myndigheten lämnar uppgifter till ELA och/eller andra medlemsstater. Andra stycket reglerar specifikt under vilka förutsättningar uppgifter lämnas från den berörda myndigheten och den torde utifrån utformningen inte omfatta de situationer där det från svensk sida lämnas uppgifter enligt artiklarna 8 och 9. I sådana situationer torde det i stället kunna vara aktuellt att tillämpa bestämmelserna i 17 kap. 1 § OSL som gäller planläggning av bland

annat inspektioner. Till sin form motsvarar den artikel 8.5 i förordningen som anger att uppgifter om planerade inspektioner ska behandlas konfidentiellt. På samma sätt som gäller för 15 kap. 1 a § får den berörda myndigheten vid skadeprövningen enligt 17 kap. 1 § beakta på vilket sätt frågan om sekretess regleras i rättsakten. Denna sekretessbestämmelse får sammantaget anses motsvara sekretessregleringen i artikel 8.5 och kan vara aktuell att tillämpa när den berörda myndigheten har lämnat uppgifter till ELA och/eller andra medlemsstater.

Sammanfattningsvis bedöms de svenska bestämmelserna om offentlighet och sekretess vara förenliga med bestämmelserna i ELA-förordningen. Det finns därmed inget behov av kompletterande bestämmelser till artikel 8.3 och 8.5 i ELA-förordningen.

9.8 Kompletterande bestämmelser till övriga delar i artiklarna 8 och 9 behövs inte

Bedömning: Det behöver inte införas några kompletterande författningsbestämmelser till övriga delar i artiklarna 8 och 9 i ELA-förordningen.

Skälen för bedömningen

Uppgifter som framkommer i inspektioner

Enligt artikel 9.7 i ELA-förordningen ska det vara möjligt att använda den information som samlats in vid samordnade eller gemensamma inspektioner som bevisning i rättsliga förfaranden i den berörda medlemsstaten, i enlighet med lagstiftning eller praxis i den medlemsstaten.

I Sverige gäller principen om fri bevisföring och fri bevisvärdering. Dessa principer kommer till uttryck i 35 kap 1 § första stycket rättegångsbalken och innebär att det i princip är tillåtet att åberopa samtliga former av bevisning vid en rättslig prövning och att det inte finns några bestämmelser som anger hur bevisningen ska värderas.

Kraven i artikel 9.7 är således uppfyllda och det finns inte behov av kompletterande författningsbestämmelser till denna artikel.

Rapportering om oegentligheter

Artikel 9.9 i ELA-förordningen, som reglerar att ELA ska rapportera till medlemsstaterna och kommissionen om misstänkta oegentligheter när det gäller tillämpningen av unionsrätten, riktar sig till ELA och det är upp till myndigheten att bestämma hur sådana oegentligheter i tillämpningen av unionsrätten som ELA får kännedom kommuniceras med medlemsstaterna. Behov av kompletterande författningsbestämmelser föreligger inte.

10 Medling

10.1 Regleringen i ELA-förordningen

Artikel 13 ger ELA ett uppdrag att, genom ett särskilt medlingsförfarande, underlätta lösning av tvister mellan medlemsstater i enskilda ärenden om tillämpningen av unionsrätten inom de områden som omfattas av ELA-förordningen.

Medlingen ska syfta till att sammanjämka divergerande synpunkter mellan de tvistande medlemsstaterna och till att anta icke-bindande yttranden. Ett medlingsförfarande kan inledas om tvisten inte kan lösas genom direkta kontakter och dialog mellan de berörda medlemsstaterna.

Medlingsförfarandet består av två steg, först medling med stöd av en medlare som antar ett icke-bindande yttrande (etapp 1) och därefter vid behov, medling inför en medlingsnämnd (etapp 2) som också antar ett icke-bindande yttrande. Deltagande i varje etapp är frivilligt. Om en medlemsstat beslutar att inte delta i medlingen, ska den informera ELA och övriga berörda medlemsstater i tvisten om skälen till sitt beslut. ELA:s styrelse ska anta närmare regler för medlingsförfarandet.

I artikeln klargörs att en medling inte ska påverka behörigheten för den administrativa kommissionen, som finns inom området samordning av de sociala trygghetssystemen.

På begäran av administrativa kommissionen, och i samförstånd med de berörda medlemsstaterna i tvisten, ska ELA hänskjuta frågan om social trygghet till administrativa kommissionen i enlighet med förordning (EG) nr 883/2004. Medling får fortsätta i de frågor som inte avser social trygghet.

På begäran av en medlemsstat/part i tvisten ska ELA hänskjuta frågan om samordning av de sociala trygghetssystemen till administrativa kommissionen. Detta hänskjutande får ske när som

helst under medlingen. Medling får fortsätta i de frågor som inte avser social trygghet.

10.2 Kompletterande bestämmelser om medverkan i en medling

Förslag: I förordningen ska det anges att en myndighet inom sitt verksamhetsområde får vidta de åtgärder som följer av artikel 13 om medling i ELA-förordningen och fullgöra de skyldigheter som följer av denna artikel. Det ska även anges att endast Regeringskansliet (Socialdepartementet) får vidta åtgärder och ska fullgöra skyldigheter enligt artikel 13 i ELA-förordningen i de delar ett ärende om medling rör unionsrättsakterna om samordning av de sociala trygghetssystemen i artikel 1.4 c i förordningen.

Skälen för förslaget

Förutsättningarna för medling

Tillämpningsområdet för artikel 13 i ELA-förordningen är mycket omfattande. Artikel 13.1 är tillämplig när det gäller tvister mellan två eller flera medlemsstater om enskilda ärenden avseende tillämpning av unionsrätten inom de områden som omfattas av denna förordning. Det innebär att tvistiga frågor gällande samtliga rättsakter som ingår i ELA:s verksamhetsområde formellt sett skulle kunna bli föremål för medling enligt artikel 13.

En viktig begränsning är dock att det ska vara fråga om tvister mellan medlemsstater. I skäl 23 till förordningen anges att enskilda och arbetsgivare, som har svårigheter att utöva sina unionsrättsliga rättigheter, även fortsättningsvis bör ha tillgång till de nationella tjänster och unionstjänster som inrättats för sådana ändamål, exempelvis Solvitnätverket. ELA bör enligt skälet hänvisa sådana ärenden till detta nätverk. Omvänt bör Solvitnätverket också kunna hänvisa ärenden till ELA för handläggning, om problemet inte kan lösas på grund av meningsskiljaktigheter mellan de nationella förvaltningarna.

En annan avgränsning är att tvisterna ska röra enskilda ärenden. Medlingen avses således inte gälla tvister mellan medlemsstaterna som inte grundas på ett enskilt, konkret, ärende, även om den tvistiga frågan rör någon av rättsakterna inom ELA:s verksamhetsområde. Exempel på det kan vara olika uppfattningar i största allmänhet kring tolkningen och tillämpningen av en bestämmelse.

Ett hinder för medling är vidare om det aktuella ärendet är eller kommer under behandling av domstol på nationell nivå eller unionsnivå (artikel 13.9).

Mer precist formulerat än så är inte förutsättningarna för vad som kan bli föremål för medling. Rör det en tvist mellan medlemsstater om ett enskilt ärende och om tillämpningen av unionsrätten inom de områden som omfattas av förordningen, som inte är under domstolsbehandling, kan frågan principiellt sett bli föremål för medling enligt artikel 13.

Medling vid tvister om samarbetskyldigheter

Även om medlingsförfarandet formellt sett kan bli tillämpligt för alla frågor som ingår i ELA:s verksamhetsområde torde förfarandet typiskt sett främst vara ämnat för vissa frågor. Viss vägledning ges i artikel 7 om samarbete och utbyte av information mellan medlemsstaterna. I artikel 7.1 e anges att ELA ska rapportera till kommissionen (två gånger per år) om olösta begäranden mellan medlemsstaterna – det vill säga begäran om stöd av ELA från en medlemsstat gällande samarbetet med en annan medlemsstat – och bedöma om dessa begäranden ska hänvisas till medling i enlighet med artikel 13.2.

Med andra ord torde medlingsförfarandet i hög grad vara avsett för tvister som grundas på särskilt reglerade samarbetskyldigheter i olika rättsakter inom ELA:s verksamhetsområde, det vill säga de som redovisats i avsnitt 4 och 8.2.

En viktig funktion för ELA är att stödja medlemsstaterna i att fullgöra olika samarbetskyldigheter, inklusive informationsutbyte, jfr artikel 7.1 a, b och d, och skulle samarbetet trots stödet av ELA inte fungera finns möjligheten att hänskjuta frågan till medling, antingen av den enskilda medlemsstaten eller ELA.

Den handläggande myndigheten bör besluta om medverkan

Även om medling främst bedöms beröra tvister om olika samarbetskyldigheter kan förfarandet formellt sett omfatta tvistiga frågor inom samtliga rättsområden som ingår i ELA:s mandat. Därmed berörs formellt sett samtliga myndigheter och andra organ i Sverige som har en funktion i enlighet med någon av rättsakterna enligt artikel 1.4 i ELA-förordningen.

Den naturliga utgångspunkten är att det är de myndigheter som har i uppdrag att utföra uppgifter enligt de aktuella rättsakterna som också bör fullgöra uppgifter i förhållande till ELA. Dessa myndigheter har det formella och operativa ansvaret för det berörda verksamhetsområdet samt även det praktiska kunnandet om relevanta rättsakter och förekommande nationella regleringar.

Det skulle kunna argumenteras för att en annan ordning bör gälla i förhållande till medlingsförfarandet i och med att det handlar om att medverka i ett tvisteförfarande, dessutom på internationell nivå. Det finns dock inget som rättsligt sett förutsätter att det aktuella medlingsförfarandet ska beslutas i någon särskild ordning (jfr 10 kap. regeringsformen). Medlingsförfarandet är också frivilligt och yttranden som lämnas av medlare/medlingsnämnden är icke-bindande.

En samlad bedömning talar för att det är de myndigheter som normalt handlägger och ansvarar för frågor inom det aktuella rättsområdet, som också bör ha behörigheten att begära samt samtycka till att medverka i ett medlingsförfarande. Det är dessa myndigheter som i respektive fall har handlagt det ärende där det uppstått en tvist och det är därmed de som är bäst insatta i frågan.

Handläggande myndighet av det tvistiga ärendet bör således ha behörigheten att besluta på sätt som följer av bestämmelserna i artikel 13 i ELA-förordningen.

I artikeln finns dock särskilda bestämmelser om området samordningen av de sociala trygghetssystemen. För de svenska myndigheter och andra organ som ansvarar för frågor på detta område behövs en särskild ordning till vilken promemorian återkommer till nedan.

Det behövs en kompletterande behörighetsbestämmelse

Medlingsförfarandet som introduceras genom ELA-förordningen är något helt nytt. I artikeln anges att det är medlemsstaten som kan vidta olika åtgärder. Medlingsbestämmelsen har ett omfattande tillämpningsområde, även om den synes vara inriktad på tvister som grundas på olika samarbetskyldigheter. Medverkan i ett medlingsförfarande bedöms för övrigt inte falla in under den allmänna utredningsskyldigheten enligt 23 § förvaltningslagen.

Det behöver därför införas kompletterande författningsbestämmelser som föreskriver vilka myndigheter som omfattas av medlingsbestämmelsen i ELA-förordningen och vad som följer av detta. Det bör i den föreslagna kompletterande förordningen föreskrivas att en myndighet, med viss särreglering gällande området för samordningen av de sociala trygghetssystemen (se nedan), får vidta de åtgärder som följer av artikel 13 i ELA-förordningen.

Det behövs en kompletterande bestämmelse om fullgörande av skyldigheter

I artikel 13 i ELA-förordningen finns bestämmelser om olika åtgärder som de berörda medlemsstaterna kan och ska vidta. Exempelvis är det frivilligt att medverka. Om en medlemsstat beslutar sig för att inte delta i medlingen ska den informera ELA och övriga berörda medlemsstater i tvisten om skälen till sitt beslut. Vidare ska medlemsstaten när den lägger fram sitt ärende säkerställa att alla personuppgifter som rör ärendet är anonymiserade på ett sådant sätt att den registrerade inte längre kan identifieras. Berörda medlemsstater ska i övrigt, inom tre månader från antagandet av det icke-bindande yttrandet, rapportera till ELA om de åtgärder som har vidtagits. Om åtgärder inte har vidtagits, ska skälen till detta redogöras för.

Dessa olika uppgifter bör naturligen fullgöras av de myndigheter som ges behörigheten att begära och samtycka till medverkan i ett medlingsförfarande. Det bör regleras i en kompletterande bestämmelse till ELA-förordningen att dessa myndigheter även ska fullgöra de skyldigheter som följer av artikel 13 i ELA-förordningen.

Behov av en särskild reglering när det gäller samordningen av de sociala trygghetssystemen

Som redovisats i avsnitt 4.4 finns det inom ramen för samordningen av de sociala trygghetssystemen – framför allt förordning (EG) nr 883/2004 – ett särskilt samråds- och förlikningsförfarande där den administrativa kommissionen har en central roll. Inom detta område finns det redan ett fungerande medlingsförfarande.

Meningen med medlingsförfarandet enligt ELA-förordningen är inte att det ska ersätta den tvistelösningsmodell som finns inom samordningen av de sociala trygghetssystemen. I stället ska dessa tvistelösningsförfaranden samexistera. Detta klargörs bland annat genom artikel 13.10 i ELA-förordningen där det anges att medling inte ska påverka behörigheten för administrativa kommissionen.

Medling enligt ELA-förordningen kan omfatta frågor som hör under samordningen av de sociala trygghetssystemen. I de fall tvisten helt eller delvis handlar om frågor på detta område ska den administrativa kommissionen underrättas. Utifrån denna information kan administrativa kommissionen (i samförstånd med berörda medlemsstater) begära att frågan om social trygghet hänskjuts till administrativa kommissionen. Även en medlemsstat kan, när som helst under medlingen, begära att en sådan fråga hänskjuts dit. ELA och den administrativa kommissionen ska upprätta ett samarbetsavtal för att undvika dubbelarbete i medlingsärenden som berör ”både social trygghet och arbetsrätt”.

Det finns mot bakgrund av det existerande tvistelösningsförfarandet inom samordningen av de sociala trygghetssystemen behov av en särskild reglering för frågor som rör detta område, se avsnitt 4.4.

I och med att de behöriga myndigheterna har en så central roll inom ramen för samordningen av de sociala trygghetssystemen behöver det – i frågor som rör denna samordning – vara den behöriga myndigheten i Sverige som avgör om tvistelösningsförfarandet enligt ELA-förordningen eller inom den administrativa kommissionen ska användas. I avsnitt 8.2 föreslås att detta även bör gälla i kontakterna med ELA enligt artikel 7.1. Här talar minst lika starka skäl för att det är den behöriga myndigheten – det vill säga Regeringskansliet (Socialdepartementet) – som avgör om och i så fall

vilket av tvistelösningsförfarandena som ska användas, om den tvistiga frågan rör samordningen av de sociala trygghetssystemen.

Regeringskansliet (Socialdepartementet) bör således i dessa frågor ha funktionen och behörigheten att begära och samtycka till att medverka i ett medlingsförfarande och att begära att frågan hänskjuts till administrativa kommissionen. Det bör därför införas kompletterande bestämmelser till artikel 13 i ELA-förordningen som anger att endast Regeringskansliet (Socialdepartementet) får vidta åtgärder och ska fullgöra skyldigheter enligt artikel 13 i ELA-förordningen i de delar ett ärende om medling rör unionsrättsakterna om samordning av de sociala trygghetssystemen i artikel 1.4 c i förordningen.

De myndigheter och organ som fullgör uppgifter som behöriga institutioner och förbindelseorgan inom detta område – Arbetsförmedlingen, arbetslöshetskassorna, Försäkringskassan, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, Kronofogdemyndigheten och Pensionsmyndigheten – kommer således inte att omfattas av möjligheten att begära medling enligt ELA-förordningen. Däremot kan dessa, på samma sätt som gäller enligt nuvarande system, hänskjuta frågor till Regeringskansliet (Socialdepartementet), som i sin tur avgör om och i så fall vilken tvistelösning som ska användas.

10.3 Kompletterande bestämmelser till övriga delar i artikel 13 behövs inte

Bedömning: Det behöver inte införas kompletterande författningsbestämmelser till övriga delar i artikel 13 i ELA-förordningen.

Skälen för bedömningen: I artikel 13 i ELA-förordningen finns bestämmelser om förfarandet kring medlingen. Exempelvis får experter från medlemsstaterna, kommissionen och ELA delta som rådgivare i den första etappen av medlingen (artikel 13.3). I den andra etappen ingår experter från (de icke-tvistande) medlemsstaterna i medlingsnämnden (artikel 13.5). ELA:s styrelse ska anta regler för medlingsförfarandet, bland annat om arbetsformer och deltagande av experter från medlemsstaterna. Expertdeltagandet utgår från ELA:s internt antagna regler enligt

artikel 13.6. Förfrågningar om deltagande som rådgivare, i medlingsnämnd eller dylikt torde, komma att ställas till de myndigheter som ansvarar för de frågor som tvisten avser. Det bedöms inte krävas några kompletterande bestämmelser för att berörda myndigheter ska kunna hantera denna typ av förfrågningar och medverkan.

Det krävs heller inga kompletterande bestämmelser om behandling av personuppgifter i medlingsförfarandet. Av artikel 13.8 följer att det inte får överföras personuppgifter som går att härleda till individer. ELA får inte heller behandla sådana personuppgifter.

I artikel 13.13 regleras att ELA ska rapportera till kommissionen om medlingsförfarandena. Detta är en bestämmelse riktad till ELA och den kräver inte någon kompletterande bestämmelse.

10.4 Arbetsmarknadens parter roll

Arbetsmarknadens parter har ingen utpekad roll inom medlingsförfarandet. Av artikel 13 i ELA-förordningen framgår att medlingen gäller tvister mellan medlemsstater och i skälen till förordningen hänvisas till att enskilda och arbetsgivare, som har svårigheter att utöva sina rättigheter, har tillgång till andra tjänster, såsom Solvitnätverket.

Twisterna mellan medlemsstaterna grundas på nationella myndigheters tillämpning av genomförd eller direkt tillämplig unionsrätt inom ELA:s verksamhetsområde.

I Sverige har som tidigare redovisats utstationeringsdirektivet och dess tillämpningsdirektiv genomförts med beaktande av den svenska arbetsmarknadsmodellen och de kollektivavtal som gäller på arbetsmarknaden. Innebär detta att svenska kollektivavtalsvillkor skulle kunna bli föremål för medling enligt ELA-förordningen?

Svaret på denna fråga är nekande. Arbetsmarknadens parter har ingen myndighetsroll. De fullgör inte en funktion som behörig myndighet. Det finns heller ingen myndighetstillsyn av kollektivavtalsreglerade frågor. Parterna har här full autonomi. I det fall den behöriga myndigheten enligt utstationeringslagen, Arbetsmiljöverket, medverkar i ett medlingsförfarande skulle det gälla lagreglerade frågor inom verkets ansvarsområde. Primärt torde det handla om informations- och samarbetsskyldigheter. Detsamma

gäller för alla svenska myndigheter som medverkar i ett medlingsförfarande.

Det kan också läggas till att enligt artikel 1.6 i ELA-förordningen ska förordningen inte påverka arbetsmarknadens parter självständighet.

11 Behövs andra åtgärder?

11.1 Samarbetet för att bekämpa odeklarerat arbete

11.1.1 Ett sammanhållande ansvar

Bedömning: En myndighet bör få i uppgift att ha ett sammanhållande ansvar i frågor om samarbetet kring bekämpning av odeklarerat arbete. Andra berörda myndigheter bör delta i arbetet, och arbetsmarknadens parter bör ges möjlighet att medverka i arbetet.

Skälen för bedömningen

Regleringen i ELA-förordningen

Enligt artikel 16.2 i ELA-förordningen ska ELA inrätta en permanent arbetsgrupp inom myndigheten, ett europeiskt forum för att förbättra samarbetet när det gäller att bekämpa odeklarerat arbete. Artikel 12 reglerar forumets uppdrag och organisation. Enligt skäl 22 avses med bekämpning av odeklarerat arbete i denna förordning att förebygga, motverka och motarbeta odeklarerat arbete, liksom att främja deklARATIONEN därav.

Av artiklarna 44 och 48 i ELA-förordningen följer att bestämmelserna i artikel 12 blir tillämpliga senast den 1 augusti 2021 när ELA blir operationell och har en egen budget. Fram till dess gäller beslut (EU) 2016/344 om inrättande av ett europeiskt forum för att förbättra samarbetet när det gäller att bekämpa odeklarerat arbete.

Regleringen i artikel 12 i förordningen bygger i allt väsentligt på beslut (EU) 2016/344. De angivna målen och uppdraget för forumet enligt beslutet överensstämmer med artikel 12.1 och 12.2. Även

regleringen om forumets verksamhet överensstämmer i stora delar liksom bestämmelserna om sammansättningen.

En myndighet bör ges ett sammanhållande ansvar

EU-samarbetet om bekämpning av odeklarerat arbete kommer som framgått fortsättningsvis att regleras genom artikel 12 i ELA-förordningen. Beslutet (EU) 2016/344 upphör senast den 1 augusti 2021. Därmed upphör grunden för Arbetsmiljöverkets nuvarande uppdrag att, utifrån regleringen i beslutet, delta i forumet. Frågan är vilken åtgärd som kan behövas när regleringen om samarbetet överförs till ELA-förordningen.

Det finns inget system med behöriga myndigheter inom detta område utan regleringen är uppbyggd på samma sätt som enligt beslutet, nämligen att varje medlemsstat ska utse en ”erfaren företrädare” att ingå i det europeiska forumet för att förbättra samarbetet när det gäller odeklarerat arbete i enlighet med artikel 12.3 i förordningen.

Det är av stor vikt att Sverige även framöver har ett sammanhållande organ i frågor om detta samarbete. En myndighet bör få en sådan uppgift. Även andra berörda myndigheter bör medverka i arbetet. Det är också viktigt att arbetsmarknadens parter ges möjlighet att medverka i arbetet.

Den myndighet som ges ett samordningsansvar bör lämpligen ha en roll i förhållande till forumet i och med att samarbetet på europeisk nivå om bekämpningen av odeklarerat kanaliseras via forumet. Vilken myndighet som bör ha den samordnande rollen i samarbetet kring bekämpning av odeklarerat arbete hänger nära samman med representationen i forumet. Det finns en del som talar för att Arbetsmiljöverket utifrån sitt verksamhetsansvar även fortsättningsvis bör ha den samordnande rollen i samarbetet för bekämpning av odeklarerat arbete. Denna fråga bör bestämmas i den fortsatta beredningen.

11.2 Myndighetsövergripande samordning

11.2.1 Arbetsmiljöverket bör ha ett samordnande ansvar

Bedömning: Arbetsmiljöverket bör få i uppgift att ha ett samordnande ansvar i frågor som omfattas av ELA-förordningen och som är av betydelse för flera myndigheter.

Skälen för bedömningen

Behovet av samordning

Det regelverk och den EU-myndighet, ELA, som införs genom ELA-förordningen är en nyordning, inte minst från ett svenskt perspektiv. ELA:s uppdrag enligt förordningen är brett och innehåller även olika operativa uppgifter.

Förordningen och ELA:s verksamhet får en påverkan på framför allt arbetsmarknaden och statsförvaltningen. En rad svenska myndigheter berörs. Dessa kan på olika sätt komma att interagera med ELA inom dess olika verksamhetsområden och i en del fall kan det bli aktuellt för flera myndigheter att agera gemensamt i förhållande till ELA. Exempelvis kan flera myndigheter komma att delta vid en inspektion enligt artikel 8 och 9 i ELA-förordningen (se avsnitt 9). Svenska aktörer kommer även att agera inom ramen för ELA:s förvaltningsorganisation, exempelvis i ELA:s intressentgrupp, dess styrelse samt olika arbetsgrupper, permanenta och tillfälliga.

Förslaget i denna promemoria innebär att ansvaret för samverkan med ELA i olika avseenden är delegerat ut i statsförvaltningen till de berörda myndigheterna och att det inte finns någon förvaltningsmyndighet som har ett överordnat ansvar.

ELA-förordningens vidd och det uppdelade myndighetsansvaret för uppgifterna talar därmed starkt för att det behövs någon funktion som ansvarar för att bevaka ELA-relaterade frågor på ett mer övergripande sätt. Detta kan gälla såväl generella frågor som mer operativ verksamhet. En sådan funktion skulle kunna vara ett nav för informationsutbyte mellan berörda aktörer, framför allt de myndigheter som kan antas komma att ha en närmare kontakt med ELA men också med arbetsmarknadens parter.

Den samordnande funktionen bör uppdras till en förvaltningsmyndighet.

Vilken förvaltningsmyndighet bör utses?

Allmänt sett är det, för att passa för uppdraget, lämpligt om myndigheten har ett så brett uppdrag som möjligt inom området för ELA:s verksamhet. Om myndigheten dessutom redan har samordningsuppdrag inom detta område får det ses som en ytterligare tillgång.

Regeringskansliet kan i många delar anses uppfylla dessa kriterier och kommer i egenskap av behörig myndighet enligt förordning (EG) nr 883/2004 vara direkt berörd av ELA-förordningen. Regeringskansliet bör dock inte utses då kansliet framför allt har till uppgift att vara regeringens beredningsorgan för regeringsärenden och bör inte ha hand om förvaltningsuppgifter som kan hanteras av en annan förvaltningsmyndighet.

Kommerskollegium bör uppmärksammas i sammanhanget. Den myndigheten har ett sammanhållande ansvar för frågor om arbetskraftsrörlighet enligt unionsrättsakter om sådan rörlighet. Denna uppgift är dock en förhållandevis begränsad del av ELA:s verksamhetsområde. Myndigheten kommer inte heller att ha någon roll i förhållande till ELA:s inspektionsverksamhet. Kommerskollegium framstår därför inte som den mest lämpliga myndigheten för ett sådant uppdrag.

En myndighet som direkt berörs av ELA-förordningen är Transportstyrelsen. Denna myndighet berörs i egenskap av behörig myndighet med mera enligt flera olika regelverk inom vägtransportområdet, vilka ingår i ELA:s verksamhetsområde. Transportstyrelsen föreslås dessutom vara en av de två myndigheter som ska ha en särskild behörighet att företräda staten vid inspektioner enligt ELA-förordningen. Transportstyrelsens uppdrag gäller dock enbart vägtransportområdet. En myndighet med bredare uppdrag bör utses.

Arbetsmiljöverket är också en av de myndigheter som mer direkt berörs av ELA-förordningen. Verket är utsett att fullgöra funktionen som förbindelsekontor samt som behörig myndighet inom området för utstationering av arbetstagare. Det har även

tillsynsuppgifter inom detta område. Genom uppdraget som behörig myndighet föreslås det i denna promemoria att verket ska vara den myndighet, utöver Transportstyrelsen, som ska ha en särskild behörighet att företräda staten vid inspektioner enligt ELA-förordningen. Vidare deltar Arbetsmiljöverket i det nuvarande europiska samarbetet kring bekämpning av odeklarerat arbete och har en samordnande funktion inom detta område enligt ett särskilt regeringsuppdrag.

Arbetsmiljöverket har således ett förhållandevis brett uppdrag i frågor inom ELA:s verksamhetsområde och utstationering av arbetstagare kan förväntas höra till de till mer centrala frågorna i detta. Likaså ingår samarbetet kring bekämpning av odeklarerat arbete i ELA:s verksamhetsområde, ett område där verket har ett nationellt samordningsuppdrag.

Sammantaget talar detta för att det är lämpligt att Arbetsmiljöverket ges ett ansvar för att samordna frågor som omfattas av ELA-förordningen och som är av betydelse för flera myndigheter. Verket bör således utses att vara den samordnande myndigheten.

Vad innebär samordningsansvaret?

Den huvudsakliga uppgiften för Arbetsmiljöverket bör vara att bevaka och samråda om frågor som rör ELA-förordningen och ELA på ett mer övergripande sätt. Det gäller allmänna frågor men också i enskilda ärenden av betydelse för flera myndigheter av mer operativ karaktär. Det bör framhållas att denna uppgift omfattar samtliga artiklar i ELA-förordningen som innebär en samverkan mellan svenska myndigheter och ELA.

Arbetsmarknadens parter

Det är av stor vikt att även arbetsmarknadens parter involveras i Arbetsmiljöverkets samordningsarbete. Samordningsansvaret bör i lämpliga delar omfatta samråd med arbetsmarknadens parter i de frågor som beskrivits ovan. Även andra berörda myndigheter bör kunna delta i sådana samråd.

12 Ikraftträdande

Förslag: Förordningen med kompletterande bestämmelser till ELA-förordningen ska träda i kraft den 1 augusti 2021.

Skälen för förslaget: ELA ska enligt artikel 44.1 i ELA-förordningen inleda sin verksamhet med kapacitet att genomföra sin egen budget senast den 1 augusti 2021. Den föreslagna förordningen med kompletterande bestämmelser till ELA-förordningen bör därför träda i kraft senast vid denna tidpunkt.

13 Konsekvenser

I det följande görs en konsekvensanalys av förslaget om en förordning med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om inrättande av Europeiska arbetsmyndigheten (ELA-förordningen). Det ska här framhållas att analysen endast omfattar konsekvenserna av de förslag som läggs i promemorian, inte konsekvenserna av ELA-förordningen i sig. Dock kan det i vissa avseenden vara svårt att påstå att en konsekvens enbart beror på förslagen i promemorian, eftersom ELA-förordningens bestämmelser påverkar promemorians förslag.

13.1 Konsekvenser för enskilda och företag

Det kan konstateras att författningsförslaget riktar sig till förvaltningsmyndigheterna under regeringen. Förslaget berör i sig inte enskilda och inte heller företagen. Det syftar till att skapa en tydlighet och struktur för hur statsförvaltningen ska kunna agera i enlighet med ELA-förordningens bestämmelser.

I den mån förslaget påverkar enskilda och företag handlar det om en indirekt påverkan. Det är svårt att på ett preciserat sätt, i kvalitativ eller kvantitativ mening, närmare ange något om denna påverkan. Åtgärder som syftar till en väl fungerande statsförvaltning torde dock allmänt sett vara till gagn för samhället i stort samt för enskilda och företag.

13.2 Konsekvenser för det allmänna

13.2.1 Förvaltningsmyndigheter under regeringen berörs

Författningsförslaget tar sikte på förvaltningsmyndigheterna under regeringen. Formellt sett berörs samtliga myndigheter, men det är ett mindre antal som berörs mer direkt. Nedan beskrivs konsekvenserna för berörda myndigheter. Förslagen har ingen påverkan på kommuner och regioner annat än möjligtvis indirekta positiva effekter av väl fungerande samverkan med ELA.

Allmänt

Den kompletterande förordningen till ELA-förordningen föreslås gälla alla förvaltningsmyndigheter under regeringen. De närmare övervägandena om detta finns i avsnitt 6.2.

Samtliga förvaltningsmyndigheter föreslås få en allmän behörighet att vidta de åtgärder som följer av ELA-förordningen, dock med vissa föreslagna begränsningar (se avsnitt 7).

Bestämmelsen bedöms inte medföra behov av resursförstärkningar till myndigheterna.

Samarbete och utbyte av information

Författningsförslaget i denna del avser att komplettera artikel 7.1 om samarbete och utbyte av information i ELA-förordningen. Enligt förslaget får de myndigheter som har uppgiften att vara behöriga myndigheter eller liknande, enligt unionsrättsakterna inom ELA:s verksamhetsområde, vidta de åtgärder som följer av artikeln. Detta är en möjlighet för myndigheterna och ingen skyldighet. Se avsnitt 8.

De myndigheter som berörs av förslaget är Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Kommerskollegium, Kronofogdemyndigheten, Regeringskansliet (Socialdepartementet) och Transportstyrelsen.

För de berörda myndigheterna ger förslaget ett stöd för myndigheten att kunna effektivisera sitt uppdrag som behörig myndighet enligt den aktuella rättsakten. En naturlig följd av att dessa myndigheter ska kunna begära stöd av ELA är att det också bör vara de som besvarar förfrågningar från ELA i det fall utländska

myndigheter begär sådant stöd i samarbetet med svenska myndigheter.

Bestämmelsen bedöms inte medföra behov av resursförstärkningar till myndigheterna.

Inspektion

Arbetsmiljöverket och Transportstyrelsen

Genom förslaget ges Arbetsmiljöverket och Transportstyrelsen behörighet att vidta åtgärder enligt artiklarna 8 och 9 om samordnande och gemensamma inspektioner och de ska fullgöra skyldigheter som följer av artiklarna. De närmare övervägandena om inspektionsbestämmelserna i ELA-förordningen och om den särskilda behörigheten för Arbetsmiljöverket respektive Transportstyrelsen återfinns i avsnitt 9.

Att Arbetsmiljöverket respektive Transportstyrelsen föreslås få de föreslagna uppgifterna grundas på att dessa redan ansvarar inspektionsuppgifter i enlighet med de unionsrättsakter som berörs. Som framgår av artikel 8 är det medlemsstaten som avgör om den ska medverka i en inspektion. Det är således ingen skyldighet att delta i en inspektion enligt ELA-förordningen.

Erfarenheterna hittills hos berörda myndigheter av samverkan med myndigheter i andra medlemsstater inom de aktuella områdena är relativt få. Det har såvitt kunnat inhämtas handlat om mycket begränsade kontakter. ELA:s inrättande kommer sannolikt medföra utökad samverkan med andra stater, liksom med ELA själv. Det är dock svårt att på detta stadium förutse omfattningen av denna samverkan. Det ytterligare arbete som den föreslagna bestämmelsen medför för Arbetsmiljöverket och Transportstyrelsen bedöms därför i detta skede inte vara mer omfattande än att det ryms inom de befintliga anslagen för respektive myndighet. Frågan kan dock behöva prövas på nytt i takt med ökade erfarenheter.

Det bör framhållas att ELA kan utgöra ett stöd för genomförande av inspektioner som Arbetsmiljöverket eller Transportstyrelsen skulle vilja få genomfört i en annan medlemsstat.

Att ELA-förordningens bestämmelser om inspektion torde få viss påverkan på de svenska myndigheternas inspektionsverksamhet

(i fråga om planläggning, utförande med mera) är naturligtvis främst en konsekvens av ELA-förordningen i sig.

Övriga berörda myndigheter

Som redovisats i avsnitt 9.2 och 9.3 kan det finnas behov av att andra myndigheter medverkar i gemensamma eller samordnade inspektioner. Detta bedöms dock inte vara mer frekvent än att det ryms inom befintliga anslag för dessa myndigheter.

Medling

Författningsförslaget avser att komplettera ELA-förordningens bestämmelser om medling i artikel 13. Genom förslaget får förvaltningsmyndigheterna under regeringen behörighet att vidta åtgärder som följer av artikel 13, det vill säga att begära medling och att samtycka till att medverka i ett medlingsförfarande. Viss särreglering föreslås dock för myndigheter inom området för samordning av de sociala trygghetssystemen.

De närmare överväganden kring artikel 13 återfinns i avsnitt 10. Som framgår av övervägandena bedöms artikel 13 främst beröra de myndigheter som omfattas av förslaget om kompletterande bestämmelser till artikel 7.1, se ovan.

På samma sätt som gäller vid inspektion föreligger inte någon skyldighet att medverka i ett medlingsförfarande. Det är i dagsläget oklart hur medlingsförfarandet kan komma att användas och hur det kan komma att påverka svenska myndigheter. Det bedöms dock inte vara mer resurskrävande än att det ryms inom myndigheternas befintliga anslag. Det bör också framhållas att myndigheterna genom förslaget ges möjlighet att begära medling, vilket i förlängningen kan stödja myndigheternas effektiva genomförande av deras verksamhet.

13.3 Konsekvenser för arbetsmarknadens parter

Arbetsmarknadens parter berörs som redovisats av ELA-förordningen, särskilt bestämmelserna om inspektion enligt artiklarna 8 och 9. När det gäller författningsförslaget om inspektion

berörs parterna såtillvida att det klargörs att det är Arbetsmiljöverket respektive Transportstyrelsen som är de myndigheter som är utpekade att företräda staten och är behöriga att vidta åtgärder i enlighet med artiklarna om inspektion. Det är dessa myndigheter som kommer att vara den förmedlande länken mellan ELA och parterna i det fall en planerad inspektion rör kollektivavtalsreglerade villkor.

Övervägandena om denna fråga återfinns i avsnitt 9.5.

13.4 Konsekvenser i förhållande till EU-rätten och Sveriges internationella åtaganden

ELA-förordningen är direkt tillämplig, något genomförande av bestämmelserna ska inte ske. Förslagen i promemorian kompletterar ELA-förordningen i sådana avseenden som behövs för att svenska myndigheter på ett effektivt sätt ska kunna samverka med ELA enligt ELA-förordningen.

Förslagen i promemorian berör inte några internationella åtaganden i övrigt.

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2019/1149

av den 20 juni 2019

om inrättande av Europeiska arbetsmyndigheten, om ändring av förordningarna (EG) nr 883/2004, (EU) nr 492/2011 och (EU) 2016/589 och om upphävande av beslut (EU) 2016/344

(Text av betydelse för EES och Schweiz)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 46 och 48,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽²⁾,i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Fri rörlighet för arbetstagare, etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster hör i enlighet med fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) till de grundläggande principerna för den inre marknaden i unionen.
- (2) Enligt artikel 3 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) ska unionen verka för en mycket konkurrenskraftig social marknadsekonomi som siktar på full sysselsättning och sociala framsteg, främja social rättvisa och socialt skydd, jämställdhet mellan kvinnor och män och solidaritet mellan generationerna samt bekämpa diskriminering. Enligt artikel 9 i EUF-fördraget ska unionen vid fastställandet och genomförandet av sin politik och verksamhet bl.a. beakta de krav som är förknippade med främjandet av hög sysselsättning, garantier för ett fullgott socialt skydd, kampen mot social utestängning samt en hög utbildningsnivå och en hög hälsoskyddsnivå för människor.
- (3) Den europeiska pelaren för sociala rättigheter proklamerades gemensamt av Europaparlamentet, rådet och kommissionen vid det sociala toppmötet för rättvisa jobb och tillväxt i Göteborg den 17 november 2017. Vid det toppmötet betonades behovet av att sätta människor främst, för att vidareutveckla unionens sociala dimension, och främja konvergens genom insatser på alla nivåer, vilket även bekräftades i slutsatserna från Europeiska rådets möte den 14–15 december 2017.
- (4) I den gemensamma förklaringen om lagstiftningsprioriteringar för 2018–2019 åtog sig parlamentet, rådet och kommissionen att vidta åtgärder för att stärka unionens sociala dimension, genom att förbättra samordningen av de sociala trygghetssystemen, genom att skydda arbetstagare från hälsorisker på arbetsplatsen, genom att säkerställa en rättvis behandling för alla på unionens arbetsmarknad i form av moderniserade regler om utstationering av arbetstagare samt genom att förbättra den gränsöverskridande efterlevnaden av unionsrätten.

⁽¹⁾ EUT C 440, 6.12.2018, s. 128.

⁽²⁾ EUT C 461, 21.12.2018, s. 16.

⁽³⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 16 april 2019 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 13 juni 2019.

- (5) För att skydda rörliga arbetstagares rättigheter och främja rättvis konkurrens mellan företag, särskilt små och medelstora företag, är det mycket viktigt att förbättra den gränsöverskridande efterlevnaden av unionsrätten när det gäller arbetskraftens rörlighet och att bekämpa missbruk på detta område.
- (6) Europeiska arbetsmyndigheten (nedan kallad *myndigheten*) bör inrättas för att bidra till att stärka rättvisan på och förtroendet för den inre marknaden. Myndighetens mål bör vara tydligt fastställt med starkt fokus på ett begränsat antal uppgifter, i syfte att säkerställa att tillgängliga medel används så effektivt som möjligt på områden där myndigheten kan ge störst mervärde. I detta syfte bör myndigheten bistå medlemsstaterna och kommissionen att stärka tillgången till information, stödja efterlevnad och samarbete mellan medlemsstaterna när det gäller en konsekvent, ändamålsenlig och effektiv tillämpning och efterlevnad av unionsrätten i fråga om arbetskraftens rörlighet i hela unionen, samordna de sociala trygghetssystemen i unionen samt medla och underlätta lösningar vid tvister.
- (7) Att förbättra enskildas och arbetsgivares, särskilt små och medelstora företags, tillgång till information om vilka rättigheter och skyldigheter de har i fråga om arbetskraftens rörlighet, fri rörlighet för tjänster och samordning av de sociala trygghetssystemen är avgörande för att de ska kunna dra nytta av den inre marknads fulla potential.
- (8) Myndigheten bör utföra sin verksamhet inom områdena arbetskraftens rörlighet i hela unionen och samordning av de sociala trygghetssystemen, inbegripet fri rörlighet för arbetstagare, utstationering av arbetstagare och utpräglat mobila tjänster. Den bör också stärka medlemsstaternas samarbete mot odeklarerat arbete och andra företeelser som äventyrar den inre marknads funktion, såsom brevlädeföretag och falskt egenföretagande, utan att det påverkar medlemsstaternas behörighet att besluta om nationella åtgärder. När myndigheten i samband med att den utför sin verksamhet får kännedom om misstänkta oegentligheter på unionsrättsliga områden, såsom åsidosättande av arbetsvillkor, hälso- och säkerhetsbestämmelser eller arbetskraftsexploatering, bör den kunna rapportera dem och samarbeta i dessa frågor med de berörda medlemsstaternas nationella myndigheter och, när så är lämpligt, med kommissionen och andra behöriga unionsorgan.
- (9) Myndighetens verksamhet bör omfatta specifika unionsrättsakter som förtecknas i denna förordning, inbegripet ändringar av dessa. Denna förteckning bör utvidgas med ytterligare unionsrättsakter som antas på området arbetskraftens rörlighet i hela unionen.
- (10) Myndigheten bör proaktivt bidra till unionens och medlemsstaternas insatser när det gäller arbetskraftens rörlighet i hela unionen och samordning av social trygghet, genom att utföra sina uppgifter i fullständigt samarbete med unionens institutioner och organ och med medlemsstaterna, och samtidigt undvika dubbelarbete och främja synergieffekter och komplementaritet.
- (11) Myndigheten bör bidra till att underlätta tillämpningen och efterlevnaden av unionsrätten inom ramen för denna förordnings tillämpningsområde och att stödja efterlevnaden av de bestämmelser som genomförs genom allmänt tillämpliga kollektivavtal i enlighet med medlemsstaternas praxis. I detta syfte bör myndigheten inrätta en gemensam unionswebbplats i syfte att ge tillgång till alla relevanta unionswebbplatser och de nationella webbplatser som inrättats i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/67/EU⁽⁴⁾ och Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/54/EU⁽⁵⁾. Utan att det påverkar de uppgifter och verksamheter som utförs av administrativa kommissionen för samordning av de sociala trygghetssystemen, som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004⁽⁶⁾ (nedan kallad *administrativa kommissionen*), bör myndigheten även bidra till samordningen av de sociala trygghetssystemen.

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/67/EU av den 15 maj 2014 om tillämpning av direktiv 96/71/EG om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012 om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden (IMI-förordningen) (EUT L 159, 28.5.2014, s. 11).

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/54/EU av den 16 april 2014 om åtgärder som underlättar utövandet av arbetstagares rättigheter i samband med fri rörlighet för arbetstagare (EUT L 128, 30.4.2014, s. 8).

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT L 166, 30.4.2004, s. 1).

- (12) I vissa fall har sektorsspecifik unionslagstiftning antagits för att tillgodose specifika behov inom en viss sektor, såsom internationella transporter, inbegripet väg-, järnvägs- och sjötransporter, inre vattenvägar och luftfart. Myndigheten bör också, inom ramen för denna förordnings tillämpningsområde, behandla tillämpningen av sådan sektorsspecifik unionslagstiftning i den mån den berör arbetskraftens rörlighet över gränserna och de sociala trygghetssystemen. Behörighetsområdet för myndighetens verksamhet, särskilt frågan om huruvida dess verksamhet bör utvidgas till att omfatta ytterligare unionsrättsakter som omfattar sektorsspecifika behov inom området för internationella transporter, bör bli föremål för regelbunden utvärdering och, om så är lämpligt, översyn.
- (13) Myndighetens verksamhet bör omfatta de personer som omfattas av unionsrätten inom denna förordnings tillämpningsområde, däribland arbetstagare, arbetsgivare, egenföretagare och arbetssökande. Dessa personer bör omfatta både unionsmedborgare och tredjelandsmedborgare som lagligen är bosatta i unionen, såsom utstationerade arbetstagare, personer som förflyttas inom företag och långvarigt bosatta, samt deras familjemedlemmar, i enlighet med unionsrätt som reglerar deras rörlighet inom unionen.
- (14) Inrättandet av myndigheten bör inte medföra nya rättigheter eller skyldigheter för enskilda eller arbetsgivare, inbegripet näringsidkare och icke-vinstdrivande organisationer, eftersom myndighetens verksamhet bör inbegripa sådana enskilda och arbetsgivare i den mån de omfattas av den unionsrätt som ingår i den här förordningens tillämpningsområde. Förstärkt samarbete i fråga om regelbunden utvärdering bör varken lägga en orimlig administrativ börda på rörliga arbetstagare eller arbetsgivare, särskilt små och medelstora företag, eller motverka arbetskraftens rörlighet.
- (15) För att säkerställa att enskilda och arbetsgivare kan dra fördel av en rättvis och effektiv inre marknad bör myndigheten stödja medlemsstaterna när det gäller att främja möjligheter att underlätta arbetskraftens rörlighet eller tillhandahålla tjänster och rekrytera var som helst inom unionen, inklusive möjligheter för tillgång till gränsöverskridande rörlighetstjänster, såsom gränsöverskridande jobbmatchning, praktikant- och lärlingsutbildningar och rörlighetsprojekt som *Ditt första Eures-jobb* eller *ErasmusPro*. Myndigheten bör också bidra till tydligare information, bland annat om rättigheter och skyldigheter som föreskrivs i unionsrätten, och enskildas och arbetsgivares tillgång till tjänster, i samarbete med andra av unionens informationstjänster, såsom *Ditt Europa – Rådgivning*, och i fullständig samverkan och samordning med portalen *Ditt Europa*, som kommer att utgöra ryggraden i den gemensamma digitala ingång som inrättas genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 (7).
- (16) Myndigheten bör för detta syfte samarbeta inom ramen för andra relevanta unionsinitiativ och unionsnätverk, särskilt Europeiska nätverket för offentliga arbetsförmedlingar, European Enterprise Network, kontaktpunkten för gränser Solvit och yrkesinspektörskommittén samt inom ramen för berörda nationella tjänster, t.ex. de organ som medlemsstaterna utsett enligt direktiv 2014/54/EU för att främja likabehandling och stödja unionsarbetstagare och deras familjemedlemmar. Myndigheten bör ersätta kommissionen i fråga om förvaltning av den europeiska samordningsbyrån för det europeiska nätverket för arbetsförmedlingar (Eures), som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/589 (8), inbegripet fastställande av användarbehov och verksamhetskrav för Euresportalens och relaterade it-tjänsters effektivitet, men inte tillhandahållande av it eller drift eller utveckling av it-infrastruktur, vilket kommissionen kommer att sköta även i fortsättningen.
- (17) I syfte att säkerställa en rättvis, enkel och verkningfull tillämpning och efterlevnad av unionsrätten bör myndigheten stödja samarbete och utbyte av aktuell information mellan medlemsstaterna. Tillsammans med annan personal bör de nationella kontaktpersoner som arbetar vid myndigheten understödja medlemsstaternas efterlevnad av sina samarbetskyldigheter, påskynda kontakterna mellan dem genom rutiner utformade för att minska tidsuträknen samt upprätta kontakter med andra nationella förbindelseorgan och kontaktpunkter enligt unionsrätten. Myndigheten bör uppmuntra användning av innovativa metoder för ändamålsenligt och resurseffektivt gränsöverskridande samarbete, inbegripet datakommunikationsverktyg som systemet för elektroniskt utbyte av socialförsäkringsuppgifter (EESSI) och informationssystemet för den inre marknaden (IMI), och bör bidra till ytterligare digitalisering och förbättrade it-verktyg för utbyte av meddelanden mellan de nationella myndigheterna.

(7) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 av den 2 oktober 2018 om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012 (EUT L 295, 21.11.2018, s. 1).

(8) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/589 av den 13 april 2016 om ett europeiskt nätverk för arbetsförmedlingar (Eures), om arbetstagares tillgång till rörlighetstjänster och om ytterligare integration av arbetsmarknaderna samt om ändring av förordningarna (EU) nr 492/2011 och (EU) nr 1296/2013 (EUT L 107, 22.4.2016, s. 1).

- (18) För att öka medlemsstaternas förmåga att säkerställa skyddet av personer som utövar sin rätt till fri rörlighet och vidta åtgärder mot oegentligheter med ett gränsöverskridande inslag vad gäller den unionsrätt som omfattas av denna förordnings tillämpningsområde, bör myndigheten stödja de behöriga nationella myndigheterna vid samordnade och gemensamma inspektioner, även genom att underlätta inspektioner enligt artikel 10 i direktiv 2014/67/EU. Inspektionerna bör äga rum på begäran av medlemsstaterna eller efter det att de samtyckt till myndighetens förslag. Myndigheten bör tillhandahålla strategiskt, logistiskt och tekniskt stöd till de medlemsstater som deltar i samordnade eller gemensamma inspektioner, med full hänsyn till kraven i fråga om konfidentialitet. Inspektioner bör genomföras med de berörda medlemsstaternas samtycke och bör äga rum i överensstämmelse med den nationella rättsliga ramen eller praxis i de medlemsstater där de äger rum. Medlemsstaterna bör följa upp de samordnade och gemensamma inspektionernas resultat enligt nationell rätt eller praxis.
- (19) Samordnade och gemensamma inspektioner bör inte ersätta eller urholka nationella behörigheter. De nationella myndigheterna bör också vara fullt delaktiga i processen i fråga om sådana inspektioner och bör ha fullständig behörighet. Om fackföreningar ansvarar för inspektioner på nationell nivå bör samordnade och gemensamma inspektioner genomföras efter överenskommelse och i samarbete med de relevanta arbetsmarknadsparterna.
- (20) För att bevaka framväxande tendenser, utmaningar och kryphål när det gäller arbetskraftens rörlighet och samordning av de sociala trygghetssystemen bör myndigheten i samarbete med medlemsstaterna och, där så är lämpligt, arbetsmarknadens parter utveckla en kapacitet för analyser och riskbedömningar. Detta bör omfatta analyser och studier av arbetsmarknaden liksom ömsesidiga granskningar. Myndigheten bör övervaka möjliga obalanser i fråga om kompetens och gränsöverskridande flöden av arbetskraft, inbegripet den eventuella inverkan på territoriell sammanhållning. Myndigheten bör även stödja sådana riskbedömningar som avses i artikel 10 i direktiv 2014/67/EU. Myndigheten bör säkerställa synergieffekter och komplementaritet med unionsorgan, -tjänster och -nätverk. Detta bör omfatta inhämtande av synpunkter från Solvit och liknande tjänster om sektorspecifika utmaningar och problem som ofta återkommer när det gäller arbetskraftens rörlighet på de områden som omfattas av denna förordnings tillämpningsområde. Myndigheten bör också förenkla och rationalisera insamling av uppgifter som föreskrivs i unionsrätt som omfattas av denna förordnings tillämpningsområde. Detta omfattar inte införandet av nya rapporteringskrav för medlemsstaterna.
- (21) För att stärka de nationella myndigheternas kapacitet när det gäller arbetskraftens rörlighet och samordning av de sociala trygghetssystemen och förbättra enhetligheten i tillämpningen av den unionsrätt som omfattas av denna förordnings tillämpningsområde bör myndigheten tillhandahålla operativt stöd till de nationella myndigheterna, t.ex. genom att ta fram praktiska riktlinjer, kurser och program för ömsesidigt lärande, även för yrkesinspektioner för att de ska kunna hantera utmaningar såsom falskt egenföretagande och missbruk vid utstationering, främja projekt för ömsesidigt stöd, underlätta personalutbyten av det slag som avses i artikel 8 i direktiv 2014/67/EU samt bistå medlemsstaterna när de organiserar upplysningskampanjer riktade till enskilda och arbetsgivare om deras rättigheter och skyldigheter. Myndigheten bör främja utbyte, spridning och användning av god praxis och kunskap om, samt främja ömsesidig förståelse av, olika nationella system och metoder.
- (22) Myndigheten bör utveckla synergier mellan sin uppgift att säkerställa rättvis arbetskraftsrörlighet. I denna förordning avses med *bekämpning* av odeklarerat arbete att förebygga, motverka och motarbeta odeklarerat arbete, liksom att främja deklARATIONEN därav. Med grund i kunskaperna och arbetsmetoderna hos det europeiska forumet för att förbättra samarbetet när det gäller att bekämpa odeklarerat arbete, inrättat genom Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2016/344⁽⁹⁾, bör myndigheten, med deltagande av arbetsmarknadens parter, inrätta en permanent arbetsgrupp kallad *Forumet för att förbättra samarbetet när det gäller att bekämpa odeklarerat arbete*. Myndigheten bör säkerställa en smidig övergång för den befintliga verksamhet som bedrivs av forumet inrättat genom beslut (EU) 2016/344 till den nya arbetsgruppen inom myndigheten.
- (23) Myndigheten bör ha en medlarroll. Medlemsstaterna bör ha möjlighet att hänvisa tvister i enskilda ärenden till myndigheten för medling sedan de misslyckats med att lösa dem genom direktkontakt och dialog. Myndigheten bör endast handlägga tvister mellan medlemsstaterna, medan enskilda och arbetsgivare som ställs inför svårigheter att utöva sina unionsrättsliga rättigheter även fortsättningsvis bör ha tillgång till de nationella tjänster och unions-tjänster som inrättats för sådana ändamål, såsom Solvitnätverket till vilket myndigheten bör hänvisa sådana ärenden. Solvitnätverket bör också kunna hänvisa ärenden till myndigheten för handläggning om problemet inte kan lösas på grund av meningsskiljaktigheter mellan de nationella förvaltningarna. Myndigheten bör utöva sin medlarroll utan att det påverkar behörigheten för Europeiska unionens domstol (medan kallad *domstolen*) i fråga om tolkningen av unionsrätten och utan att det påverkar behörigheten för administrativa kommissionen.

⁽⁹⁾ Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2016/344 av den 9 mars 2016 om inrättande av ett europeiskt forum för att förbättra samarbetet när det gäller att bekämpa odeklarerat arbete (EUT L 65, 11.3.2016, s. 12).

- (24) Europeiska interoperabilitetsramen (EIF) tillhandahåller principer och rekommendationer för bättre styrning av interoperabilitet och offentliga tjänster, för upprättande av organisations- och gränsöverskridande relationer och för rationalisering av processer till stöd för helt digitala utbyten, så att både befintlig och ny lagstiftning stöder principerna för interoperabilitet. Den europeiska interoperabilitetsarkitekturen (Eira) är en generisk struktur med principer och riktlinjer för genomförande av interoperabilitetslösningar, som avses i Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2015/2240⁽¹⁹⁾. Både EIF och Eira bör fungera vägledande och stödjande för myndigheten när interoperabilitetsfrågor tas upp.
- (25) Myndigheten bör sträva efter att förbättra tillgången till onlineinformation och onlinetjänster för unionsaktörer och nationella aktörer och underlätta informationsutbytet dem emellan. Myndigheten bör därför främja användningen av digitala verktyg, där så är möjligt. Vid sidan av it-system och webbplatser spelar digitala verktyg som onlineplattformar och databaser en alltmer central roll på marknaden för arbetstagarnas rörlighet över gränserna. Sådana verktyg är därför användbara för att lätt ge tillgång till relevant onlineinformation och underlätta utbytet av information för unionsaktörer och nationella aktörer om deras gränsöverskridande verksamheter.
- (26) Myndigheten bör eftersträva att webbplatser och mobila applikationer som skapats för genomförandet av de uppgifter som fastställs i denna förordning överensstämmer med unionens relevanta tillgänglighetskrav. I enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102⁽¹¹⁾ ska medlemsstaterna säkerställa att deras offentliga organs webbplatser är tillgängliga i enlighet med principerna att de ska vara tydliga, funktionsdugliga, begripliga och tillförlitliga och att de uppfyller kraven i det direktivet. Det direktivet är inte tillämpligt på unionens institutioners, organs och byråers webbplatser eller mobila applikationer. Myndigheten bör emellertid sträva efter att uppfylla de principer som fastställs i det direktivet.
- (27) Myndigheten bör ledas och drivas i överensstämmelse med principerna i det gemensamma uttalandet från Europaparlamentet, rådet och kommissionen av den 19 juli 2012 om decentraliserade organ.
- (28) Jämställdhetsprincipen är en av unionsrättens grundläggande principer. Den kräver att jämställdhet säkerställs på alla områden, inbegripet anställning, arbete och lön. Alla parter bör sträva efter att uppnå en jämn könsfördelning i styrelsen och intressentgruppen. Detta mål bör också eftersträvas av styrelsen när det gäller dess ordförande och de vice ordförandena.
- (29) För att myndigheten ska fungera effektivt bör medlemsstaterna och kommissionen vara företrädare i myndighetens styrelse. Europaparlamentet och branschövergripande arbetsmarknadsparter på unionsnivå, varvid fackföreningar och arbetsgivarorganisationer ska vara lika företrädare och med en lämplig representation av små och medelstora företag, kan också utse företrädare till styrelsen. Styrelsens sammansättning, inbegripet val av ordförande och vice ordförande, bör följa principerna om jämn könsfördelning, erfarenhet och förtjänst. För att myndigheten ska fungera ändamålsenligt och resurseffektivt bör styrelsen bland annat anta ett årligt arbetsprogram, utföra sina arbetsuppgifter beträffande myndighetens budget, anta de budgetregler som ska gälla för myndigheten, utse en verkställande direktör och fastställa förfarandena för den verkställande direktörens beslut om myndighetens operativa uppgifter. Företrädare från tredjeländer som tillämpar unionens regler inom ramen för denna förordnings tillämpningsområde bör kunna få delta i styrelsens sammanträden som observatörer.
- (30) I undantagsfall, där det är nödvändigt att upprätthålla högsta möjliga nivå av konfidentiell behandling, bör den oberoende expert som utses av Europaparlamentet och företrädare för branschövergripande arbetsmarknadsparterna på unionsnivå inte delta i styrelsens överläggningar. Denna bestämmelse bör tydligt anges i styrelsens arbetsordning och begränsas till känslig information i enskilda fall, för att säkerställa att expertens och företrädarnas effektiva deltagande i styrelsens arbete inte begränsas i onödan.
- (31) En verkställande direktör bör utses för att säkerställa myndighetens övergripande administrativa förvaltning och genomförandet av de uppgifter som myndigheten tilldelas. Annan personal kan vara ställföreträdare för den verkställande direktören när detta bedöms vara nödvändigt för att säkerställa myndighetens dagliga förvaltning, i enlighet med myndighetens interna bestämmelser, utan att ytterligare cheftjänster skapas.

⁽¹⁹⁾ Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2015/2240 av den 25 november 2015 om inrättandet av ett program för lösningar för interoperabilitet och gemensamma ramar för europeiska offentliga förvaltningar, företag och medborgare (ISA²-programmet) för modernisering av den offentliga sektorn (EUT L 318, 4.12.2015, s. 1).

⁽¹¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102 av den 26 oktober 2016 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer (EUT L 327, 2.12.2016, s. 1).

- (32) Utan att det påverkar tillämpningen av kommissionens befogenheter bör styrelsen och den verkställande direktören vara oberoende vid fullgörandet av sina uppgifter och agera i det allmännas intresse.
- (33) Myndigheten bör direkt utnyttja de berörda parternas sakkunskap på de områden som omfattas av denna förordnings tillämpningsområde genom en särskild intressentgrupp. Ledamöterna bör vara företrädare för arbetsmarknadsparter på unionsnivå, däribland erkända sektorsspecifika arbetsmarknadsparter i unionen som företrädare sektorer som särskilt berörs av frågor om arbetskraftens rörlighet. Intressentgruppen bör ta emot förhandsinformation och ha möjlighet att lämna sina synpunkter till myndigheten, på begäran eller på eget initiativ. Vid fullgörandet av sina uppgifter bör intressentgruppen ta vederbörlig hänsyn till yttranden från och dra nytta av sakkunskapen hos den rådgivande kommitté för samordning av de sociala trygghetssystemen som inrättats genom förordning (EG) nr 883/2004 och den rådgivande kommitté för fri rörlighet för arbetstagare som inrättats i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 492/2011⁽¹²⁾.
- (34) För att garantera myndighetens fullständiga oberoende och självständighet bör den ha en egen budget, med inkomster som kommer från unionens allmänna budget, eventuella frivilliga ekonomiska bidrag från medlemsstaterna och eventuella bidrag från tredjeländer som deltar i myndighetens arbete. I exceptionella och vederbörligen motiverade fall bör den även kunna få delegeringsavtal eller särskilda bidrag, och ta ut avgifter för publikationer och tjänster som den tillhandahåller.
- (35) De översättningstjänster som krävs för myndighetens verksamhet bör tillhandahållas av Översättningscentrum för Europeiska unionens organ (nedan kallat *översättningscentrum*). Myndigheten bör arbeta tillsammans med översättningscentrum för att fastställa indikatorer för kvalitet, tidsramar och konfidentialitet, för att tydligt kartlägga myndighetens behov och prioriteringar och skapa öppna och oberoende förfaranden för översättningsarbetet.
- (36) Behandling av personuppgifter enligt den här förordningen bör utföras i överensstämmelse med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679⁽¹³⁾ eller (EU) 2018/1725⁽¹⁴⁾, beroende på vilken som är tillämplig. Detta innebär införande av lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att fullgöra de skyldigheter som de förordningarna innebär, i synnerhet åtgärder med avseende på behandlingens lagenlighet och säkerhet samt tillhandahållande av information och de registrerades rättigheter.
- (37) För att säkerställa öppenhet i myndighetens verksamhet bör Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1049/2001⁽¹⁵⁾ tillämpas på myndigheten. Europeiska ombudsmannen bör granska myndighetens verksamhet i enlighet med artikel 228 i EUF-fördraget.
- (38) Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013⁽¹⁶⁾ bör tillämpas på myndigheten, som bör ansluta sig till det interinstitutionella avtalet av den 25 maj 1999 mellan Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska gemenskapernas kommission om interna utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf).
- (39) Myndighetens värdmedlemsstat bör tillhandahålla bästa möjliga villkor för att säkerställa myndighetens väl fungerande verksamhet.
- (40) För att säkerställa öppna och transparenta anställningsvillkor och likabehandling av personal bör tjänsteföreskrifterna för tjänstemän i Europeiska unionen (nedan kallade *tjänsteföreskrifterna*) och anställningsvillkoren för övriga anställda i Europeiska unionen (nedan kallade *anställningsvillkoren*), som fastställs i rådets förordning (EEG, Euratom, EKSG) nr 259/68⁽¹⁷⁾, inklusive bestämmelserna om tystnadsplikt eller andra likvärdiga skyldigheter i fråga om konfidentiell behandling, gälla för myndighetens personal och för den verkställande direktören.

⁽¹²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 492/2011 av den 5 april 2011 om arbetskraftens fria rörlighet inom unionen (EUT L 141, 27.5.2011, s. 1).

⁽¹³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 av den 23 oktober 2018 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter samt om upphävande av förordning (EG) nr 45/2001 och beslut nr 1247/2002/EG (EUT L 295, 21.11.2018, s. 39).

⁽¹⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1049/2001 av den 30 maj 2001 om allmänhetens tillgång till Europaparlamentets, rådets och kommissionens handlingar (EGT L 145, 31.5.2001, s. 43).

⁽¹⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 av den 11 september 2013 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999 och rådets förordning (Euratom) nr 1074/1999 (EUT L 248, 18.9.2013, s. 1).

⁽¹⁷⁾ EGT L 56, 4.3.1968, s. 1.

- (41) Inom ramen för respektive behörighetsområden bör myndigheten samarbeta med unionens organ, särskilt med sådana som inrättats inom området sysselsättning och socialpolitik, så att den bygger vidare på deras sakkunskap och maximerar synergieffekterna. Europeiska fonden för förbättring av levnads- och arbetsvillkor (Eurofound), Europeiska centrumet för utveckling av yrkesutbildning (Cedefop), Europeiska arbetsmiljöbyrån (EU-Osha) och Europeiska yrkesutbildningsstiftelsen (ETF) samt, när det gäller kampen mot organiserad brottslighet och människohandel, med Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol) och Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust). Sådant samarbete bör säkerställa samordning, främja synergieffekter och undvika dubbelarbete i deras verksamhet.
- (42) På området samordning av de sociala trygghetssystemen bör myndigheten och administrativa kommissionen ha ett nära samarbete i syfte att uppnå synergieffekter och undvika dubbelarbete.
- (43) För att stärka det operativa inslaget i den verksamhet vid befintliga organ på de områden som omfattas av denna förordnings tillämpningsområde, bör myndigheten utföra de uppgifter som utförs av tekniska kommittén för arbetskraftens fria rörlighet, inrättad genom förordning (EU) nr 492/2011, expertkommittén för utstationering av arbetstagare, inrättad genom kommissionens beslut 2009/17/EG⁽¹⁸⁾, inbegripet informationsutbytet om administrativt samarbete, assistans i frågor om genomförande och gränsöverskridande efterlevnad, samt det forum som inrättats genom beslut (EU) 2016/344. När myndigheten inlett sin verksamhet bör dessa organ upphöra att existera. Styrelsen får besluta att inrätta särskilda arbetsgrupper eller expertpaneler.
- (44) Rådgivande kommittén för samordning av de sociala trygghetssystemen och rådgivande kommittén för fri rörlighet för arbetstagare tillhandahåller ett forum för samråd med arbetsmarknadens parter och regeringsföreträdare på nationell nivå. Myndigheten bör bidra till deras verksamhet och bör få delta i deras sammanträden.
- (45) För att återspegla den nya institutionella strukturen bör förordningarna (EG) nr 883/2004, (EU) nr 492/2011 och (EU) 2016/589 ändras, och beslut (EU) 2016/344 bör upphöra att gälla när myndigheten inlett sin verksamhet.
- (46) Myndigheten bör respektera skillnaderna i de nationella arbetsmarknadsmodellerna samt arbetsmarknadens parter självständighet, vilket uttryckligen erkänns i EUF-fördraget. Deltagandet i myndighetens verksamhet påverkar inte medlemsstaternas behörighet, skyldigheter och ansvar enligt bland annat Internationella arbetsorganisationens (ILO) relevanta och tillämpliga konventioner, såsom konvention nr 81 om yrkesinspektion, och medlemsstaternas behovigheter att reglera, medla i eller övervaka relationerna mellan arbetsmarknadens parter på nationell nivå, särskilt när det gäller utöandet av rätten till kollektiva förhandlingar och vidta kollektiva åtgärder.
- (47) Eftersom målen för denna förordning, nämligen att inom dess tillämpningsområde bidra till att säkerställa rättvis arbetskraftsrörlighet i hela unionen och att bistå medlemsstaterna och kommissionen vid samordningen av de sociala trygghetssystemen inom unionen, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan samordning utan snarare, på grund av den gränsöverskridande karaktären av dessa verksamheter och behovet av ökat samarbete mellan medlemsstaterna, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i EU-fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (48) Denna förordning är förenlig med de grundläggande rättigheterna och följer de principer som erkänns särskilt i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, som det hänvisas till i artikel 6 i EU-fördraget.

⁽¹⁸⁾ Kommissionens beslut 2009/17/EG av den 19 december 2008 om inrättande av expertkommittén för utstationering av arbetstagare (EUT L 8, 13.1.2009, s. 26).

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

PRINCIPER

Artikel 1

Inrättande, syfte och tillämpningsområde

1. Genom denna förordning inrättas Europeiska arbetsmyndigheten (nedan kallad *myndigheten*).
2. Myndigheten ska bistå medlemsstaterna och kommissionen i deras effektiva tillämpning och efterlevnad av unionsrätten i fråga om arbetskraftens rörlighet i hela unionen och samordning av de sociala trygghetssystemen inom unionen. Myndigheten ska agera inom ramen för tillämpningsområdet för de unionsrättsakter som förtecknas i punkt 4, inbegripet alla direktiv, förordningar och beslut som grundar sig på de rättsakterna, och varje annan rättsligt bindande unionsrättsakt genom vilken myndigheten tilldelas uppgifter.
3. Denna förordning ska inte på något sätt påverka utövandet av de grundläggande rättigheter som erkänns i medlemsstaterna och på unionsnivå, inklusive rätten att strejka eller att vidta annan åtgärd som omfattas av specifika arbetsmarknadsmodeller i medlemsstaterna, i enlighet med nationell rätt eller praxis. Den ska heller inte påverka rätten att förhandla om, ingå och tillämpa kollektivavtal eller att vidta kollektiva åtgärder i enlighet med nationell rätt eller praxis.
4. Myndighetens verksamhetsområde ska omfatta följande unionsrättsakter, inklusive alla framtida ändringar av dessa akter:
 - a) Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG ⁽¹⁹⁾.
 - b) Direktiv 2014/67/EU.
 - c) Förordning (EG) nr 883/2004 och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 ⁽²⁰⁾, inklusive bestämmelserna i rådets förordningar (EEG) nr 1408/71 ⁽²¹⁾ och (EEG) nr 574/72 ⁽²²⁾ i den mån de fortfarande är tillämpliga, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1231/2010 ⁽²³⁾ och rådets förordning (EG) nr 859/2003 ⁽²⁴⁾ om utvidgning av bestämmelserna i förordningarna (EEG) nr 1408/71 och (EEG) nr 574/72 till att gälla de tredjelandsmedborgare som enbart på grund av sitt medborgarskap inte omfattas av dessa förordningar.
 - d) Förordning (EU) nr 492/2011.

⁽¹⁹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG av den 16 december 1996 om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster (EGT L 18, 21.1.1997, s. 1).

⁽²⁰⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 av den 16 september 2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT L 284, 30.10.2009, s. 1).

⁽²¹⁾ Rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen (EGT L 149, 5.7.1971, s. 2).

⁽²²⁾ Rådets förordning (EEG) nr 574/72 av den 21 mars 1972 om tillämpning av förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen (EGT L 74, 27.3.1972, s. 1).

⁽²³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1231/2010 av den 24 november 2010 om utvidgning av förordning (EG) nr 883/2004 och förordning (EG) nr 987/2009 till att gälla de tredjelandsmedborgare som enbart på grund av sitt medborgarskap inte omfattas av dessa förordningar (EUT L 344, 29.12.2010, s. 1).

⁽²⁴⁾ Rådets förordning (EG) nr 859/2003 av den 14 maj 2003 om utvidgning av bestämmelserna i förordning (EEG) nr 1408/71 och förordning (EEG) nr 574/72 till att gälla de medborgare i tredje land som enbart på grund av sitt medborgarskap inte omfattas av dessa bestämmelser (EUT L 124, 20.5.2003, s. 1).

- e) Direktiv 2014/54/EU.
 - f) Förordning (EU) 2016/589.
 - g) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 561/2006 ⁽²⁵⁾.
 - h) Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/22/EG ⁽²⁶⁾.
 - i) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1071/2009 ⁽²⁷⁾.
5. Myndighetens verksamhetsområde ska omfatta de bestämmelser i denna förordning som rör medlemsstaternas samarbete för att bekämpa odeklarerat arbete.
6. Denna förordning ska respektera medlemsstaternas behörighet vad gäller tillämpning och efterlevnad av den unionslagstiftning som förtecknas i punkt 4.

Den ska inte påverka enskildas eller arbetsgivares rättigheter eller skyldigheter enligt unionsrätten och nationell rätt eller praxis, de nationella myndigheternas rättigheter och skyldigheter som följer därav och inte heller arbetsmarknadens parterers självständighet, som uttryckligen erkänns i EUF-fördraget.

Denna förordning ska inte påverka befintliga bilaterala avtal och arrangemang för administrativt samarbete mellan medlemsstaterna, särskilt sådana som rör samordnade och gemensamma inspektioner.

Artikel 2

Mål

Myndighetens mål ska vara att bidra till att säkerställa rättvis arbetskraftsrörlighet i hela unionen och bistå medlemsstaterna och kommissionen vid samordningen av de sociala trygghetssystemen inom unionen. Myndigheten ska i detta syfte och inom det tillämpningsområde som anges i artikel 1

- a) underlätta tillgång till information om rättigheter och skyldigheter rörande arbetskraftens rörlighet i hela unionen samt till relevanta tjänster,
- b) underlätta och stärka samarbetet mellan medlemsstaterna när det gäller efterlevnaden av relevant unionsrätt i hela unionen, bland annat genom att underlätta samordnade och gemensamma inspektioner,
- c) medla och underlätta lösningar vid gränsöverskridande tvister mellan medlemsstaterna, och
- d) stödja medlemsstaternas samarbete när det gäller att bekämpa odeklarerat arbete.

Artikel 3

Rättslig ställning

1. Myndigheten ska vara ett unionsorgan med status som juridisk person.

⁽²⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 561/2006 av den 15 mars 2006 om harmonisering av viss sociallagstiftning på vägtransportområdet och om ändring av rådets förordningar (EEG) nr 3821/85 och (EG) nr 2135/98 samt om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 3820/85 (EUT L 102, 11.4.2006, s. 1).

⁽²⁶⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/22/EG av den 15 mars 2006 om minimivillkor för genomförande av rådets förordningar (EEG) nr 3820/85 och (EEG) nr 3821/85 om sociallagstiftning på vägtransportområdet samt om upphävande av rådets direktiv 88/599/EEG (EUT L 102, 11.4.2006, s. 35).

⁽²⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1071/2009 av den 21 oktober 2009 om gemensamma regler beträffande de villkor som ska uppfyllas av personer som bedriver yrkesmässig trafik och om upphävande av rådets direktiv 96/26/EG (EUT L 300, 14.11.2009, s. 51).

2. Myndigheten ska i varje medlemsstat ha den mest vittgående rättskapacitet som tillerkänns juridiska personer enligt deras nationella rätt. Den får särskilt förvärva och avyttra lös och fast egendom samt föra talan inför domstol och andra myndigheter.

KAPITEL II

MYNDIGHETENS UPPGIFTER

Artikel 4

Myndighetens uppgifter

För att uppnå sina mål ska myndigheten utföra följande uppgifter:

- a) Underlätta tillgången till information och samordna Eures i enlighet med artiklarna 5 och 6.
- b) Underlätta samarbetet och utbytet av information mellan medlemsstaterna i syfte att underlätta en konsekvent, ändamålsenlig och effektiv tillämpning och efterlevnad av relevant unionsrätt i enlighet med artikel 7.
- c) Samordna och stödja samordnade och gemensamma inspektioner i enlighet med artiklarna 8 och 9.
- d) Utföra analyser och riskbedömningar när det gäller arbetskraftens rörlighet över gränserna i enlighet med artikel 10.
- e) Stödja medlemsstaternas kapacitetsuppbyggnad när det gäller att säkerställa effektiv tillämpning och efterlevnad av relevant unionsrätt i enlighet med artikel 11.
- f) Stödja medlemsstaterna när det gäller att bekämpa odeklarerat arbete i enlighet med artikel 12.
- g) Medla i tvister mellan medlemsstater som rör tillämpningen av relevant unionsrätt i enlighet med artikel 13.

Artikel 5

Information om arbetskraftens rörlighet

Myndigheten ska förbättra tillgängligheten, kvaliteten och tillgången när det gäller allmän information till enskilda, arbetsgivare och arbetsmarknadens parter om deras rättigheter och skyldigheter enligt de unionsrättsakter som förtecknas i artikel 1.4 för att underlätta arbetskraftens rörlighet i unionen. Myndigheten ska i detta syfte

- a) bidra till tillhandahållandet av relevant information om rättigheter och skyldigheter för enskilda i gränsöverskridande situationer, bland annat genom en enda unionsomfattande webbplats som fungerar som en gemensam portal för tillgång till informationskällor och tjänster på unionsnivå och nationell nivå på alla unionens officiella språk och som inrättats genom förordning (EU) 2018/1724,
- b) stödja medlemsstaterna vid tillämpningen av förordning (EU) 2016/589,
- c) stödja medlemsstaterna när det gäller att fullgöra skyldigheterna i fråga om tillgång till och spridning av information om fri rörlighet för arbetstagare som särskilt fastställs i artikel 6 i direktiv 2014/54/EU och i artikel 22 i förordning (EU) 2016/589, om samordning av de sociala trygghetssystemen som fastställs i artikel 76.4 och 76.5 i förordning (EG) nr 883/2004 och om utstationering av arbetstagare som fastställs i artikel 5 i direktiv 2014/67/EU, bland annat genom hänvisningar till nationella informationskällor såsom gemensamma officiella nationella webbplatser,

- d) stödja medlemsstaterna när det gäller att förbättra korrektheten, fullständigheten och användarvänligheten för relevanta nationella informationskällor och informationstjänster, i enlighet med de kvalitetskriterier som fastställs i förordning (EU) 2018/1724,
- e) stödja medlemsstaternas när det gäller att effektivisera tillhandahållandet av information och tjänster till enskilda och arbetsgivare avseende gränsöverskridande rörlighet på frivillig basis,
- f) underlätta samarbetet mellan de behöriga organ som utsetts i enlighet med direktiv 2014/54/EU för att tillhandahålla information, vägledning och assistans till enskilda och arbetsgivare när det gäller arbetskraftens rörlighet inom den inre marknaden.

Artikel 6

Samordning av Eures

Myndigheten ska förvalta den europeiska samordningsbyrån för Eures som inrättats genom artikel 7 i förordning (EU) 2016/589, i syfte att stödja medlemsstaterna när det gäller att tillhandahålla tjänster till enskilda och arbetsgivare genom Eures, såsom matchning över gränserna av lediga jobb, praktik- och lärlingsplatser med hjälp av meritförteckningar, och därigenom underlätta arbetskraftens rörlighet i hela unionen.

Den europeiska samordningsbyrån ska, under myndighetens förvaltning, fullgöra sina åtaganden i enlighet med artikel 8 i förordning (EU) 2016/589, med undantag för teknisk drift och utveckling av Euresportalen och relaterade it-tjänster, som även fortsättningsvis ska förvaltas av kommissionen. Myndigheten ska, under den verkställande direktörens ansvar, i enlighet med artikel 22.4 n i den här förordningen, säkerställa att denna verksamhet till fullo uppfyller kraven i tillämplig dataskyddslagstiftning, inbegripet kravet att utse ett dataskyddsbud i enlighet med artikel 36 i denna förordning.

Artikel 7

Samarbete och utbyte av information mellan medlemsstaterna

1. Myndigheten ska underlätta samarbete och påskyndat utbyte av information mellan medlemsstaterna och stödja deras faktiska fullgörande av samarbetsskyldigheterna, inbegripet informationsutbyte, såsom fastställs i unionsrätt som omfattas av denna förordnings tillämpningsområde.

I detta syfte ska myndigheten särskilt

- a) på begäran av en eller flera medlemsstater stödja de nationella myndigheterna när det gäller att fastställa vilka de berörda kontaktpunkterna är för de nationella myndigheterna i andra medlemsstater,
 - b) på begäran av en eller flera medlemsstater underlätta uppföljningen av begäranden och informationsutbyte mellan de nationella myndigheterna genom att tillhandahålla logistiskt och tekniskt stöd, inbegripet översättnings- och tolkningstjänster, och genom att utbyta information om statusen för olika ärenden,
 - c) främja, utbyta och bidra till spridning av bästa praxis mellan medlemsstaterna,
 - d) på begäran av en eller flera medlemsstater i förekommande fall underlätta och stödja gränsöverskridande verkställighetsförfaranden när det gäller sanktioner och sanktionsavgifter, inom denna förordnings tillämpningsområde enligt artikel 1,
 - e) rapportera till kommissionen två gånger per år om olösta begäranden mellan medlemsstaterna och bedöma huruvida dessa begäranden ska hänvisas till medling i enlighet med artikel 13.2.
2. På begäran av en eller flera medlemsstater ska myndigheten i samband med fullgörandet av sina uppgifter tillhandahålla information till stöd för den berörda medlemsstaten i fråga om effektiv tillämpning av de unionsrättsakter som omfattas av myndighetens behörighet.
3. Myndigheten ska främja användningen av elektroniska verktyg och förfaranden för utbyte av meddelanden mellan de nationella myndigheterna, inbegripet informationssystemet för den inre marknaden (IMI).

4. Myndigheten ska främja användningen av innovativa metoder för effektivt och ändamålsenligt gränsöverskridande samarbete och ska främja möjligheten att använda system för elektroniskt utbyte och databaser mellan medlemsstaterna för att göra det lättare att få tillgång till uppgifter i realtid och upptäcka bedrägerier samtidigt som den får föreslå möjliga förbättringar i användningen av dessa system och databaser. Myndigheten ska lämna rapporter till kommissionen så att systemen för elektroniskt utbyte och databaserna kan utvecklas ytterligare.

Artikel 8

Samordning av och stöd för samordnade och gemensamma inspektioner

1. På begäran av en eller flera medlemsstater ska myndigheten samordna och stödja samordnade eller gemensamma inspektioner på de områden som omfattas av myndighetens behörighet. Myndigheten får också på eget initiativ föreslå för myndigheterna i de berörda medlemsstaterna att de ska utföra en samordnad eller gemensam inspektion.

Samordnade och gemensamma inspektioner ska ske enligt överenskommelse mellan de berörda medlemsstaterna.

Arbetsmarknadens parter på nationell nivå får anmäla ärenden till myndigheten.

2. I denna förordning avses med

- a) *samordnade inspektioner*: inspektioner som utförs i två eller flera medlemsstater samtidigt beträffande relaterade ärenden, där varje nationell myndighet är verksam på sitt eget territorium, och som i förekommande fall stöds av myndighetens personal,
- b) *gemensamma inspektioner*: inspektioner som utförs i en medlemsstat, med deltagande av de nationella myndigheterna i en eller flera andra medlemsstater, och som i förekommande fall stöds av myndighetens personal.

3. I enlighet med principen om lojalt samarbete ska medlemsstaterna sträva efter att delta i samordnade eller gemensamma inspektioner.

Alla deltagande medlemsstater ska på förhand komma överens om en samordnad eller gemensam inspektion, och sådana överenskommelser ska anmälas via deras nationella kontaktpersoner som utsetts i enlighet med artikel 32.

Om en eller flera medlemsstater beslutar att inte delta i den samordnade eller gemensamma inspektionen ska de övriga berörda medlemsstaternas nationella myndigheter utföra en inspektion endast i de deltagande medlemsstaterna. De medlemsstater som beslutar att inte delta ska behandla uppgifter om en sådan inspektion konfidentiellt.

4. Myndigheten ska fastställa och anta villkoren för att säkerställa lämplig uppföljning om en medlemsstat beslutar att inte delta i en samordnad eller gemensam inspektion.

I sådana fall ska den berörda medlemsstaten utan onödigt dröjsmål skriftligen informera myndigheten och de övriga berörda medlemsstaterna, även på elektronisk väg, om skälen till sitt beslut och eventuellt om vilka åtgärder den planerar att vidta för att lösa ärendet samt, när det är känt, om resultatet av sådana åtgärder. Myndigheten får föreslå att en medlemsstat som inte har deltagit i en samordnad eller gemensam inspektion utför en egen inspektion på frivillig väg.

5. Medlemsstaterna och myndigheten ska behandla uppgifter om planerade inspektioner konfidentiellt med avseende på tredje part.

Artikel 9

Arrangemang för samordnade och gemensamma inspektioner

1. En överenskommelse om att utföra en samordnad inspektion eller en gemensam inspektion mellan de deltagande medlemsstaterna och myndigheten ska fastställa villkoren för att utföra inspektionen, bland annat inspektionens omfattning och syfte samt, i förekommande fall, eventuella arrangemang när det gäller deltagande av myndighetens personal i

inspektionen. Överenskommelsen får innehålla bestämmelser som gör det möjligt att med kort varsel utföra samordnade eller gemensamma inspektioner när de väl överenskommit och planerats. Myndigheten ska upprätta en mall för överenskommelser i enlighet med unionsrätten samt nationell rätt eller praxis.

2. Samordnade och gemensamma inspektioner ska utföras i enlighet med lagstiftning eller praxis i de medlemsstater där inspektionerna sker. Eventuell uppföljning av sådana inspektioner ska ske i enlighet med lagstiftning eller praxis i de berörda medlemsstaterna.

3. Samordnade och gemensamma inspektioner ska utföras på ett operativt effektivt sätt. I detta syfte ska medlemsstaterna i inspektionsöverenskommelsen ge tjänstemän från en annan medlemsstat som deltar i sådana inspektioner en lämplig roll och ställning i enlighet med lagstiftning eller praxis i den medlemsstat där inspektionen utförs.

4. Myndigheten ska tillhandahålla begreppsmässigt, logistiskt och tekniskt stöd samt i förekommande fall juridisk sakkunskap om den berörda medlemsstaten begär det, inbegripet översättnings- och tolkningstjänster, till de medlemsstater som utför samordnade eller gemensamma inspektioner.

5. Myndighetens personal får närvara vid inspektionen som observatörer, får tillhandahålla logistiskt stöd och får delta i en samordnad eller gemensam inspektion, om detta på förhand godkänts av den medlemsstat på vars territorium de kommer att biträda inspektionen, i enlighet med lagstiftning eller praxis i den medlemsstaten.

6. En medlemsstats myndighet som utför en samordnad eller gemensam inspektion ska rapportera till myndigheten om resultatet av inspektionen i den medlemsstaten och om det övergripande operativa genomförandet av den samordnade eller gemensamma inspektionen senast sex månader efter det att inspektionen avslutats.

7. Det ska vara möjligt att använda den information som samlats in vid samordnade eller gemensamma inspektioner som bevisning i rättsliga förfaranden i den berörda medlemsstaten, i enlighet med lagstiftning eller praxis i den medlemsstaten.

8. Information om samordnade och gemensamma inspektioner som samordnas av myndigheten, samt information som medlemsstaterna och myndigheten tillhandahåller i enlighet med artikel 8.2 och 8.3, ska ingå i de rapporter som ska lämnas till styrelsen två gånger om året. Sådana rapporter ska även sändas till intressentgruppen, med känsliga uppgifter vederbörligen redigerade. En årlig rapport om de inspektioner som myndigheten stöder ska ingå i myndighetens årliga verksamhetsrapport.

9. Om myndigheten under samordnade eller gemensamma inspektioner, eller under någon del av sin verksamhet, får kännedom om misstänkta oegentligheter när det gäller tillämpningen av unionsrätten får den rapportera om dessa misstänkta oegentligheter, om det är lämpligt, till den berörda medlemsstaten och till kommissionen.

Artikel 10

Analys och riskbedömning av arbetskraftens rörlighet

1. Myndigheten ska, i samarbete med medlemsstaterna och när så är lämpligt med arbetsmarknadens parter, bedöma risker och analysera arbetskraftens rörlighet och samordningen av de sociala trygghetssystemen i unionen. Riskbedömningen och analyserna ska avse frågor såsom obalans på arbetsmarknaden, branschspecifika utmaningar och återkommande problem, och myndigheten får även utföra riktade djupanalyser och studier för att undersöka specifika frågor. Vid utförandet av sin riskbedömning och sina analyser ska myndigheten i möjligaste mån använda relevanta och aktuella statistiska uppgifter från befintliga undersökningar samt säkerställa komplementaritet med och stödja sig på sakkunskap från unionens organ eller tjänster och nationella myndigheter, organ eller tjänster, bland annat när det gäller bedrägerier, utnyttjande, diskriminering, kompetensprognoser samt hälsa och säkerhet på arbetsplatsen.

2. Myndigheten ska ordna ömsesidiga granskningar mellan medlemsstater som samtycker till att delta i syfte att

- a) utreda frågor, svårigheter och särskilda problem som kan bli aktuella när det gäller genomförandet och den praktiska tillämpningen av unionsrätten inom ramen för myndighetens behörighet samt den praktiska efterlevnaden av unionsrätten,
- b) göra tillhandahållandet av tjänster till enskilda och företag mer enhetligt,
- c) förbättra kunskaperna om och den ömsesidiga förståelsen av olika system och praxis samt bedöma hur effektiva olika åtgärder är, bland annat förebyggande och avskräckande åtgärder.

3. När en riskbedömning eller någon annan typ av analys har slutförts ska myndigheten rapportera sina slutsatser till kommissionen samt direkt till de berörda medlemsstaterna och föreslå möjliga åtgärder för att avhjälpa konstaterade brister.

Myndigheten ska även inkludera en sammanfattning av sina slutsatser i sina årsrapporter till Europaparlamentet och kommissionen.

4. Myndigheten ska när så är lämpligt samla in statistiska uppgifter som sammanställs och tillhandahålls av medlemsstaterna inom de områden av unionsrätten som omfattas av myndighetens behörighet. Myndigheten ska därigenom eftersträva att effektivisera nuvarande uppgiftsinsamling på dessa områden för att undvika att samma uppgifter samlas in flera gånger. I förekommande fall ska artikel 15 tillämpas. Myndigheten ska samarbeta med kommissionen (Eurostat) och, där så är lämpligt, dela med sig av resultaten av sin uppgiftsinsamling.

Artikel 11

Stöd till kapacitetsuppbyggnad

Myndigheten ska stödja medlemsstaternas kapacitetsuppbyggnad i syfte att främja en enhetlig efterlevnad av unionsrätten på alla områden som förtecknas i artikel 1. Myndigheten ska särskilt vidta följande åtgärder:

- a) I samarbete med nationella myndigheter och i förekommande fall med arbetsmarknadens parter utarbeta gemensamma icke-bindande riktlinjer som medlemsstaterna och arbetsmarknadens parter kan använda, bland annat vägledning för inspektioner i ärenden med en gränsöverskridande dimension, samt gemensamma definitioner och begrepp, som bygger på relevant arbete på nationell nivå och unionsnivå.
- b) Främja och stödja ömsesidigt bistånd, antingen i form av ömsesidiga insatser eller gruppinsatser samt system för personalutbyten och utsändning mellan de nationella myndigheterna.
- c) Främja utbyte och spridning av erfarenheter och god praxis, inbegripet exempel på samarbete mellan berörda nationella myndigheter.
- d) Utveckla branschspecifika och branschövergripande utbildningsprogram, bland annat för yrkesinspektioner, och särskilt utbildningsmaterial, bland annat genom metoder för nätbaserat lärande.
- e) Främja upplysningskampanjer, bland annat kampanjer för att informera enskilda och arbetsgivare, särskilt små och medelstora företag, om deras rättigheter och skyldigheter och vilka möjligheter som finns.

Artikel 12

Europeiskt forum för att förbättra samarbetet när det gäller att bekämpa odeklarerat arbete

1. Europeiskt forum för att förbättra samarbetet när det gäller att bekämpa odeklarerat arbete (nedan kallat *forumet*), som inrättas i enlighet med artikel 16.2, ska stödja myndighetens verksamhet för att bekämpa odeklarerat arbete genom att

- a) stärka samarbetet mellan medlemsstaternas berörda myndigheter och andra involverade aktörer för att på ett mer ändamålsenligt och effektivt sätt bekämpa odeklarerat arbete i dess olika former och falskdeklarerat arbete som är kopplat till det, inklusive falskt egenföretagande,
 - b) förbättra kapaciteten hos medlemsstaternas olika berörda myndigheter och aktörer att bekämpa odeklarerat arbete med avseende på dess gränsoverskridande aspekter, och på så vis bidra till likvärdiga konkurrensvillkor,
 - c) öka allmänhetens medvetenhet om frågor med anknytning till odeklarerat arbete och om det brådskande behovet av lämpliga åtgärder samt uppmuntra medlemsstaterna att öka sina insatser mot odeklarerat arbete,
 - d) genomföra den verksamhet som anges i bilagan.
2. Forumet ska uppmuntra samarbete mellan medlemsstaterna genom att
- a) utbyta bästa praxis och information,
 - b) utveckla expertis och analys, samtidigt som allt slags dubbelarbete undviks,
 - c) uppmuntra och underlätta innovativa tillvägagångssätt för effektivt och ändamålsenligt gränsoverskridande samarbete och utvärdera erfarenheter,
 - d) bidra till övergripande insikter om frågor med anknytning till odeklarerat arbete.
3. Forumet ska bestå av
- a) en erfaren företrädare som utses av varje medlemsstat,
 - b) en företrädare för kommissionen,
 - c) högst fyra företrädare för branschövergripande arbetsmarknadsparter på unionsnivå, vilka ska utses av dessa arbetsmarknadsparter, varvid fackföreningar och arbetsgivarorganisationer ska vara lika företrädare.
4. Följande aktörer får delta i forumets möten som observatörer, och deras bidrag ska vederbörligen beaktas:
- a) Högst 14 företrädare för arbetsmarknadens parter inom sektorer där odeklarerat arbete är vanligt förekommande, vilka ska utses av dessa arbetsmarknadsparter, varvid fackföreningar och arbetsgivarorganisationer ska vara lika företrädare.
 - b) En företrädare för Eurofound, EU-Osha respektive ILO.
 - c) En företrädare för varje tredjeland i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Andra observatörer än de som avses i första stycket får bjudas in att delta i forumets möten, och deras bidrag ska vederbörligen beaktas.

En företrädare för myndigheten ska vara ordförande för forumet.

Artikel 13

Medling mellan medlemsstaterna

1. Myndigheten får underlätta en lösning vid tvister mellan två eller flera medlemsstater om enskilda ärenden avseende tillämpning av unionsrätten inom de områden som omfattas av denna förordning, utan att det påverkar domstolens befogenheter. Syftet med sådan medling ska vara att sammanjämka divergerande synpunkter mellan de medlemsstater som är parter i en tvist och till att anta ett icke-bindande yttrande.
2. Om en tvist inte kan lösas genom direkta kontakter och dialog mellan de medlemsstater som är parter i tvisten ska myndigheten på begäran av en eller flera berörda medlemsstater inleda ett medlingsförfarande. Myndigheten får också på eget initiativ föreslå att ett medlingsförfarande ska inledas. Medling får endast genomföras efter samtycke från alla de medlemsstater som är parter i tvisten.
3. Den första etappen av medlingen ska genomföras mellan de medlemsstater som är parter i tvisten och en medlare, som ska anta ett icke-bindande yttrande i samförstånd. Experter från medlemsstaterna, kommissionen och myndigheten får delta i den första etappen av medlingen som rådgivare.
4. Om ingen lösning hittas under den första etappen av medlingen ska myndigheten inleda en andra etapp inför medlingsnämnden, förutsatt att alla medlemsstater som är parter i tvisten är överens om detta.
5. Medlingsnämnden, som består av experter från andra medlemsstater än dem som är parter i tvisten, ska sträva efter att sammanjämka de synpunkter som framförs av de medlemsstater som är parter i tvisten och ska enas om ett icke-bindande yttrande. Experter från kommissionen och myndigheten får delta i den andra etappen som rådgivare.
6. Styrelsen ska anta regler för medlingsförfarandet, inbegripet arbetsformer, utnämning av medlare, tillämpliga tidsfrister, deltagande av experter från medlemsstaterna, kommissionen och myndigheten samt medlingsnämndens möjlighet att ingå i paneler bestående av flera ledamöter.
7. Det ska vara frivilligt för de medlemsstater som är parter i tvisten att delta i bägge etapperna av medlingsförfarandet. Om en medlemsstat beslutar att inte delta i medlingen, ska den skriftligen, även på elektronisk väg, informera myndigheten och övriga berörda medlemsstater som är parter i tvisten om skälen till sitt beslut inom den tidsfrist som fastställs i de regler för medlingsförfarandet som avses i punkt 6.
8. När medlemsstaterna lägger fram ett ärende för medling ska de säkerställa att alla personuppgifter som rör det ärendet är anonymiserade på ett sådant sätt att den registrerade inte eller inte längre kan identifieras. Myndigheten får inte vid någon tidpunkt under medlingen behandla personuppgifter om enskilda som berörs av ärendet.
9. Ärenden som är under behandling i domstol på nationell nivå eller unionsnivå ska inte komma i fråga för myndighetens medling. När domstolsförfaranden inleds under medlingen ska medlingsförfarandet avbrytas.
10. Medling ska inte påverka behörigheten för administrativa kommissionen, inbegripet alla beslut som den fattar. Medlingen ska ta hänsyn till administrativa kommissionens alla relevanta beslut.

11. När en tvist helt eller delvis avser frågor om social trygghet ska myndigheten underrätta administrativa kommissionen.

För att säkerställa ett välfungerande samarbete, samordna verksamheten i samförstånd och undvika allt slags dubbelarbete i medlingsärenden som berör både social trygghet och arbetsrätt, ska administrativa kommissionen och myndigheten upprätta ett samarbetsavtal.

På begäran av administrativa kommissionen och i samförstånd med de medlemsstater som är parter i tvisten ska myndigheten hänskjuta frågan om social trygghet till administrativa kommissionen i enlighet med artikel 74a.2 i förordning (EG) nr 883/2004. Medling får fortsätta i de frågor som inte avser social trygghet.

På begäran av en medlemsstat som är part i tvisten ska myndigheten hänskjuta frågan om samordning av de sociala trygghetssystemen till administrativa kommissionen. Detta hänskjutande får ske när som helst under medlingen. Medling får fortsätta i de frågor som inte avser social trygghet.

12. Inom tre månader efter antagandet av det icke-bindande yttrandet ska de medlemsstater som är parter i tvisten rapportera till myndigheten med avseende på de åtgärder som de vidtagit för att följa upp yttrandet eller, när de inte har vidtagit några åtgärder, med avseende på skälen till varför åtgärder inte vidtagits.

13. Myndigheten ska två gånger om året rapportera till kommissionen när det gäller resultaten av de medlingsärenden som den har utfört och de ärenden där den inte gått vidare.

Artikel 14

Samarbete med byråer och specialiserade organ

Myndigheten ska i all sin verksamhet sträva efter att säkerställa samarbete, undvika dubbelarbete och främja samverkans-effekter och komplementaritet med andra decentraliserade unionsbyråer och specialiserade organ, såsom administrativa kommissionen. I detta syfte får myndigheten ingå samarbetsavtal med andra relevanta unionsbyråer, exempelvis Cedefop, Eurofound, EU-Osha, ETF, Europol och Eurojust.

Artikel 15

Interoperabilitet och informationsutbyte

Myndigheten ska samordna, utveckla och tillämpa interoperabilitetsramar för att garantera informationsutbyte mellan medlemsstaterna samt med myndigheten. Dessa interoperabilitetsramar ska grundas på och stödjäs av den europeiska interoperabilitetsramen och den europeiska interoperabilitetsarkitektur som avses i beslut (EU) 2015/2240.

KAPITEL III

MYNDIGHETENS ORGANISATION

Artikel 16

Förvaltnings- och ledningsstruktur

1. Myndighetens förvaltnings- och ledningsstruktur ska omfatta följande:

- a) En styrelse.
- b) En verkställande direktör.
- c) En intressentgrupp.

2. Myndigheten får inrätta arbetsgrupper eller expertpaneler som består av företrädare för medlemsstaterna eller kommissionen, eller externa experter efter ett urvalsförfarande, eller en kombination av dessa, för att fullgöra särskilda uppgifter eller för särskilda politikområden. Den ska inrätta det forum som avses i artikel 12 som en permanent arbetsgrupp och den medlingsnämnd som avses i artikel 13.

Arbetsordningen för sådana arbetsgrupper och paneler ska fastställas av myndigheten efter samråd med kommissionen.

Artikel 17

Styrelsens sammansättning

1. Styrelsen ska bestå av
 - a) en ledamot från varje medlemsstat,
 - b) två ledamöter som företräder kommissionen,
 - c) en oberoende expert som utses av Europaparlamentet,
 - d) fyra ledamöter som företräder branschövergripande arbetsmarknadsparter på unionsnivå, varvid fackföreningar och arbetsgivarorganisationer ska vara lika företrädda.

Endast de ledamöter som avses i första stycket a och b ska ha rösträtt.

2. Varje styrelseledamot ska ha en suppleant. Suppleanten ska företräda ledamoten i ledamotens frånvaro.
3. De ledamöter som avses i punkt 1 första stycket a och deras suppleanter ska utses av sina medlemsstater.

Kommissionen ska utse de ledamöter som avses i punkt 1 första stycket b.

Europaparlamentet ska utse den expert som avses i punkt 1 första stycket c.

De branschövergripande arbetsmarknadsparterna på unionsnivå ska utse sina företrädare och Europaparlamentet ska utse sin självständiga expert, efter att ha kontrollerat att det inte föreligger någon intressekonflikt.

Styrelseledamöterna och deras suppleanter ska utses på grundval av sina kunskaper inom de områden som avses i artikel 1, med hänsyn till relevanta färdigheter i fråga om ledarskap, administration och budget.

Alla parter som är företrädda i styrelsen ska sträva efter att begränsa omsättningen av sina företrädare, i syfte att säkerställa kontinuiteten i styrelsens arbete. Alla parter ska sträva efter att uppnå en jämn fördelning av kvinnor och män i styrelsen.

4. Alla ledamöter och suppleanter ska underteckna en skriftlig förklaring när de tillträder sin tjänst där de uppger att de inte befinner sig i en intressekonflikt. Alla ledamöter och suppleanter ska uppdatera sin förklaring när det sker en förändring avseende intressekonflikter. Myndigheten ska offentliggöra förklaringarna och uppdateringarna på sin webbplats.

5. Ledamöternas och suppleanternas mandatperiod ska vara fyra år. Denna mandatperiod får förnyas.
6. Företrädare från tredjeländer som tillämpar unionsrätten inom de områden som omfattas av denna förordning får delta i styrelsens sammanträden och överläggningar som observatörer.
7. En företrädare för Eurofound, en företrädare för EU-Osha, en företrädare för Cedefop och en företrädare för Europeiska yrkesutbildningsstiftelsen får bjudas in att delta i styrelsens sammanträden som observatörer för att effektivisera organen och öka samverkans effekterna mellan dem.

Artikel 18

Styrelsens uppgifter

1. Styrelsen ska särskilt fullgöra följande uppgifter:
 - a) Tillhandahålla strategisk vägledning och övervaka myndighetens verksamhet.
 - b) Anta myndighetens årsbudget med två tredjedelars majoritet av de röstberättigade styrelseledamöterna och fullgöra andra uppgifter avseende myndighetens budget i enlighet med kapitel IV.
 - c) Bedöma och anta den konsoliderade årliga verksamhetsrapporten om myndighetens verksamhet, inbegripet en översikt över hur dess uppdrag fullgörs, sända den till Europaparlamentet, rådet, kommissionen och revisionsrätten senast den 1 juli varje år och offentliggöra den konsoliderade årliga verksamhetsrapporten.
 - d) Anta de finansiella regler som ska tillämpas på myndigheten i enlighet med artikel 29.
 - e) Anta en strategi för bedrägeribekämpning, som står i proportion till risken för bedrägerier, med hänsyn till kostnaderna och fördelarna med de åtgärder som ska genomföras.
 - f) Anta regler för att förebygga och hantera intressekonflikter bland styrelsens ledamöter och oberoende experter, ledamöterna i intressentgruppen och de arbetsgrupper och paneler inom myndigheten som har inrättats i enlighet med artikel 16.2 samt utstationerade nationella experter och annan personal som inte är anställd av myndigheten i enlighet med artikel 33, och på sin webbplats varje år offentliggöra intresseförklaringarna från styrelseledamöterna.
 - g) Efter en behovsanalys anta och regelbundet uppdatera de planer för kommunikation och informationsspridning som avses i artikel 36.3.
 - h) Anta sin arbetsordning.
 - i) Anta reglerna för medlingsförfarandet i enlighet med artikel 13.
 - j) Inrätta arbetsgrupper och expertpaneler i enlighet med artikel 16.2 och anta deras arbetsordningar.
 - k) I enlighet med punkt 2, med avseende på myndighetens personal, utöva de befogenheter som i tjänsteföreskrifterna tilldelas tillsättningsmyndigheten och i anställningsvillkoren tilldelas den myndighet som är behörig att sluta anställningsavtal (nedan kallade *tillsättningsbefogenheter*).

- l) Anta genomförandebestämmelser för att ge verkan åt tjänsteföreskrifterna och anställningsvillkoren i enlighet med artikel 110 i tjänsteföreskrifterna.
- m) Där så är lämpligt inrätta en internrevisionsfunktion.
- n) Utse den verkställande direktören och i förekommande fall förlänga mandatperioden för, eller säga upp, honom eller henne från ämbetet i enlighet med artikel 31.
- o) Utse en räkenskapsförare, som ska omfattas av tjänsteföreskrifterna och anställningsvillkoren och som ska vara helt oberoende vid fullgörandet av sina arbetsuppgifter.
- p) Fastställa urvalsförfarandet för ledamöter och suppleanter i den intressentgrupp som inrättats i enlighet med artikel 23 och utse dessa ledamöter och suppleanter.
- q) Säkerställa lämplig uppföljning av resultat och rekommendationer som härrör från de interna eller externa revisionsrapporterna och utvärderingarna samt från utredningar som utförs av Olaf.
- r) Fatta alla beslut om inrättandet av myndighetens interna kommittéer eller andra organ och, vid behov, ändringar av dessa, med beaktande av myndighetens verksamhetsbehov och en sund ekonomisk förvaltning.
- s) Godkänna myndighetens utkast till det samlade programdokument som avses i artikel 24 innan det överlämnas till kommissionen för yttrande.
- t) Efter det att kommissionens yttrande mottagits, anta myndighetens samlade programdokument med två tredjedelars majoritet av de röstberättigade ledamöterna i styrelsen och i enlighet med artikel 24.
2. Styrelsen ska, i enlighet med artikel 110 i tjänsteföreskrifterna, anta ett beslut grundat på artikel 2.1 i tjänsteföreskrifterna och på artikel 6 i anställningsvillkoren om att till den verkställande direktören delegera relevanta tillsättningsbefogenheter och ange på vilka villkor denna delegering av befogenheter kan dras in. Den verkställande direktören får vidaredelegera dessa befogenheter.
3. Vid exceptionella omständigheter får styrelsen genom ett beslut tillfälligt dra in delegeringen till den verkställande direktören av befogenheterna som tillsättningsmyndighet samt de befogenheter som den verkställande direktören vidaredelegerat, och själv utöva dem eller delegera dem till en av sina ledamöter eller till någon annan anställd än den verkställande direktören.

Artikel 19

Styrelsens ordförande

1. Styrelsen ska välja en ordförande och en vice ordförande bland sina röstberättigade ledamöter och ska eftersträva en jämn könsfördelning. Ordföranden och vice ordföranden ska väljas med två tredjedelars majoritet av de röstberättigade ledamöterna i styrelsen.

Om två tredjedelars majoritet inte uppnås i en första omröstning ska en andra omröstning anordnas där ordföranden och vice ordföranden ska väljas med enkel majoritet av de röstberättigade ledamöterna i styrelsen.

Vice ordföranden ska automatiskt ersätta ordföranden om han eller hon har förhinder.

2. Ordförandens och vice ordförandens mandatperiod ska vara tre år. Deras mandatperiod får förnyas en gång. Om deras uppdrag som styrelseledamot emellertid upphör någon gång under deras mandatperiod, upphör deras mandatperiod automatiskt vid denna tidpunkt.

Artikel 20

Styrelsens sammanträden

1. Ordföranden ska sammankalla till styrelsens möten.
2. Ordföranden ska organisera överläggningarna i enlighet med punkterna på dagordningen. De ledamöter som avses i artikel 17.1 första stycket c och d får inte delta i överläggningar om frågor som rör känslig information om enskilda ärenden, i enlighet med styrelsens arbetsordning.
3. Myndighetens verkställande direktör ska delta i överläggningarna utan rösträtt.
4. Styrelsen ska hålla minst två ordinarie sammanträden per år. Dessutom ska styrelsen sammanträda på ordförandens begäran, på kommissionens begäran eller på begäran av minst en tredjedel av sina ledamöter.
5. Styrelsen ska sammankalla till möten med intressentgruppen minst en gång om året.
6. Styrelsen får bjuda in personer eller organisationer vars synpunkter kan vara av intresse till sina möten som observatörer, däribland ledamöter i intressentgruppen.
7. Styrelseledamöterna och deras suppleanter får, med förbehåll för styrelsens arbetsordning, låta sig biträdas av rådgivare eller experter vid sammanträdena.
8. Myndigheten ska tillhandahålla sekretariatet för styrelsen.

Artikel 21

Omröstningsbestämmelser för styrelsen

1. Styrelsen ska fatta beslut med en majoritet av de röstberättigade ledamöterna, utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 18.1 b och t, 19.1 och 31.8.
2. Varje röstberättigad styrelseledamot ska ha en röst. Om en röstberättigad ledamot är frånvarande ska vederbörandes suppleant ha rätt att rösta i ledamotens ställe.
3. Myndighetens verkställande direktör ska delta i överläggningarna utan rösträtt.
4. Närmare bestämmelser om röstningsförfarandena ska fastställas i styrelsens arbetsordning, särskilt på vilka villkor som en ledamot får agera på en annan ledamots vägnar och på vilka villkor som skriftliga förfaranden ska användas vid omröstning.

Artikel 22

Den verkställande direktörens ansvarsområden

1. Den verkställande direktören ska leda myndigheten och sträva efter att säkerställa en jämn könsfördelning inom myndigheten. Den verkställande direktören ska vara ansvarig inför styrelsen.
2. Den verkställande direktören ska på begäran rapportera till Europaparlamentet om resultatet av sitt arbete. Rådet får uppmana den verkställande direktören att rapportera om resultatet av sitt arbete.

3. Den verkställande direktören ska vara myndighetens rättsliga företrädare.
4. Den verkställande direktören ska ansvara för genomförandet av de uppgifter som myndigheten tilldelas genom denna förordning, särskilt följande:
 - a) Myndighetens dagliga förvaltning.
 - b) Genomföra de beslut som styrelsen antar.
 - c) Utarbeta utkastet till det samlade programdokumentet och lämna det till styrelsen för godkännande.
 - d) Genomföra det samlade programdokumentet och rapportera till styrelsen om dess genomförande.
 - e) Utarbeta utkastet till konsoliderad årlig rapport om byråns verksamhet och lägga fram det för styrelsen för bedömning och antagande.
 - f) Utarbeta en åtgärdsplan på grundval av slutsatserna från interna eller externa revisionsrapporter och utvärderingar, liksom utredningar utförda av Olaf samt överlämna en lägesrapport två gånger om året till kommissionen och regelbundet till styrelsen.
 - g) Skydda unionens finansiella intressen genom förebyggande åtgärder mot bedrägeri, korruption och annan olaglig verksamhet, utan att det påverkar Olafs behörighet att göra utredningar, genom effektiva kontroller, och, om oriktigheter upptäcks, genom återkrav av felaktigt utbetalda belopp, och, där så är lämpligt, genom effektiva, proportionella och avskräckande administrativa, inklusive ekonomiska, sanktioner.
 - h) Utarbeta en strategi för bedrägeribekämpning för myndigheten och lägga fram den för styrelsen för godkännande.
 - i) Utarbeta ett utkast till finansiella regler som är tillämpliga för myndigheten och lägga fram det för styrelsen.
 - j) Upprätta myndighetens preliminära beräkning av inkomster och utgifter som en del av myndighetens samlade programplaneringsdokument och genomföra dess budget.
 - k) Fatta beslut om personalförvaltningen i enlighet med det beslut som avses i artikel 18.2.
 - l) Fatta beslut om myndighetens interna strukturer, om nödvändigt även delegera uppgifter som kan omfatta myndighetens dagliga förvaltning, samt om nödvändigt ändra dessa, med beaktande av myndighetens verksamhetsbehov och en sund budgetförvaltning.
 - m) Där så är lämpligt, samarbeta med unionsbyråer och ingå samarbetsavtal med dem.
 - n) Genomföra de åtgärder som fastställts av styrelsen för myndighetens tillämpning av förordning (EU) 2018/1725.
 - o) Underrätta styrelsen om inlagor från intressentgruppen.

5. Den verkställande direktören ska besluta om det är nödvändigt att placera en eller flera anställda i en eller flera medlemsstater och att upprätta ett sambandskontor i Bryssel för att främja myndighetens samarbete med relevanta unionsinstitutioner och -organ. Innan den verkställande direktören beslutar att inrätta ett lokalt kontor eller ett sambandskontor ska vederbörande inhämta ett förhandsgodkännande från kommissionen, styrelsen och den medlemsstat där kontoret ska inrättas. I beslutet ska anges omfattningen av den verksamhet som ska bedrivas vid kontoret på ett sätt som undviker onödiga kostnader och överlappning av myndighetens administrativa uppgifter. Det kan krävas en överenskommelse om säte med den medlemsstat där det lokala kontoret eller sambandskontoret ska inrättas.

Artikel 23

Intressentgruppen

1. För att underlätta samråd med berörda parter och dra nytta av deras sakkunskap inom de områden som omfattas av denna förordning, ska en intressentgrupp inrättas. Intressentgruppen ska vara knuten till myndigheten och ha en rådgivande funktion.
2. Intressentgruppen ska ta emot förhandsinformation och får på begäran av myndigheten eller på eget initiativ lämna yttranden till myndigheten om
 - a) frågor som rör tillämpningen och efterlevnaden av unionsrätten på de områden som omfattas av denna förordning, inbegripet analyser och riskbedömningar av arbetskraftens rörlighet över gränserna enligt artikel 10,
 - b) utkastet till den konsoliderade årliga verksamhetsrapporten om myndighetens verksamhet enligt artikel 18,
 - c) utkastet till det samlade programplaneringsdokumentet enligt artikel 24.
3. Den verkställande direktören ska vara ordförande i intressentgruppen, som ska sammanträda minst två gånger om året på initiativ av den verkställande direktören eller på begäran av kommissionen.
4. Intressentgruppen ska bestå av dels två företrädare för kommissionen, dels tio företrädare för arbetsmarknadsparter på unionsnivå varvid fackföreningar och arbetsgivarorganisationer ska vara lika företrädare, däribland erkända branschspecifika arbetsmarknadsparter på unionsnivå som företräder sektorer som särskilt berörs av frågor om arbetskraftens rörlighet.
5. Intressentgruppens ledamöter och suppleanter ska utnämnas av sina organisationer och utses av styrelsen. Suppleanterna ska utses av styrelsen på samma villkor som ledamöterna och ska automatiskt ersätta ledamöter som är frånvarande. I möjligaste mån ska en jämn könsfördelning samt en lämplig representation av små och medelstora företag uppnås.
6. Myndigheten ska tillhandahålla sekretariatet för intressentgruppen. Intressentgruppen ska själv anta sin arbetsordning med två tredjedelars majoritet av sina röstberättigade ledamöter. Arbetsordningen ska godkännas av styrelsen.
7. Intressentgruppen får bjuda in experter eller företrädare för relevanta internationella organisationer till sina sammanträden.

8. Myndigheten ska offentliggöra intressentgruppens yttranden, råd och rekommendationer samt resultaten av dess samråd, förutom när konfidentiell behandling krävs.

KAPITEL IV

UPPRÄTTANDET AV MYNDIGHETENS BUDGET OCH BUDGETENS STRUKTUR

AVSNITT 1

Myndighetens samlade programplaneringsdokument

Artikel 24

Årlig och flerårig programplanering

1. Varje år ska den verkställande direktören utarbeta ett utkast till samlat programplaneringsdokument som innehåller flerårig och årlig programplanering i enlighet med kommissionens delegerade förordning (EU) nr 1271/2013⁽²⁹⁾, med beaktande av de riktlinjer som kommissionen fastställt och intressentgruppens råd.
2. Senast den 30 november varje år ska styrelsen anta det utkast till samlat programplaneringsdokument som avses i punkt 1. Den ska överlämna det till Europaparlamentet, rådet och kommissionen senast den 31 januari följande år, tillsammans med eventuella senare uppdaterade versioner av det dokumentet.

Det samlade programplaneringsdokumentet ska anses vara slutgiltigt efter det att unionens allmänna budget slutligen har antagits och ska vid behov anpassas i enlighet därmed.

3. Det årliga arbetsprogrammet ska innehålla detaljerade mål och förväntade resultat, inklusive resultatindikatorer. Det ska också innehålla en beskrivning av de åtgärder som ska finansieras och en indikation på hur stora finansiella resurser och personalresurser som anslås till varje åtgärd. Det årliga arbetsprogrammet ska vara förenligt med det fleråriga arbetsprogram som avses i punkt 4. I programmet ska klart anges vilka uppgifter som lagts till, ändrats eller strukits jämfört med föregående räkenskapsår. Styrelsen ska ändra det antagna årliga arbetsprogrammet om myndigheten får en ny uppgift inom denna förordnings tillämpningsområde.

Varje betydande ändring av det årliga arbetsprogrammet ska antas i enlighet med samma förfarande som det ursprungliga årliga arbetsprogrammet. Styrelsen får delegera befogenheten att göra icke-väsentliga ändringar i det årliga arbetsprogrammet till den verkställande direktören.

4. I det fleråriga arbetsprogrammet ska den övergripande strategiska planeringen fastställas, inbegripet mål, förväntade resultat och resultatindikatorer. Där ska också för varje verksamhet anges de indikativa finansiella resurser och personalresurser som anses vara nödvändiga för att uppnå de fastställda målen.

Den strategiska programplaneringen ska uppdateras vid behov, särskilt för att beakta resultatet av en sådan utvärdering som avses i artikel 40.

Artikel 25

Upprättandet av budgeten

1. Den verkställande direktören ska varje år utarbeta ett preliminärt utkast till beräkning av myndighetens inkomster och utgifter för påföljande räkenskapsår, inbegripet tjänsteförteckningen, och översända det till styrelsen.
2. Det preliminära utkastet till beräkning ska baseras på målen i och de förväntade resultaten av det årliga programplaneringsdokument som avses i artikel 24.3, och i enlighet med principen om resultatbaserad budgetering ska där beaktas vilka ekonomiska resurser som behövs för att uppnå dessa mål och förväntade resultat.

⁽²⁹⁾ Kommissionens delegerade förordning (EU) nr 1271/2013 av den 30 september 2013 med rambudgetförordning för de organ som avses i artikel 208 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 (EUT L 328, 7.12.2013, s. 42).

3. På grundval av detta preliminära utkast till beräkning ska styrelsen anta ett utkast till beräkning av myndighetens inkomster för påföljande räkenskapsår och översända det till kommissionen senast den 31 januari varje år.
4. Kommissionen ska vidarebefordra utkastet till beräkning till budgetmyndigheten, tillsammans med förslaget till unionens allmänna budget. Utkastet till beräkning ska också göras tillgängligt för myndigheten.
5. På grundval av utkastet till beräkning ska kommissionen i förslaget till unionens allmänna budget föra in de beräkningar som den betraktar som nödvändiga med tanke på tjänsteförteckningen och storleken på det bidrag som ska belasta den allmänna budgeten, som den ska förelägga budgetmyndigheten i enlighet med artiklarna 313 och 314 i EUF-fördraget.
6. Budgetmyndigheten ska bevilja anslagen för bidraget från unionens allmänna budget till myndigheten.
7. Budgetmyndigheten ska anta myndighetens tjänsteförteckning.
8. Styrelsen ska anta myndighetens budget. Budgeten blir slutlig när unionens allmänna budget slutligen antas, och ska vid behov anpassas i enlighet därmed.
9. Alla byggnadsprojekt som kan komma att påverka myndighetens budget väsentligt ska omfattas av delegerad förordning (EU) nr 1271/2013.

AVSNITT 2

Redovisning, genomförande och kontroll av myndighetens budget

Artikel 26

Budgetens struktur

1. Alla myndighetens inkomster och utgifter ska beräknas för varje räkenskapsår och redovisas i myndighetens budget. Räkenskapsåret ska motsvara kalenderåret.
2. Inkomster och utgifter i myndighetens budget ska balansera varandra.
3. Utan att det påverkar andra medel ska myndighetens inkomster inbegripa
 - a) ett bidrag från unionen som finns infört i unionens allmänna budget,
 - b) eventuella frivilliga ekonomiska bidrag från medlemsstaterna,
 - c) eventuella bidrag från tredjeländer som deltar i myndighetens arbete, i enlighet med artikel 42,
 - d) eventuell unionsfinansiering via delegeringsavtal eller särskilda bidrag, i enlighet med de budgetregler för myndigheten som avses i artikel 29 och med bestämmelserna i relevanta instrument till stöd för unionens politik,
 - e) avgifter för publikationer och tjänster som tillhandahålls av myndigheten.

4. Myndighetens utgifter ska omfatta löner till personalen, kostnader för administration och infrastruktur samt driftskostnader.

Artikel 27

Budgetgenomförandet

1. Den verkställande direktören ska genomföra myndighetens budget.
2. Den verkställande direktören ska varje år till budgetmyndigheten skicka alla uppgifter som rör resultatet av utvärderingsförfarandena.

Artikel 28

Redovisning och förfarande för att bevilja ansvarsfrihet

1. Myndighetens räkenskapsförare ska översända de preliminära räkenskaperna för räkenskapsåret (år N) till kommissionens räkenskapsförare och till revisionsrätten senast den 1 mars det påföljande räkenskapsåret (år N + 1).
2. Senast den 1 mars år N + 1 ska myndighetens räkenskapsförare också förse kommissionens räkenskapsförare med de begärda räkenskaperna som ska tjäna som underlag för konsolideringen, på det sätt och i det format som kommissionens räkenskapsförare anger.
3. Senast den 31 mars år N + 1 ska myndigheten översända rapporten om budgetförvaltningen och den ekonomiska förvaltningen för år N till Europaparlamentet, rådet, kommissionen och revisionsrätten.
4. Efter mottagandet av revisionsrättens iakttagelser om myndighetens preliminära räkenskaper för år N ska myndighetens räkenskapsförare upprätta myndighetens slutliga räkenskaper på eget ansvar. Den verkställande direktören ska överlämna denna till styrelsen för ett yttrande.
5. Styrelsen ska avge ett yttrande om myndighetens slutliga räkenskaper för år N.
6. Myndighetens räkenskapsförare ska senast den 1 juli år N + 1 skicka de slutliga redovisningarna för år N till Europaparlamentet, rådet, kommissionen och revisionsrätten, tillsammans med styrelsens yttrande.
7. En länk till sidorna på den webbplats som innehåller myndighetens slutliga räkenskaper ska offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning* senast den 15 november år N + 1.
8. Senast den 30 september år N + 1 ska den verkställande direktören skicka ett svar till revisionsrätten om de iakttagelser som den framfört i sin årsrapport. Den verkställande direktören ska också skicka detta svar till styrelsen och till kommissionen.
9. Den verkställande direktören ska på Europaparlamentets begäran, i enlighet med artikel 261.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046 ⁽²⁹⁾, för Europaparlamentet lägga fram alla uppgifter som krävs för att förfarandet för beviljande av ansvarsfrihet för år N ska förlöpa smidigt.
10. Europaparlamentet ska före den 15 maj år N + 2, på rekommendation av rådet som ska fatta sitt beslut med kvalificerad majoritet, bevilja den verkställande direktören ansvarsfrihet för budgetens genomförande år N.

⁽²⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046 av den 18 juli 2018 om finansiella regler för unionens allmänna budget, om ändring av förordningarna (EU) nr 1296/2013, (EU) nr 1301/2013, (EU) nr 1303/2013, (EU) nr 1304/2013, (EU) nr 1309/2013, (EU) nr 1316/2013, (EU) nr 223/2014, (EU) nr 283/2014 och beslut nr 541/2014/EU samt om upphävande av förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 (EUT L 193, 30.7.2018, s. 1).

*Artikel 29***Budgetregler**

Styrelsen ska anta myndighetens budgetregler efter samråd med kommissionen. De får inte avvika från delegerad förordning (EU) nr 1271/2013, såvida detta inte särskilt krävs för myndighetens verksamhet och kommissionen har gett sitt samtycke till detta i förväg.

KAPITEL V

PERSONAL*Artikel 30***Allmänna bestämmelser**

Tjänsteföreskrifterna och anställningsvillkoren samt de bestämmelser som antagits gemensamt av unionens institutioner för tillämpningen av tjänsteföreskrifterna och anställningsvillkoren ska gälla för myndighetens personal.

*Artikel 31***Verkställande direktör**

1. Den verkställande direktören ska anställas som tillfälligt anställd vid myndigheten enligt artikel 2 a i anställningsvillkoren.
2. Den verkställande direktören ska utses av styrelsen från en förteckning över kandidater som föreslagits av kommissionen efter ett öppet och transparent urvalsförfarande. Den utvalda kandidaten ska uppmanas att göra ett uttalande inför Europaparlamentet och besvara frågor från parlamentets ledamöter. Denna diskussion får inte i onödan fördröja utnämningen av den verkställande direktören.
3. I det avtal som sluts med den verkställande direktören ska myndigheten företrädas av styrelsens ordförande.
4. Den verkställande direktörens mandatperiod ska vara fem år. Före mandatperiodens utgång ska kommissionen göra en utvärdering som beaktar den verkställande direktörens arbetsinsats och myndighetens framtida uppgifter och utmaningar.
5. Styrelsen får, med beaktande av den utvärdering som avses i punkt 4, förlänga den verkställande direktörens mandatperiod en gång och med högst fem år.
6. En verkställande direktör vars mandatperiod har förlängts enligt punkt 5 får inte delta i ett annat urvalsförfarande för samma befattning vid utgången av den sammantagna mandatperioden.
7. Den verkställande direktören får avsättas från sin post endast efter styrelsebeslut. Styrelsen ska i sitt beslut ta hänsyn till kommissionens utvärdering av den verkställande direktörens arbetsinsats, enligt punkt 4.
8. Styrelsen ska fatta beslut om att utse, förlänga mandatperioden för eller avsätta den verkställande direktören med två tredjedelars majoritet av de röstberättigade ledamöterna.

*Artikel 32***Nationella kontaktpersoner**

1. Varje medlemsstat ska utse en nationell kontaktperson till nationell expert som utsänds till myndigheten och arbetar vid dess säte, i enlighet med artikel 33.
2. De nationella kontaktpersonerna ska bidra till att utföra myndighetens uppgifter, bland annat genom att underlätta samarbete och informationsutbyte enligt artikel 7 och stöd och samordning för de inspektioner som avses i artikel 8. De ska också fungera som nationella kontaktpunkter för frågor från och om sina medlemsstater, antingen genom att svara direkt på frågorna eller genom att ta kontakt med sina nationella förvaltningar.
3. De nationella kontaktpersonerna ska ha rätt att begära och ta emot all relevant information från sina medlemsstater i enlighet med denna förordning, samtidigt som de fullt ut ska respektera nationell rätt och praxis i sina medlemsstater, särskilt när det gäller dataskydd och reglerna om konfidentiell behandling.

*Artikel 33***Utsända nationella experter och annan personal**

1. Utöver de nationella kontaktpersonerna får myndigheten på alla områden av sin verksamhet använda andra utsända nationella experter eller annan personal som inte är anställd av myndigheten.
2. Styrelsen ska fatta ett beslut om regler för utsändning av nationella experter, inklusive nationella kontaktpersoner.

KAPITEL VI

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER

*Artikel 34***Immunitet och privilegier**

Protokoll nr 7 om Europeiska unionens immunitet och privilegier ska gälla för myndigheten och dess anställda.

*Artikel 35***Språkordning**

1. Bestämmelserna i rådets förordning nr 1⁽³⁰⁾ ska tillämpas på myndigheten.
2. De översättningstjänster som krävs för myndighetens verksamhet ska tillhandahållas av Översättningscentrumet.

*Artikel 36***Öppenhet, skydd av personuppgifter och kommunikation**

1. Förordning (EG) nr 1049/2001 ska tillämpas på handlingar som finns hos myndigheten. Inom sex månader efter sitt första möte ska styrelsen anta tillämpningsföreskrifter för förordning (EG) nr 1049/2001.
2. Styrelsen ska fastställa åtgärder för att fullgöra skyldigheterna i förordning (EU) 2018/1725, i synnerhet bestämmelserna om utnämning av ett dataskyddsombud vid myndigheten och de bestämmelser som avser uppgiftsbehandlingslagen, säkerhet i behandlingen, tillhandahållande av information samt de registrerades rättigheter.

⁽³⁰⁾ Förordning nr 1 av den 15 april 1958 om vilka språk som skall användas i Europeiska ekonomiska gemenskapen (EGT 17, 6.10.1958, s. 385).

3. Myndigheten får bedriva kommunikationsverksamhet på eget initiativ inom sitt behörighetsområde. Tilldelningen av resurser för kommunikationsverksamhet får inte inverka menligt på det faktiska utförandet av de uppgifter som avses i artikel 4. Kommunikationen ska följa de relevanta planer för kommunikation och informationsspridning som styrelsen antagit.

Artikel 37

Bedrägeribekämpning

1. För att underlätta kampen mot bedrägeri, korruption och annan olaglig verksamhet enligt förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 ska myndigheten senast sex månader efter det att den har blivit operationell ansluta sig till det interinstitutionella avtalet av den 25 maj 1999 mellan Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och europeiska gemenskapernas kommission om interna utredningar som utförs av Olaf och anta lämpliga bestämmelser som ska gälla myndighetens samtliga anställda, genom att använda den mall som finns i bilagan till avtalet.

2. Revisionsrätten ska ha befogenhet att utföra revisioner, på grundval av dokument och kontroller på plats, av alla bidragsmottagare, uppdragstagare och underleverantörer som erhållit unionsfinansiering från myndigheten.

3. Olaf får i enlighet med de bestämmelser och förfaranden som fastställs i förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 och rådets förordning (Euratom, EG) nr 2185/96⁽¹⁾ göra utredningar, däribland kontroller och inspektioner på plats, i syfte att fastställa om det har förekommit bedrägeri, korruption eller annan olaglig verksamhet som påverkar unionens ekonomiska intressen i samband med ett bidrag eller ett avtal som finansieras av myndigheten.

4. Utan att det påverkar tillämpningen av punkterna 1, 2 och 3 ska samarbetsavtal med tredjeland eller internationella organisationer, kontrakt, bidragsavtal och bidragsbeslut som ingås av myndigheten innehålla bestämmelser som uttryckligen tillerkänner revisionsrätten och Olaf befogenhet att utföra sådana revisioner och utredningar, i enlighet med deras respektive befogenheter.

Artikel 38

Säkerhetsbestämmelser om skydd av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och känsliga icke-säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter

Myndigheten ska anta sina egna säkerhetsbestämmelser som motsvarar kommissionens säkerhetsbestämmelser för skydd av säkerhetsskyddsklassificerade EU-uppgifter och känsliga uppgifter som inte är säkerhetsskyddsklassificerade, enligt kommissionens beslut (EU, Euratom) 2015/443⁽²⁾ och (EU, Euratom) 2015/444⁽³⁾. Myndighetens säkerhetsbestämmelser ska bland annat omfatta bestämmelser om utbyte, behandling och lagring av sådana uppgifter.

Artikel 39

Ansvar

1. Myndighetens inomobligatoriska ansvar ska regleras av den lagstiftning som är tillämplig på avtalet i fråga.

2. Europeiska unionens domstol ska vara behörig att träffa avgöranden enligt eventuella skiljedomsklausuler i ett avtal som myndigheten ingått.

3. Vad beträffar utomobligatoriskt ansvar ska myndigheten, i enlighet med de allmänna principer som är gemensamma för medlemsstaternas rättsordningar, ersätta skada som orsakats av dess avdelningar eller av dess personal under tjänsteutövning.

4. Domstolen ska vara behörig i tvister som rör ersättning för sådana skador som avses i punkt 3.

⁽¹⁾ Rådets förordning (Euratom, EG) nr 2185/96 av den 11 november 1996 om de kontroller och inspektioner på platsen som kommissionen utför för att skydda Europeiska gemenskapernas finansiella intressen mot bedrägerier och andra oegentligheter (EGT L 292, 15.11.1996, s. 2).

⁽²⁾ Kommissionens beslut (EU, Euratom) 2015/443 av den 13 mars 2015 om säkerhet inom kommissionen (EUT L 72, 17.3.2015, s. 41).

⁽³⁾ Kommissionens beslut (EU, Euratom) 2015/444 av den 13 mars 2015 om säkerhetsbestämmelser för skydd av säkerhetsskyddsklassificerade EU-uppgifter (EUT L 72, 17.3.2015, s. 53).

5. Personalens personliga ansvar gentemot myndigheten ska regleras av bestämmelserna i de tjänsteföreskrifter och anställningsvillkor som gäller för dem.

Artikel 40

Utvärdering och översyn

1. Senast den 1 augusti 2024 och därefter vart femte år ska kommissionen bedöma myndighetens resultat i förhållande till dess mål, uppdrag och uppgifter. Vid utvärderingen ska man framför allt granska erfarenheterna från medlingsförfarandet enligt artikel 13. Man ska också granska om det finns något behov av att ändra myndighetens uppdrag och verksamhetsområde, inbegripet utvidgning av dess verksamhetsområde till att omfatta branschspecifika behov, och de ekonomiska följderna av en sådan ändring, med beaktande även av unionsbyråernas arbete på dessa områden. Vid utvärderingen ska man också utforska ytterligare rationalisering och samverkan med organ som är verksamma inom området sysselsättning och socialpolitik. På grundval av utvärderingen får kommissionen om det är lämpligt lägga fram lagstiftningsförslag om översyn av denna förordnings verksamhetsområde.
2. Om kommissionen anser att myndighetens fortsatta existens inte längre är motiverad med avseende på dess mål, mandat och uppgifter, får kommissionen föreslå att denna förordning ändras i enlighet med detta eller upphävs.
3. Kommissionen ska meddela resultatet av utvärderingen till Europaparlamentet, rådet och styrelsen. Resultaten av utvärderingen ska offentliggöras.

Artikel 41

Administrativa undersökningar

Myndighetens verksamhet ska vara föremål för Europeiska ombudsmannens undersökningar i enlighet med artikel 228 i EUF-fördraget.

Artikel 42

Samarbete med tredjeländer och internationella organisationer

1. I den mån det är nödvändigt för att uppnå de mål som fastställs i denna förordning och utan att det påverkar behörighetsområdena för medlemsstaterna och unionens institutioner, får myndigheten samarbeta med de behöriga myndigheterna i tredjeländer och med internationella organisationer.

För detta ändamål får myndigheten, efter godkännande från styrelsen och kommissionen, upprätta samarbetsavtal med de behöriga myndigheterna i tredjeländer och med internationella organisationer. Dessa avtal får inte medföra några juridiska förpliktelser för unionen eller medlemsstaterna.

2. Myndigheten ska vara öppen för deltagande av tredjeländer som har ingått avtal med unionen i detta syfte.

Det ska, i enlighet med de relevanta bestämmelserna i de avtal som avses i första stycket, utarbetas överenskommelser i vilka särskilt karaktär, omfattning och utformning av de berörda tredjeländernas deltagande i myndighetens arbete anges, inklusive bestämmelser om deltagande i myndighetens initiativ, ekonomiska bidrag och personal. När det gäller personalfrågor ska dessa överenskommelser under alla förhållanden vara förenliga med tjänsteföreskrifterna och anställningsvillkoren.

3. Kommissionen ska säkerställa att myndigheten arbetar inom ramen för sitt uppdrag och den befintliga institutionella ramen genom att ingå ett lämpligt samarbetsavtal med myndighetens verkställande direktör.

Artikel 43

Avtal om säte och villkor för verksamheten

1. De nödvändiga bestämmelserna om de lokaler som ska tillhandahållas för myndigheten i värdmedlemsstaten och de särskilda regler i värdmedlemsstaten som ska tillämpas på den verkställande direktören, styrelseledamöterna, myndighetens personal och deras familjemedlemmar, ska fastställas i ett avtal om säte mellan myndigheten och den medlemsstat där den har sitt säte, som ska ingås efter att ha godkänts av styrelsen och senast den 1 augusti 2021.

2. Myndighetens värdmedlemsstat ska tillhandahålla bästa möjliga förutsättningar för att myndigheten ska kunna fungera smidigt och effektivt, vilket inkluderar Europaorienterad skolundervisning på flera språk och lämpliga transportförbindelser.

Artikel 44

Inledning av myndighetens verksamhet

1. Myndigheten ska inleda sin verksamhet med kapacitet att genomföra sin egen budget senast den 1 augusti 2021.

2. Kommissionen ska ansvara för inrättandet av myndigheten och dess inledande verksamhet fram till dess att den blir operativ. För detta ändamål gäller följande:

a) Till dess att den verkställande direktören tillträder sin befattning efter att ha utnämnts av styrelsen i enlighet med artikel 31, får kommissionen utse en tjänsteman från kommissionen till ställföreträdande verkställande direktör som ska utföra de uppgifter som åligger den verkställande direktören.

b) Genom undantag från artikel 18.1 k och till dess att ett beslut enligt artikel 18.2 har antagits ska den ställföreträdande verkställande direktören utöva tillsättningsbefogenheterna.

c) Kommissionen får erbjuda bistånd till myndigheten, särskilt genom att utstationerade kommissionstjänstemän bedriver myndighetens verksamhet under den ställföreträdande verkställande direktörens eller den verkställande direktörens överinseende.

d) Den ställföreträdande verkställande direktören får godkänna alla betalningar som omfattas av anslagen i myndighetens budget efter att de har godkänts av styrelsen, och får ingå avtal, bland annat anställningsavtal, efter det att tjänsteförteckningen för myndigheten har antagits.

Artikel 45

Ändringar av förordning (EG) nr 883/2004

Förordning (EG) nr 883/2004 ska ändras på följande sätt:

1. I artikel 1 ska följande led införas:

"na) Europeiska arbetsmyndigheten: det organ som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1149 (*) och som avses i artikel 74a.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1149 av den 20 juni 2019 om inrättande av Europeiska arbetsmyndigheten, om ändring av förordningarna (EG) nr 883/2004, (EU) nr 492/2011 och (EU) 2016/589 och om upphävande av beslut (EU) 2016/344 (EUT L 186, 11.7.2019, s. 21)."

2. Följande artikel ska införas:

"Artikel 74a

Europeiska arbetsmyndigheten

1. Utan att det påverkar administrativa kommissionens uppgifter och verksamhet ska Europeiska arbetsmyndigheten stödja tillämpningen av denna förordning i enlighet med dess uppgifter enligt förordning (EU) 2019/1149. Administrativa kommissionen ska samarbeta med Europeiska arbetsmyndigheten för att samordna verksamheten i samförstånd och undvika allt slags dubbelarbete. I detta syfte ska den ingå ett samarbetsavtal med Europeiska arbetsmyndigheten.

2. Administrativa kommissionen får begära att Europeiska arbetsmyndigheten hänskjuter en fråga om social trygghet som är föremål för medling i enlighet med artikel 13.11 tredje stycket i förordning (EU) 2019/1149."

Artikel 46

Ändringar av förordning (EU) nr 492/2011

Förordning (EU) nr 492/2011 ska ändras på följande sätt:

1. I artikel 26 ska följande stycke läggas till:

"Europeiska arbetsmyndigheten, inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1149 (*), ska delta i den rådgivande kommitténs möten som observatör, och tillhandahålla tekniska synpunkter och sakkunskap där det är relevant.

(* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1149 av den 20 juni 2019 om inrättande av Europeiska arbetsmyndigheten, om ändring av förordningarna (EG) nr 883/2004, (EU) nr 492/2011 och (EU) 2016/589 och om upphävande av beslut (EU) 2016/344 (EUT L 186, 11.7.2019, s. 21)."

2. Artiklarna 29–34 ska utgå med verkan från och med den dag myndigheten blir operationell i enlighet med artikel 44.1 i denna förordning.

3. Artikel 35 ska ersättas med följande:

"Artikel 35

Den rådgivande kommitténs procedurreglar av den 8 november 1968 ska fortsätta att gälla."

4. Artikel 39 ska ersättas med följande:

"Artikel 39

Administrativa utgifter för den rådgivande kommittén ska ingå i Europeiska unionens allmänna budget i den avdelning som gäller kommissionen."

5. Artikel 8 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 ska ändras på följande sätt:

i) Inledningen ska ersättas med följande:

"Europeiska samordningsbyrån ska biträda Euresnätverket i dess verksamhet, särskilt genom att i nära samarbete med de nationella samordningskontoren och kommissionen utveckla och utföra följande verksamhet:"

ii) I led a ska led i ersättas med följande:

"i) som systemansvarig för Euresportalen och it-tjänster i samband därmed, definitionen av användarnas behov och verksamhetskrav som ska översändas till kommissionen för drift och utveckling av portalen, inbegripet system och förfaranden för utbyte av lediga platser, platsansökningar, meritförteckningar och styrkande handlingar samt annan information, i samarbete med andra relevanta tjänster, nätverk eller initiativ för information och rådgivning inom unionen."

b) Punkt 2 ska ersättas med följande:

"2. Europeiska samordningsbyrån ska ledas av Europeiska arbetsmyndigheten. Europeiska samordningsbyrån ska upprätta en regelbunden dialog med företrädare för arbetsmarknadens parter på unionsnivå."

c) Punkt 3 ska ersättas med följande:

"3. Europeiska samordningsbyrån ska, efter att ha hört den samordningsgrupp som avses i artikel 14 och kommissionen, utarbeta sina fleråriga arbetsprogram."

6. Artikel 9.2 b ska ersättas med följande:

"b) samarbete med kommissionen, Europeiska arbetsmyndigheten och medlemsstaterna om platsförmedling inom den ram som fastställs i kapitel III,"

7. Artikel 14.1 ska ersättas med följande:

"1. Samordningsgruppen ska bestå av företrädare på lämplig nivå för kommissionen, Europeiska samordningsbyrån, och de nationella samordningskontoren."

8. Artikel 16.6 ska ersättas med följande:

"6. Medlemsstaterna ska tillsammans med kommissionen och Europeiska samordningsbyrån undersöka alla möjligheter att ge unionsmedborgare företräde vid tillsättningen av lediga tjänster för att åstadkomma balans mellan tillgång och efterfrågan på arbetskraft inom unionen. Medlemsstaterna får vidta åtgärder som krävs för det ändamålet."

9. Artikel 19.1 ska ersättas med följande:

"1. Medlemsstaterna ska samarbeta med varandra, med kommissionen och med Europeiska samordningsbyrån när det gäller de nationella systemens interoperabilitet och den europeiska klassificering som kommissionen har tagit fram. Kommissionen ska hålla medlemsstaterna underrättade om utvecklingen av den europeiska klassificeringen."

10. Artikel 29 ska ersättas med följande:

"Artikel 29

Utbyte av information om flöden och mönster

Kommissionen och medlemsstaterna ska övervaka och offentliggöra flöden och mönster i arbetskraftens rörlighet inom unionen på grundval av rapporter från Europeiska arbetsmyndigheten som bygger på statistik från Eurostat och tillgängliga nationella uppgifter."

Artikel 48

Upphävande

Beslut (EU) 2016/344 ska upphöra att gälla med verkan från och med den dag myndigheten blir operationell i enlighet med artikel 44.1 i denna förordning.

Hänvisningar till det upphävda beslutet ska anses som hänvisningar till denna förordning.

Artikel 49

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den 20 juni 2019.

På Europaparlamentets vägnar

A. TAJANI

Ordförande

På rådets vägnar

G. CIAMBA

Ordförande

BILAGA

VERKSAMHET FÖR DET FORUM SOM INRÄTTAS I ENLIGHET MED ARTIKEL 16.2

För att stödja myndighetens mål när det gäller att bekämpa odeklarerat arbete ska forumet särskilt sträva efter att

1. öka kunskapen om odeklarerat arbete, även i fråga om orsaker, regionala skillnader och dess gränsöverskridande aspekter, genom utbyte av definitioner och genom gemensamma begrepp, evidensbaserade mätverktyg och främjande av jämförande analyser samt utveckla den ömsidiga förståelsen av olika system och rutiner för att bekämpa odeklarerat arbete och analysera hur verkningsfulla olika politiska åtgärder är, bland annat förebyggande åtgärder och sanktioner,
2. underlätta och utvärdera olika former av samarbete mellan medlemsstaterna och, i förekommande fall, tredjeländer, såsom personalutbyte, användning av databaser, gemensam verksamhet och gemensam utbildning, samt inrätta ett system för informationsutbyte för administrativt samarbete med hjälp av en särskild modul för odeklarerat arbete inom ramen för informationssystemet för den inre marknaden,
3. utveckla verktyg, t.ex. en kunskapsbank, för effektivt utbyte av information och erfarenheter, ta fram riktlinjer för tillsyn, anvisningar om god praxis och gemensamma principer för inspektioner för att bekämpa odeklarerat arbete samt gemensamma aktiviteter såsom europeiska kampanjer, och utvärdera erfarenheter av sådana verktyg,
4. utveckla ett program för ömsesidigt lärande för att fastställa bästa praxis på alla områden som är relevanta för bekämpning av odeklarerat arbete och organisera inbördes utvärderingar för att följa framstegen med att bekämpa odeklarerat arbete i de medlemsstater som väljer att delta i sådana utvärderingar,
5. utbyta information om de nationella myndigheternas erfarenheter av tillämpning av unionsrätt som är relevant för att bekämpa odeklarerat arbete.

Departementsserien 2021

Kronologisk förteckning

1. Myndigheter i samverkan mot arbetslivskriminalitet. A.
2. Ett bättre underlag för att bedöma bostadsbristen. Fi.
3. Ett oberoende tvistlösningsförfarande för kollektiva hyrestvister. Ju.
4. Kompletterande åtgärder till EU:s förordning om inrättande av Europeiska arbetsmyndigheten (ELA). A.

Departementsserien 2021

Systematisk förteckning

Arbetsmarknadsdepartementet

Myndigheter i samverkan mot arbetslivs-
kriminalitet. [1]

Kompletterande åtgärder till EU:s för-
ordning om inrättande av Europeiska
arbetsmyndigheten (ELA). [4]

Finansdepartementet

Ett bättre underlag för att bedöma
bostadsbristen. [2]

Justitiedepartementet

Ett oberoende tvistlösningsförfarande
för kollektiva hyrstvister. [3]

En departementspromemoria arbetas fram inom Regeringskansliet. Den publiceras i departementsserien, förkortad Ds.

Regeringskansliet

103 33 Stockholm Växel 08-405 10 00 www.regeringen.se

ISBN 978-91-525-0014-9 ISSN 0284-6012